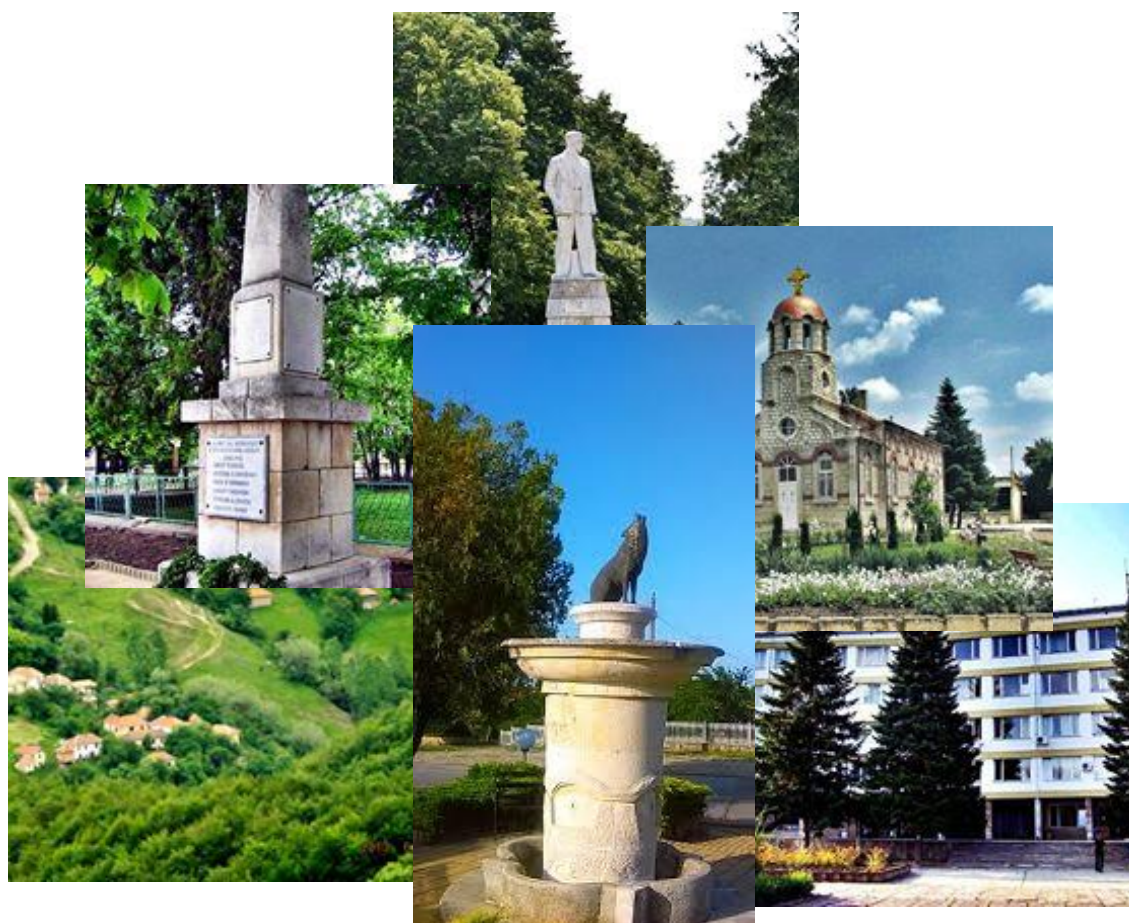

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

НА

ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.

2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2027

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ В ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027	9
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ КЪМ ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027	12
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ КЪМ ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027	15
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ В ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2027	17
СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027	19
Уводна част	20
1. Място, роля и цели на ПИРО Вълчи дол	21
1.1. Място на ПИРО Вълчи дол в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие	21
1.2. Роля на ПИРО Вълчи дол в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие	22
1.3. Обхват и цели на ПИРО Вълчи дол	22
2. Законови норми, подход и принципи, на които се основава ПИРО Вълчи дол	24
3. Отговорности на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО Вълчи дол	26
4. Очаквани резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво	27

Част I	Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Вълчи дол	29
1.	Обща характеристика на Община Вълчи дол	29
1.1.	Кратка характеристика на Община Вълчи дол и гр. Вълчи дол	29
1.2.	Местоположение и географски особености	32
1.2.1.	Местоположение, териториален обхват, граници	32
1.2.2.	Географски особености	35
1.2.2.1.	Климат	35
1.2.2.2.	Почви	38
1.2.2.3.	Релеф	39
1.2.2.4.	Води	40
1.3.	Природни ресурси	43
1.3.1.	Полезни изкопаеми	43
1.3.2.	Флора	44
1.4.	Историческа обвързаност/ свързаност с други територии	45
2.	Състояние на местната икономика	48
2.1.	Икономически профил на Община Вълчи дол	48
2.2.	Икономически анализ на основните показатели и тенденции	51
2.2.1.	Относителен дял на наетите в индустрията в общия брой наети лица	51
2.2.2.	Средна годишна работна заплата на заетите лица по трудово и служебно правоотношение	54
2.2.3.	Равнище на безработица	55
2.2.4.	Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител	57
2.2.5.	Нетни приходи от продажби на предприятията на един нает	59

3.	Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	62
3.1.	Анализ демографски параметри	62
3.1.1.	Население	62
3.1.2.	Структура на населението	64
3.1.3.	Механичен прираст на населението	65
3.1.4.	Естествен прираст на населението	67
3.1.5.	Коефициент на възрастова зависимост	68
3.1.6.	Гъстота на населението	70
3.1.7.	Коефициент на икономическа активност	72
3.1.8.	Заетост, равнище на безработица	74
3.2.	Състояние на мрежата от здравни, образователни и социални услуги	78
3.2.1.	Състояние на мрежата от здравни услуги	78
3.2.2.	Състояние на мрежата от образователни услуги	87
3.2.3.	Състояние на мрежата от социални услуги	103
3.3.	Дейности в областта на културата	118
3.3.1.	Читалищна дейност	118
3.3.2.	Религиозни храмове	121
3.3.3.	Младежки дейности и спорт	122
4.	Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	124
4.1.	Транспортна инфраструктура и пътна мрежа	124
4.2.	Водоснабдителна мрежа	125
4.3.	Телекомуникационна мрежа. Съобщителна мрежа	125
4.4.	Енергийна мрежа (вкл. Възобновяеми енергийни източници ВЕИ и Енергийна ефективност ЕЕ)	126
4.5.	Относителен дял от населението обслужено от сметосъбиране	127

5.	Екологично състояние и рискове	127
5.1.	Изграденост на канализационна мрежа и пречистването на отпадъчни води	127
5.2.	Управление на битови отпадъци	128
5.3.	Територии, попадащи в Natura 2000 и защитени територии	128
5.4.	Роля на ПИРО за повишаване на ЕЕ, внедряване на ВЕИ, намаляване на емисии от парникови газове и употреба на изкопаеми горива	129
6.	Анализ на административния капацитет на общинска администрация, както и необходимост от укрепването му	129
7.	Анализ на културно – икономическото наследство	131
8.	Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор	131
9.	Описание на елементите от градското културно наследство в градовете	134
10.	Анализ на връзката на Общината със съседни територии извън административните ѝ граници	135
11.	Влияние на големи инфраструктурни проекти, предвидени за реализация на територията на Общината	136
12.	SWOT анализ на Община Вълчи дол	136
13.	Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално – икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД	140
14.	Изводи	142
Част II	Цели и приоритети за развитие на Община Вълчи дол за периода 2021 - 2027	146
1.	Визия	150

2.	Стратегически цели, приоритети и мерки	150
Част III	Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност	170
1.	Основание за изготвяне	170
2.	Същност, обхват и цел	170
3.	Задачи на комуникационната стратегия	174
4.	Идентифициране на заинтересованите страни	175
5.	Изпълнение на комуникационната стратегия	178
5.1.	Комуникационни канали	179
5.2.	Комуникационни дейности	180
5.3.	Общи комуникационни дейности на етапите на подготовка, разработване, изпълнение и отчитане на ПИРО	182
5.3.1.	Дейности при подготвителният етап на ПИРО	182
5.3.2.	Дейности при етапа на разработване и приемане на ПИРО	182
5.3.3.	Дейности при етап на изпълнението на ПИРО	183
5.3.4.	Дейности при етапа на отчитане на ПИРО	185
6.	Заключение	185
Част IV	Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини – приоритетни зони за въздействие	187
1.	Фактори при определяне на зони за въздействие	187
2.	Зони за въздействие с най-голям специфичен потенциал за развитие	188

2.1.	Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на първата приоритетна зона за въздействие (ПЗВ1) - Зона за култура, спорт, отдих и туризъм и опазване на природните дадености и околната среда	189
2.2.	Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на втората приоритетна зона за въздействие (ПЗВ2) - Зона с административни/публични функции с обществено-икономическо и социални значение вкл. за развитие на дейности със образователен, социален и здравен характер	192
2.3.	Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на третата приоритетна зона за въздействие (ПЗВ3) – Икономическа зона – зона за развитие на индустрията и селското стопанство с фокус върху бизнеса с висока добавена стойност за икономиката	193
Част V	Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие	198
Част VI	Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия	201
1.	Обща постановка и принципи при формулиране на мерките	201
2.	Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка	203
3.	Изменението на климата в България, като фактор за съобразяване и вземане на мерки за превенция и ограничаване на негативните последици от замърсяването на околната среда	204
4.	Значение и роля на изменението на климата	206
4.1.	Общи европейски и национални действия по отношение на климата	208

4.2.	Общи хоризонтални мерки свързани с изменението на климата	211
5.	Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата	213
6.	Обща характеристика на влиянието на секторите за определяне на основните рискове, формулираните цели, мерки и дейности за преодоляването им в плановият период на настоящото ПИРО Вълчи дол	216
6.1.	Сектор „Селско стопанство“	216
6.2.	Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми“	216
6.3.	Сектор „Енергетика“	217
6.4.	Сектор „Гори“	217
6.5.	Сектор „Човешко здраве“	217
6.6.	Сектор „Туризъм“	218
6.7.	Сектор „Транспорт“	219
6.8.	Сектор „Градска среда“	219
6.9.	Сектор „Води“	220
7.	Примерни действия в обхвата на мерките в ПИРО за ограничаване изменението на климата и адаптиране към климатичните промени и намаляване на риска от бедствия и аварии	221
7.1.	Селско стопанство	221
7.2.	Гори	222
7.3.	Енергетика	223
7.4.	Градска среда/ Транспорт	223
8.	Проблематика на описаните мерки, цели и дейности за ограничаване на изменението на климата, значение, роля и финансиране на мерките	224

9.	Препоръки за фокусиране на дейности (вкл. по подобряване на инфраструктурата) в обхвата на мерките за ограничаване изменението на климата, адаптиране към климатичните промени и намаляване на риска от бедствия и аварии	227
Част VII	Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	230
1.	Същност, предмет и значение на системата за наблюдение и оценка	230
1.1.	Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие	232
1.2.	Изменение и актуализация на ПИРО	234
2.	Методи и принципи, използвани при изготвянето на ПИРО	235
2.1.	Методи	235
2.2.	Принципи	236
3.	Наблюдение и оценка на ПИРО	237
4	Индикатори за наблюдение	238
5.	Матрица на индикаторите	241
Част VIII	Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР	242
1.	Предварителна оценка за социално – икономическо въздействие на ПИРО Вълчи дол	242
2.	Екологична оценка	242

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ В ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2027

АИК	<i>Адаптиране към изменението на климата</i>
АНКПР	<i>Актуализирана Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.</i>
АНСДРНРБ	<i>Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.)</i>
БРиЕС	<i>Биологичното разнообразие и екосистемите</i>
ГРАО	<i>Гражданска регистрация и административно обслужване</i>
ДБТ	<i>Дирекция бюро по труда</i>
ДГ	<i>Детска градина</i>
Дирекция „АПИО“	<i>Дирекция „Административно, правно и информационно обслужване“</i>
Дирекция „ИПХД“	<i>Дирекция „Инвестиционна политика и хуманитарни дейности“</i>
Дирекция „УТОС“	<i>Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“</i>
ДКЦ	<i>Диагностично консултативен център</i>
ДЛ	<i>Държавно лесничейство</i>
ДПЛУИ	<i>Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост</i>
ЕКАТТЕ	<i>Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици</i>
ЕО	<i>Екологична оценка</i>
ЕС	<i>Европейски съюз</i>
ЗООС	<i>Закон за опазване на околната среда</i>
ЗРР	<i>Закон за регионалното развитие</i>
ИТСРСИР	<i>Интегрирана териториална стратегия за развитие на</i>

Североизточен регион за периода 2021 – 2027 г.

КЗ	<i>Коефициент на заетост</i>
КИА	<i>Коефициент на икономическа активност</i>
КИД	<i>Класификатор на икономическите дейности</i>
КП	<i>Климатични промени</i>
КС	<i>Компресорна станция</i>
МИГ Възход	<i>СНЦ „МИГ ВЪЗХОД – Ветрино, Вълчи дол, Провадия“</i>
МКБШМН	<i>Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни</i>
МРРБ	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройството</i>
МТСП	<i>Министерство на труда и социалната политика</i>
НКПР	<i>Националната концепция за пространствено развитие</i>
НКПР	<i>Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025г.</i>
НПРБ	<i>Национална програма за развитие: България 2030</i>
НСИ	<i>Национален статистически институт</i>
НСРР	<i>Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г.</i>
НЦТР	<i>Национален център за териториално развитие ЕАД</i>
ОбС	<i>Общински съвет</i>
ОбУ	<i>Обединено училище</i>
ОДЗ	<i>Общинско детско заведение</i>
ОИЦ-Варна	<i>Областен информационен център - Варна</i>
ОПДУ	<i>Оперативна програма „Добро управление“</i>
ОПЛ	<i>Общопрактикуващ лекар</i>
ОПНОИР	<i>Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж</i>
ОПРЧР	<i>Оперативна програма Развитие на човешките ресурси</i>
ОПУ	<i>Областно пътно управление</i>
ОУ	<i>Основно училище</i>

ПГЗГС	<i>Професионална гимназия по земеделие и горско стопанство</i>
ПЕЕОВ	<i>Програма за енергийна ефективност на Област Варна за периода 2020 – 2030 г.</i>
ПЗВ	<i>Приоритетна зона на въздействие</i>
ПИРО	<i>План за интегрирано развитие на община</i>
ПКИП	<i>Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията за програмния период 2021–2027 г.</i>
ПО	<i>„Програма за образование“ за програмен период 2021 – 2027 г.</i>
ПОС	<i>Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.</i>
ППЗРР	<i>Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие</i>
ПРСР	<i>Програма за развитие на селските райони</i>
ПРЧР	<i>Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2020 – 2027</i>
ПСОВ	<i>Пречиствателна станция за отпадни води</i>
ПХ	<i>Програма за храни и/или основно материално подпомагане 2021 – 2027 г.</i>
РДГ	<i>Регионална дирекция по горите</i>
РИОСВ	<i>Регионална инспекция по околната среда и водите</i>
СИАРРБ	<i>Социално-икономически анализ на районите в Република България</i>
СИР	<i>Североизточен регион</i>
СН	<i>Сдружение за напояване</i>
СОСЗР	<i>Съюз на офицерите и сержантите от запаси и резерва</i>
СУ	<i>Средно училище</i>
ЦМЕДТ	<i>Център за междуетнически диалог и толерантност</i>

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ КЪМ ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027

Фигура 1	<i>Карта на Република България с териториалното разположение на Община Вълчи дол, включително разположението ѝ върху територията на Област Варна</i>
Фигура 2	<i>Карта на селските общини на територията на Република България</i>
Фигура 3	<i>Изображение на приз Етикет за иновации и добро управление на местно ниво</i>
Фигура 4	<i>Карта на Североизточен район, източник на изображението: Областна администрация Варна, http://www.vn.government.bg</i>
Фигура 5	<i>Карта на Варненска област, източник на изображение http://www.vn.government.bg</i>
Фигура 6	<i>Разстояние между населените места в Община Вълчи дол и някои основни дестинации - изображение, източник: https://www.bgmaps.com</i>
Фигура 7	<i>Карта на Община Вълчи дол, източник: официален сайт на Община вълчи дол, https://www.valchidol-bg.com</i>
Фигура 8	<i>Диаграма на средните минимални и средните максимални температури в Община Вълчи дол за 2019 г.</i>
Фигура 9	<i>Диаграма на количествата и видовете валежи в Община Вълчи дол за 2019 г., източник на информацията: собствено проучване</i>
Фигура 10	<i>Диаграма, представяща Механичен прираст за Община Вълчи дол за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 11	<i>Диаграма, представяща Механичен прираст за Република България за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 12	<i>Диаграма, представяща Естествен прираст за Община Вълчи</i>

	<i>дол за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 13	<i>България за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ</i> <i>Диаграма, представяща Естествен прираст за Република</i>
Фигура 14	<i>Вълчи дол за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ</i> <i>Диаграма на коефициент на възрастова зависимост за Община</i>
Фигура 15	<i>България за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ</i> <i>Диаграма на коефициент на възрастова зависимост за Република</i>
Фигура 16	<i>Гъстота на населението на територията на Община Вълчи дол за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 17	<i>Гъстота на населението на територията на Република България за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 18	<i>Работна сила в хил. по възраст на населението на 15 и повече години на Република България, източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 19	<i>Разпределение на работната сила в хил. по степени на образование за 2019 г. за Република България, източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 20	<i>Работна сила и коефициенти на икономическа активност на населението на 15 и повече години за Област Варна за период 2015-2019 г.</i>
Фигура 21	<i>Равнище на безработицата на територията на Община Вълчи дол за периода 2009-2018 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 22	<i>Равнище на безработицата на територията на Република България за периода 2009-2018 г., източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 23	<i>Средно годишен брой на регистрирани безработни лица за</i>

	<i>Община Вълчи дол за периода 2014 - 07.2020, източник на информацията: Дирекция "Бюро по труда" - Вълчи дол</i>
Фигура 24	<i>Брой на безработните лица в Община Вълчи дол по степен на образование за периода 2014 - 07.2020 г., източник на информацията: Дирекция "Бюро по труда" - Вълчи дол</i>
Фигура 25	<i>Диаграма на спад на учениците на територията на Община Вълчи дол</i>
Фигура 26	<i>Брой на жилищата на територията на Община Вълчи дол за периода 2000-2019 г, източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 27	<i>Жилищна площ в кв. м. на територията на Община Вълчи дол за периода 2000-2019 г, източник на информацията: НСИ</i>
Фигура 28	<i>Разходи и ползи от мерките за адаптация към климатичните промени</i>

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ КЪМ ПИРО ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 - 2027

Таблица 1	<i>Списък на всички язовири на територията на Община Вълчи дол, източник на информация: публично достъпен регистър на язовирите на територията на Област Варна, официален сайт на Областна администрация Варна, http://www.vn.government.bg/</i>
Таблица 2	<i>Относителен дял на наетите в индустрията в общия брой наети лица в %, период 2009 - 2018, източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 3	<i>Средна годишна работна заплата на наетите лица за периода 2009 - 2018 г., източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 4	<i>Равнище на безработицата в % за периода 2009 - 2018 г. източник на информацията Агенция по заетостта</i>
Таблица 5	<i>Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител за периода 2009 – 2018 г.</i>
Таблица 6	<i>Нетни приходи от продажби на предприятията на един нает за периода 2009 – 2018 г.</i>
Таблица 7	<i>Брой на населението на Община Вълчи дол за период 2010 - 2019 г.</i>
Таблица 8	<i>Население на ниво област и държава за периода 2010 - 2019 г, източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 9	<i>Списък на лекарите осъществяващи дейност на територията на Община Вълчи дол</i>
Таблица 10	<i>Списък на учебните заведения на територията на Община Вълчи дол, източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 11	<i>Обезпеченост - прием в учебни заведения на територията на Община Вълчи дол, източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 12	<i>Брой на учащите за учебната 2019/ 2020 г., източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 13	<i>Брой места в детските градини в Община Вълчи дол от учебна</i>

	<i>година 2014/ 2015 до учебна година 2020/ 2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол</i>
Таблица 14	<i>Брой педагогически кадри в детските градини в Община Вълчи дол от учебна година 2014/ 2015 до учебна година 2020 /2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол</i>
Таблица 15	<i>Брой деца, посещаващи детските градини в Община Вълчи дол от учебна година 2014/ 2015 до учебна година 2020 /2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол</i>
Таблица 16	<i>Информация за брой места, брой учащи в училищата в Общината, източник на информация: данни на Община Вълчи дол</i>
Таблица 17	<i>Общ брой на учениците в общинските училища на територията на Община Вълчи дол за период 2016 – 2020 г., източник на информацията: НСИ</i>
Таблица 18	<i>SWOT анализ на Община Вълчи дол</i>
Таблица 19	<i>Дейности спрямо целеви групи</i>
Таблица 20	<i>Йерархични връзка между приоритетните зони за въздействие, стратегическите цели, приоритети и мерки</i>
Таблица 21	<i>Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата</i>
Таблица 22	<i>Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК</i>

**СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ В ПИРО
ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2027**

Агенция по заетостта

Актуализирана национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България

ГРАО - Гражданска регистрация и административно обслужване

Дирекция „Бюро по труда“ – Вълчи дол

Други стратегически документи, които не са използвани като източник на информация, а за преценка за достоверност, тенденции и справки

Закон за енергетиката

Закон за енергийната ефективност

Закон за местното самоуправление

Закон за опазване на околната среда

Закон за регионалното развитие

Интегрирана териториална стратегия за развитие

Информация предоставена от Общинска администрация на Община Вълчи дол

Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021 – 2027 г.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

<https://www.mrrb.bg>

Наредба № 14 от 1 април 2003 г за определяне на населените места в селски и планински райони

Национален статистически институт

Националната концепция за пространствено развитие

Официален сайт на Областна администрация Варна, <http://www.vn.government.bg>

Официален сайт на Община Вълчи дол, <https://www.valchidol-bg.com>

Програма за енергийна ефективност на Област Варна за периода 2020 – 2030 г.

Публично достъпен сайт за карти и маршрути в България, <https://www.bgmaps.com>

Резултати от проведени анкетни проучвания

*Социално – икономически анализ на районите в Република България, изготвен от
„Национален център за териториално развитие“ ЕАД*

Стратегия за развитие на пътната инфраструктура

ТСБ -Териториално статистическо бюро - Варна

Устройствен правилник на Общинска администрация Вълчи дол

Уводна част

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол (ПИРО Вълчи дол) за периода 2021 – 2027 г. е разработен в съответствие с изискванията на Закон за регионалното развитие, като част от система документи за стратегическо планиране развитието на европейско, държавно, регионално и общинско ниво.

Документът е съобразен с новите подходи в прилагането на регионалната политика в страната, в т.ч. и по отношение на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие в съответствие с изпълняваната Пътна карта за нов подход в политиката за регионално развитие.

Планът има средносрочен характер и отразява визията за развитието и облика на Община Вълчи дол за следващия седемгодишен период. Определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона и общия устройствен план на общината.

ПИРО Вълчи дол 2021-2027 г. е разработен в съответствие с целите на Националната концепция за пространствено развитие 2021-2025 г. и кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и цели максимален принос към политиката „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

При разработката на Плана са използвани данни за състоянието на Общината, региона и страната в периода 2000 – 2020 г., предоставени от: НСИ, ГРАО, Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Вълчи дол и други източници, подробно изброени в Индекс на използваните източници на информация.

Взети са предвид указания от Министерство на регионалното развитие във връзка с разработването на ПИРО Вълчи дол.

ПИРО Вълчи дол ясно дефинира визия, цели и приоритети за развитие, които при кумулативното им разглеждане показват стремежа на общината към по – висок жизнен стандарт на хората и устойчиво развитие на територията.

1. Място, роля и цели на ПИРО Вълчи дол

1.1. Място на ПИРО Вълчи дол в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол е част от система от стратегически документи и интегрира регионалното и пространственото развитие.

Необходимостта от създаването на документа произтича от изискванията на Закона за регионално развитие и от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие - основен регулатор на стратегиите, инициативите и дейностите свързани с развитието в национален мащаб. Това следва да гарантира в значителна степен съответствието на заложеното в ПИРО с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България.

Изложените цели и приоритети за развитието на Община Вълчи дол в посочения период са в пряка връзка с параметрите посочени в Националната концепция за пространствено развитие 2013 - 2025 г. и в Национална стратегия за регионално развитие (2012 – 2022 г.).

Предвид интегрирания подход при разработката на документа, важно място заемат идеите и параметрите на Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012 – 2030 г.).

Целите и приоритетите в ПИРО са в пряка връзка с Общия устройствен план на Общината, като част от дългосрочната визия на общината. В тази връзка ПИРО Вълчи дол има функцията да определи и формулира средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината.

Документът съвместява елементи на Общински план за развитие и Интегриран план за градско възстановяване и развитие, които се прилагаха за периода 2014 – 2020 г., като целта е да се постигнат резултати на основата на интегриран подход на развитие, както на общинско, така и на регионално и национално равнище.

1.2. Роля на ПИРО Вълчи дол в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие

ПИРО служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

ПИРО, като стратегически документ, представя визия, цели, приоритети и решения за постигане на по - висок жизнен стандарт на жителите на Община Вълчи дол и се стреми да създаде оптималните условия за устойчивото ѝ развитие.

ПИРО, анализирайки действията и последствията от минали години, предлага и поставя възможности за развитие в период от седем години, отчитайки спецификите на общината, изтъквайки и възползвайки се от силните ѝ страни.

ПИРО се изработва за цялата територия на Община Вълчи дол, като се цели определяне и изпълнение на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие.

1.3. Обхват и цели на ПИРО Вълчи дол

Тъй като ПИРО представлява цялостна стратегия и визия на развитие на Община Вълчи дол в рамките на определен времеви период, то неговият обхват следва да се разглежда в няколко аспекта – пространствен, времеви и тематичен по отношение на дейностите, които засяга.

В пространствено отношение заложените в ПИРО стратегии касаят развитието на цялата територия на Община Вълчи дол – Общинския център и всички прилежащи населени места. В този смисъл планът прави анализ на състоянието на всички населени места на територията на общината, техния потенциал за развитие, техните нужди и възможности за принос към общото развитие и повишаване на благосъстоянието в Общината като цяло. И не на последно място, и в съответствие с изискванията за

прилагане на интегриран подход, Планът разглежда и възможностите за взаимодействие на населените места от Община Вълчи дол с други населени места и общини.

Във времеви аспект периодът на обхват на ПИРО е средносрочен, касае следващите 7 години и чертае стратегия за развитие на Общината и конкретно нейните населени места за съответния времеви период. Тук трябва да се отбележи, че изработването на стратегията за конкретния времеви период не е самоцел и не е изолиран само в този времеви отрязък. При разработването на ПИРО е направен и отразен задълбочен анализ на постигнатото в предходния период и възможностите и необходимостта от надграждане. Включени са нови идеи за развитие в съответствие със спецификите и потребностите на Община Вълчи дол, както и в съответствие с европейската, националната и регионалната политики за развитие.

По отношение на тематиката – Планът интегрира възможности и перспективи за въздействие върху различни секторни дейности и цели тяхното взаимодействие с цел осигуряване на по-високи икономически, социални, екологични резултати и устойчиви перспективи за развитието на Общината. Чрез прилагане на интегриран подход се цели тясната координация на различни публични политики, съобразно местната специфика.

Като стратегически документ за развитие, ПИРО е картата за управление и развитие на Община Вълчи дол през периода 2021 – 2027 г. В този смисъл той се подчинява на няколко основни цели:

- Да представи аргументирана визия, приоритети и решения за постигане на по-висок жизнен стандарт на населението в Общината.
- Да очертае най-благоприятните посоки за развитие, базирани на приемственост, познание на наличните ресурси и техните възможности. Чрез анализ на състоянието, предходните постижения, потенциала, да очертае и създаде оптимални условия за устойчиво развитие на Общината.

- Да отрази нуждите, очакванията и целите на общността и начините на тяхното постигане и да очертае най-благоприятните пътища за повишаване благосъстоянието на гражданите.
- Чрез прилагане на интегриран подход спрямо отделните секторни действия и политики (икономически, социални, екологични, образователни, културни, демографски), да потърси максимален мултиплициращ ефект за постигане на по-високи резултати.
- Да осигури координация и интегриране на всички политики и планови ресурси, както собствени, така и по отношение на европейската кохезионна политика, за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.
- Да осигурява съответствие на всички дейности с действащата нормативна рамка и стратегическите документи за регионално развитие на България и Европа.

2. Законови норми, подход и принципи, на които се основава ПИРО Вълчи дол

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол е част от стратегическото планиране и програмиране на регионалното развитие в България, регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР). Съгласно чл. 13, ал. 1 от ЗРР, Планът за интегрирано развитие на община определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината. Функциите и съдържанието на плана са съобразени с изискванията на чл.13, ал. 2 и ал. 3 на ЗРР и тези на Методическите указания на МРРБ за разработване на ПИРО 2021 – 2027г.

На основание чл. 13 от ЗРР, планът се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, който организира и контролира дейностите по изработването и реализацията на ПИРО.

Стратегическата рамка на ПИРО е обусловена от Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012 - 2022 г.), Националната концепция за пространствено развитие 2021 - 2025 г., кохезионната програма на ЕС за периода 2021 – 2027 г., регионални и областни стратегии за развитие и планове за развитие на общини.

Целта е намаляване на дисбалансите между отделните региони, области и общини в страната. Обръща се внимание на ролята на микро, малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при опазване на природното и културно наследство.

НКПР, посредством секторни политики, очертава хоризонтите за успешната териториална интеграция на България в европейското пространство, чрез развитието на транспортни, екологични и културни връзки и тяхното интегриране в международната мрежа. Стремешът е да се постигне балансирано развити региони.

Разработването на Плана е подчинено на изискването за интегриран подход на развитие, целящ тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различните секторни дейности координира тяхното взаимодействие и по този начин оказва влияние върху икономическото развитие.

При изготвянето на ПИРО са използвани методи за стратегическо планиране за постигане на устойчиво местно развитие като анализи, синтез и прогнозиране на развитието на база наличната информация. Резултатите от задълбочения ситуационен анализ на социално-икономическите характеристики на общината стават основа и се допълват от последващия SWOT анализ, а методите на социологията и статистиката се допълват. При разработването на плана са приложени принципи като взаимна обвързаност и последователност на процесите, комплексност, структурираност, точност. ПИРО е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. В разработването на плана се прилага последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.

Приложен е принципът на партньорство, осигуряване на информация и публичност. Предвидените механизми за осигуряване и обмен на информация между заинтересованите и пряко участващите страни, както и разпознатите възможности за публичното представяне и разпространяване на резултатите от етапите по разработването и реализацията на ПИРО, гарантират публичността при реализиране на плана и намаляват риска от грешки в процеса. Ефективността на взаимодействие и комуникация между страните (общинска администрация, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и др.) създава положителното усещане, което следва да се поддържа и по време на реализация на плана. Идентифицирани са ключовите заинтересовани страни и са проведени консултации с всички, като тези консултации са общо три на брой. По този начин се постига широка обществена подкрепа на плана, която ще се реализира не само в процеса на разработването му, но и в етапите на неговото прилагане, наблюдение и оценка. Това ще има положително въздействие и върху финансирането на заложените политики, доколкото осъщественият процес на обществено - частно партньорство при неговото изработване и широка публичност ще допринесе за прозрачност и мобилизиране на финансови ресурси, не само на централните и местните власти, но и на частния сектор и неправителствените организации за изпълнението на целите на плана.

3. Отговорности на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО Вълчи дол

Главните участници в процеса на наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са Общинския съвет на Община Вълчи дол, кметът на Общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, институции и организации, осигуряващи информация в този процес, професионални общности, всички заинтересовани страни.

Общинският съвет е главният орган за наблюдение на ПИРО. Участието на представители на Общинския съвет при разработването на документа е предпоставка за

последващо активно проследяване на реализирането на поставените цели и приоритети. Осигурената публичност в процеса на подготовка на стратегическия документ следва да се продължи във всички следващи етапи – изпълнение и отчитане, като общността се информира непрекъснато за резултатите от мониторинга и предприеманите действия за актуализация на ПИРО.

Кметът на Общината е водещ при организиране на процеса на наблюдение изпълнението на стратегическия документ. Изготвяните годишни доклади отразяват най - пълно и точно резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на плана. Кметът отговаря за подготовката на доклада, който се приема от Общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация, участващи активно в разработването и реализацията на общинския план, осигуряват координацията с останалите участници в процеса и експерти при подготовката на докладите. В процеса на наблюдение на изпълнение на плана за отделните населени места участват и кметовете и кметските заместници.

Заинтересованите страни включват НПО, бизнеса, училища, читалища, професионални общности, всички жители на общината, областна администрация и всички други лица, които са засегнати от обхвата на ПИРО Вълчи дол. Установеният контакт в процеса на разработване на ПИРО с различните групи заинтересовани страни следва да продължи и се структурира така, че те да бъдат въввлечени и в последващите етапи от изпълнение на плана за развитие.

4. Очаквани резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво

Приемането и прилагането на Плана за интегрирано развитие на Община Вълчи дол за периода 2021 – 2027 г. следва да допринесе за подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на Общината и нейните граждани. Очаква се прилагането на стратегическия документ да доведе до:

- Мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигане на целите.
- Създаване на работещи и ефективни взаимодействия с приложимите Европейски и национални програми за финансиране и привличането им на територията на Вълчи дол за подобряване на социалното и икономическото равнище.
- Създаване на условия за пълноценна реализация на основни възможности на гражданите, съгласно българското и европейското законодателство.
- Интегриране на всички заинтересовани страни към изпълнението на мерките, заложи в Плана и разширяване на социалната основа на стратегическото планиране.
- Повишаване на равнището на социално икономическо развитие на общността с цел доближаване до средните социално-икономически параметри на Област Варна.
- Постигане на интегрирано въздействие върху отделните сектори на развитието.

Част I

Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Вълчи дол

1. Обща характеристика на Община Вълчи дол

1.1. Кратка характеристика на Община Вълчи дол и гр. Вълчи дол

Община Вълчи дол е с административен център гр. Вълчи дол. Общината се състои от общо двадесет и две населени места – гр. Вълчи дол и двадесет и едно села. Намира се в Област Варна, като в същото време е гранична с две други области. По брой на населените места и по площ на територията на община, спрямо Област Варна, Община Вълчи дол е на трето място от общо дванадесет общини.

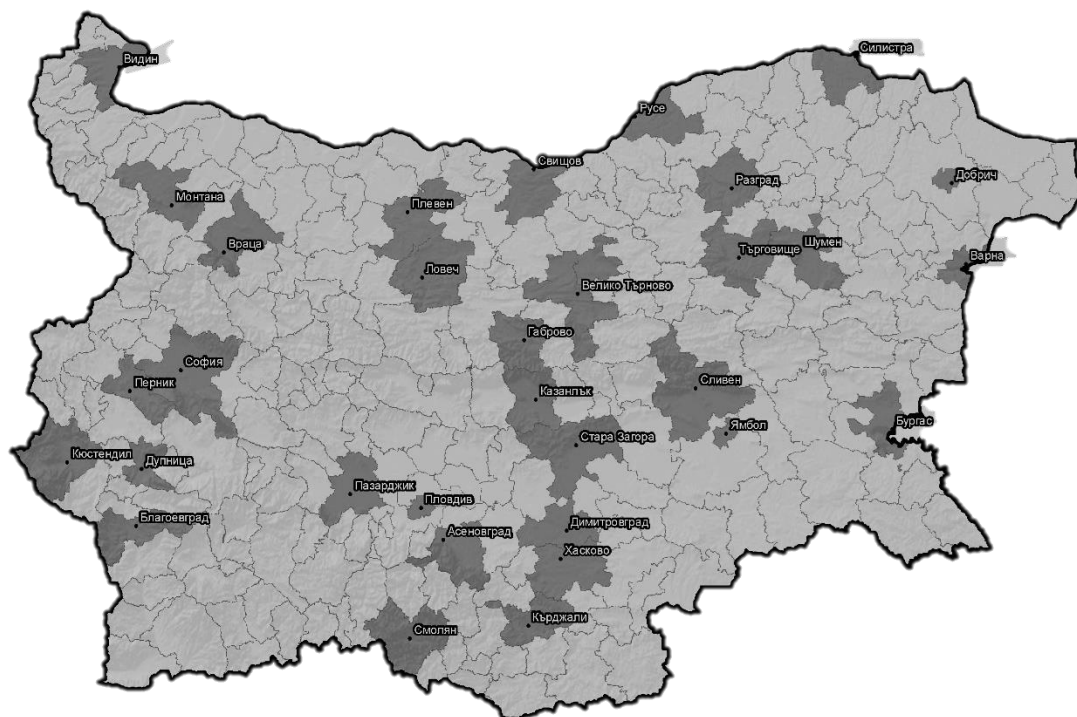

Фигура 1 Карта на Република България с териториалното разположение на Община Вълчи дол, включително разположението ѝ върху територията на Област Варна

Вълчи дол е една от селските общини, съгласно Приложение № 1 към Наредба № 14 от 1 април 2003 г за определяне на населените места в селски и планински райони, тъй като отговаря на изискванията на чл. 2 от цитираната наредба.

Следващата фигура е изображение на селските общини и географското им положение, като градските райони са в тъмен цвят, а селските общини са в светъл.

Фигура 2 Карта на селските общини на територията на Република България

На тази карта се вижда, че цялата Област Варна, с единствено изключение Община Варна, се състои от селски общини. Също и Община Вълчи дол граничи от всички страни със селски общини.

В последните години Община Вълчи дол реализира голям брой различни проекти, както инфраструктурни, така и социални. Реализирането на проекти, видимите резултати и социалния ефект от изпълнението им носят удовлетворение на

административния екип на Общината, с чийто труд са реализирани проектите. Жителите, които се ползват от реализираните проекти, оценяват, че живеят в една постоянно развиваща се и максимално възползваща се от предоставяните възможности за реализиране на проекти община. Община, която полага усилия да създаде максимално добри условия за живот на своите граждани и гости.

Тези усилия на Община Вълчи дол са оценени с многократно присъждания Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво. Това е сертификат за качество на цялостното управление в общините, като управлението се оценява по единни критерии и индикатори, разработени от Съвета на Европа, валидни за всички държави членки. С него се удостоверява, че дадена община отговаря на европейските стандарти за качество на управлението на местно ниво.

Фигура 3 Изображение на приз Етикет за иновации и добро управление на местно ниво, източник: официален сайт на МРРБ <https://www.mrrb.bg>

1.2. Местоположение и географски особености

1.2.1. Местоположение, териториален обхват, граници

Община Вълчи дол е разположена в Североизточен район на Република България, в област с административен център Варна. Общината е с Код по ЕКАТТЕ VAR09.

Фигура 4 Карта на Североизточен район, източник на изображението: Областна администрация Варна, <http://www.vn.government.bg>

Тя е една от дванадесетте общини в Област Варна. Областният център се намира на 51 км. източно от гр. Вълчи дол. Благоприятен фактор е близостта и на други два административни и областни центъра – Добрич и Шумен, с които Общината граничи.

Разстоянието от Община Вълчи дол до столицата на Република България - София е 425 км.

Фигура 5 Карта на Варненска област, източник на изображение <http://www.vn.government.bg>

Не е голямо разстоянието между Общината и курорти на Северното Черноморие – Албена – 79 км., Златни пясъци – 68 км., Св. Св. Константин и Елена, Слънчев ден – 60 км.

Фигура 6 Разстояние между населените места в Община Вълчи дол и някои основни дестинации - изображение, източник: <https://www.bgmaps.com>

Община Вълчи дол е разположена в периферията на Добруджанската равнина и Лудогорието, което обуславя наличието на плодородна земя и чиста природа.

Територията на Община Вълчи дол е 472.518 кв. км. Тя заема 12.4 % от територията на Област Варна и 3.3 % от общата площ на Североизточен район на България (СИР).

Към 15.08.2020 г., по данни на ГРАО, населението на Община Вълчи дол е 9729 души, което я поставя на седмо място в Област Варна по брой на населението. По информация на ГРАО в Общината живее 1.89 % от населението на Област Варна, 1.05% от населението на СИР. Според НСИ населението на Община Вълчи дол представлява 0.14 % от населението на страната.

По информация на НСИ, към 31.12.2019 г. средната гъстота на населението е 19.1 души на кв.м., което заема предпоследно 11 - то място по средна гъстота на населението в Област Варна.

Община Вълчи дол граничи с общините Тервел и Добрич на север, на изток с община Аксаково и община Суворово, на юг с община Ветрино, а на запад с община Нови пазар.

Община Вълчи дол се формира от общо двадесет и две населени места, като двадесет и едно от тях са села. Единствения град в границите на Общината е административния център – град Вълчи дол.

Фигура 7 Карта на Община Вълчи дол, източник на изображението: официален сайт на Община вълчи дол, <https://www.valchidol-bg.com>

По данни на отдел „Статистика на населението и жилищния фонд“ - дирекция „Демографска и социална статистика“, предоставени от НСИ, броят на жилищата към 31.12.2019 г. е 5599, което е с един брой повече от предходната година. Спрямо отразени данни в предходния стратегически документ, който е изготвен през 2013, с

брой на жилищата към 31.12.2013 от 5588, разликата е с положителен знак - увеличение на броя на жилищата с 11.

Средната селищна гъстота в Общината е 4.65 селища на 100 кв. км., като тази стойност е много близка до средната за Република България 4.8 селища на 100 кв. км. Това говори, че населените места в Община Вълчи дол са равномерно разпределени, но все пак не са твърде отдалечени. Този факт е една от предпоставките за функциониране на териториално – селищна среда, която да предлага добри условия за живот.

1.2.2. Географски особености

Територията на Община Вълчи дол обхваща части от Добруджа и Лудогорието. Територията би могла да се определи като благодатна, тъй като няма големи площи с масивен скален характер, а преобладават равнини с черноземни почви.

1.2.2.1. Климат

Климатът на Общината е с ясно изразен умерено - континентален характер. Основните фактори, обуславящи този тип климат са орографията на територията и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Климатичните изменения са факт за цялата планета, като Община Вълчи дол не прави изключение. И тъй като тези изменения не се случват рязко за кратък период от време, а постепенно в рамките на години, то проведохме собствено проучване за климата на територията на Общината, което обхваща период от дванадесет календарни месеца на 2019 г., с цел да има пълна календарна година, която в същото време да е максимално близка до периода на приложимост на ПИРО.

От приложена по – долу графика се вижда, че средните минимални температури са не по – ниски от минус два градуса по Целзий, като са констатирани през месеците януари и февруари. На другия полюс – средните максимални температури не са

надвишили двадесет и осем градуса по Целзий, измерени през летните месеци юли и август.

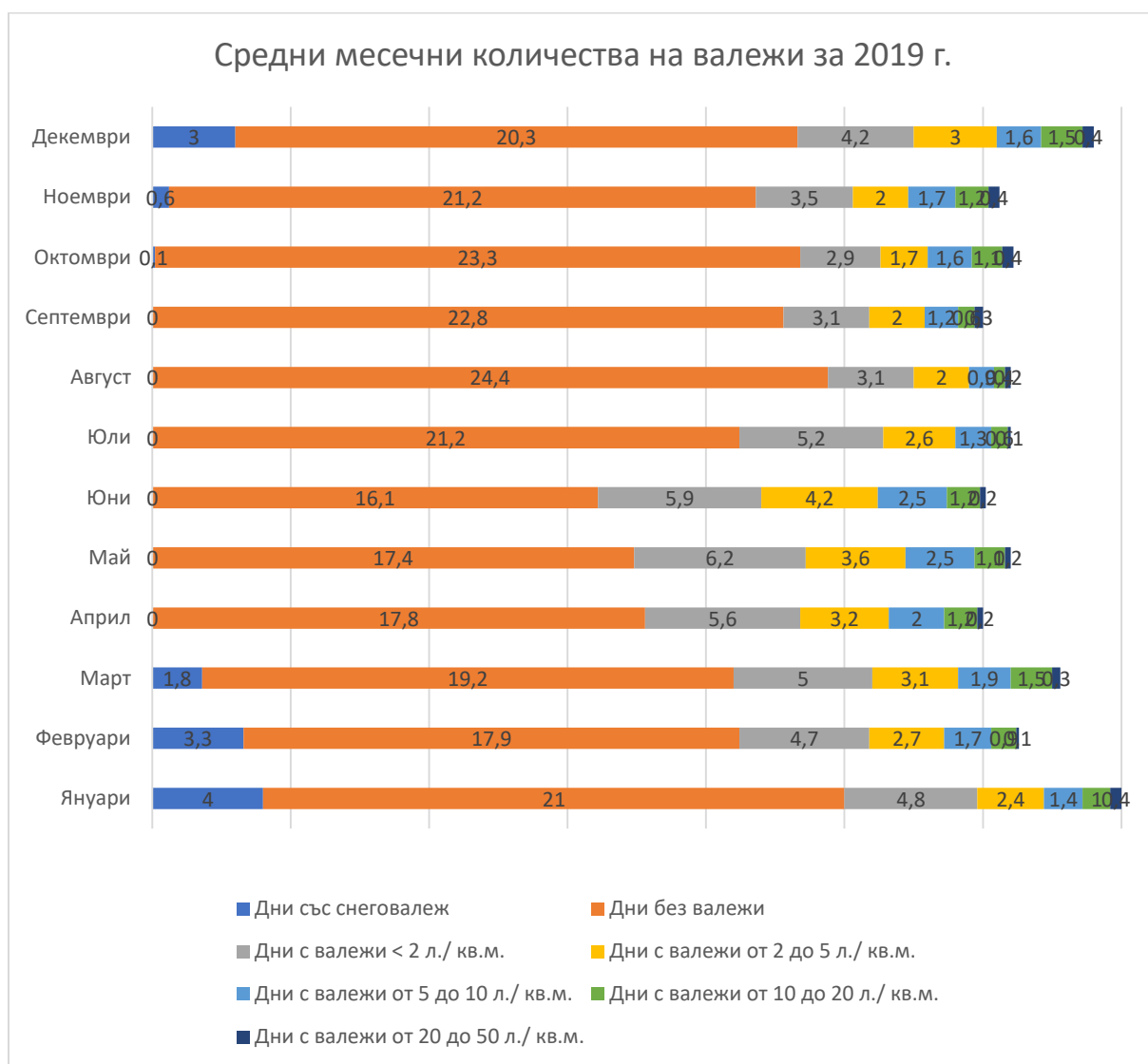
Фигура 8 Диаграма на средните минимални и средните максимални температури в Община Вълчи дол за 2019 г., източник на информацията: собствено проучване

Забелязва се бавно затопляне през пролетта, което се наблюдава и през есента, но с обратен знак – бавно охлаждане. Това се наблюдава под влияние на черноморските циклони. Наблюдава се сухо и горещо лято, а зимата е влажна и студена, което е характерно за района.

В Община Вълчи дол не се наблюдават стойности на валеж надвишаващи 50 mm или литра на кв. м. Минимални и епизодични са и валежите от 20 до 50 л./ кв. м. Най – голям брой са валежите с количество по – малко от 2 л./ кв. м. Най – много дни без валежи се наблюдават през месец август, който традиционно е най – сухият за нашия климат. Най – малко дни без валежи се наблюдават през месец февруари, в който се включват и снеговалежите, както и през месеците май и юни, като най – дъждовен е

бил именно месец юни. В следващата графика за отразени средните стойности на валежите в Община Вълчи дол.

Фигура 9 Диаграма на количествата и видовете валежи в Община Вълчи дол за 2019 г., източник на информацията: собствено проучване

Може да се обобщи, че климатичната обстановка на територията на Община Вълчи дол е в рамките на нормалното за страната, като не се наблюдават екстремни явления. Поради равнинния релеф на областта, се образуват снежни навяхвания, които се задържат по – дълго време (17-21 дни), като за това допринасят и ветровете, като 60

% от ветровете са със северно влияние. Средната влажност на въздуха е от 89 % през зимните месеци до 65 % през летните.

1.2.2.2. Почви

Почвената покривка на територията на Община Вълчи дол е от характерния за СИР тип почви. Налице са теории за по – висока степен на плодovitост на почвите в Общината в сравнение с почвите в района, но все още няма официални доклади на компетентни органи доказващи това.

Почвената покривка е формирана основно върху льосова основа при степни и лесостепни растителни отношения. Основни почвени типове са излужени черноземи, карбонатни черноземи и сиви горски почви.

Най-разпространени са черноземните почви с техните разновидности – карбонатни и излужени, отличаващи се с голямо почвено плодородие. По долините на реките са разпространени алувиални и делувиални почви. По склоновете на хълмовете са разпространени сиви горски почви.

Излужените черноземи (тежко-песъчливо-глинести) заемат равнини територии в селата Радан Войвода, Червенци, Караманите, Метличина, част от землищата на Брестак, Михалич, Калоян, Стефан Караджа, Генерал Колево, Оборище, Генерал Киселово, Страхил, Звънец, Калоян, Есеница и Изворник. Мощността на хумусния хоризонт е 0,65 до 0,80 m. Горният слой е с разпрашена структура. Необходима е дълбока обработка. Излужените черноземи са почви с високо естествено плодородие и при правилна обработка при тях се получават най-високите добиви от селскостопански култури.

Карбонатни черноземи са разпространени в южната част на общината в землищата на гр. Вълчи дол и селата Щипско, Искър, Михалич, Кракра, Добротич и Войводино. Характеризират се със средно песъчливо глинест механичен състав и се обработват по-леко от излужените черноземи, не набъбват при напояване, не се напукват при изсъхване. Мощността на почвения профил е голяма 1,80 – 1,90 m със

значително съдържание на карбонати. Мощността на хумусния хоризонт е 0,45 – 0,75 m. Подходящи са за отглеждане на всички селскостопански култури.

По високите части в землищата на селата Генерал Киселово, Изворник, Стефан Караджа, Есеница и Калоян са разпространени главно сиви горски почви. Хумусният им хоризонт е с малка мощност – до 0,35 m. Съдържанието на хумус в орницата е около 2% и рязко намалява в дълбочина. Запасеността с азот и фосфор е слаба, а почвената реакция е кисела по целия профил. Физичните свойства на тези почви са неблагоприятни. Отличават се със значително глинесто съдържане във вертикалния почвен профил и добре изразена диференциация на механичния състав и почвообразуването. Тези почви са с ниско естествено плодородие, разположени са най-вече на наклонени терени и са подходящи за отглеждане на етерично-маслени култури.

Около реките има аловиално-ливадни почви. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопропускливи са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване.

Слабият наклон на терена, геоложкият строеж на почвената подложка и климатичните условия са определящи фактори за запазването на високоплодородните почви в общината от развитието на интензивни разрушителни процеси. По степен на застрашеност от водноплощна ерозия землището попада в зона на ниска ерозия.

1.2.2.3. Релеф

Територията на Община Вълчи дол обхваща части от Дунавската равнина и Предбалкана. Според геоморфоложкото райониране на България, тя попада в Дунавската морфоструктурна зона. Релефът е хълмисто-равнинен, характеризира се с плоски и загладени хълмове, недълбоки долини с полегати склонове, разсечени от пресъхващи през лятото малки реки. Надморската височина варира в тесни граници – от 200 до 270 м. За административния център на Общината - гр. Вълчи дол, тя е 210 м. Общият наклон на терена е с посока запад-изток, а изложението е източно.

Варненска област (в която териториално попада и Община Вълчи дол) заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен, палеозойски (каледоно-херцински) и горен, мезокайнозойски (алпийски). На юг, по Южномизийския разлом става съчленяването на Северобългарското сводово издигане с Предбалканската структурна зона. Геоложката среда тук се отличава със сложни литологостратиграфски пространствени и темпорални отношения помежду им, резултат на продължителната еволюция, с многократно смяна на палеогеодинамичните процеси и на седиментационните режими. Стратиграфският обхват на разкриващите се на повърхността скали са от долна креда до кватернер. В дълбочина са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали, с пъстър литоложки субстрат, но изключително седементогенен. Съвременните отложения са алувиални наноси, пролувиални и пролувиално-делувиални образувания.

1.2.2.4. Води

Геоложкият строеж, физико-геоложките качества на седиментите и характера на климата (умерено-континентален) обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води. В Североизточна България, в района на Лудогорието са формирани обширни карстовопукнатинни водоносни хоризонти сред дебелите до няколко стотин метра малмваланжски и баремаптски варовикови седименти. Преобладава хоризонталното развитие на пукнатинните и карстови ходове. Сред дебелопластовите отложения се очертават зони на по-интензивно окарствяване и съответно по-висока продуктивност, които се уточняват в хода на детайлните хидрогеоложки проучвания. Стопанско значение имат водите, привързани към малмваланжки, еоценски и миоценски водоносен хоризонт. При отсъствието на постоянен речен отток, подземните води на горноюрско-долнокредния и баремаптския водоносни хоризонти представляват главния източник за водоснабдяване. Карстовите води представляват голям естествен ресурс, но те имат много променлив режим.

Тяхното ефективно усвояване изисква нови водостопански и хидротехнически инфраструктурни решения.

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водният потенциал на областта, реки с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплодненска река.

Река Арабаджидере преминава през територията на общината, продължава до с. Страхил, където се губи в пукнатинно-карстовите отложения на сармата. Дължината на руслото е 126 км. със среден наклон $2,5^\circ$. Водосборната площ има ветрилообразна форма с големина 2 404 км². Повърхностен склонов отток се формира само в периодите на поройни валежи, поради карстовия характер на терена. Дължината на речната мрежа, преминаваща през територията на общината е 249 км. Гъстотата на речната мрежа на територията на общината е показател за разчленеността на релефа, а не за оценка на водния потенциал. Водосборните области на протичащите през общината реки са слабо развити. Наклоните и количеството на водите са малки и не могат да бъдат използвани енергийно. Режимът на оттока е обусловен от валежите и следва техния ход, поради подчертано валежно подхранване. Характеризира се със сезонна неравномерност. Коефициентът на вариация за Варненска област е 0,5–0,8, при среден за страната 0,33 и среден за северното Черноморие 0,5. Пълноводието на реките в общината е през есенно-зимния сезон, като през този период преминава 60% от оттока. Маловодието съвпада с периода на активно водоползване (юли– септември) и дава едва 0,5% от годишният отток. Климатичните промени през последните години, показват, че интензивни пролетно – летни валежи, увеличават оттока многократно. Стойности на параметрите на „висока вълна“ не могат да бъдат цитирани, поради липсата на пунктове за наблюдение по реките с местно значение. Отточният капацитет в областта е нисък – 0,18, при средно за страната 0,25–0,28 и се дължи на преобладаващите седименти, в които дренират по естествен път падналите валежи. Оползотворяването на водите е свързано с изграждането на специфични локални съоръжения - микроязовири. Естествени водоеми няма. През 60-те години са изградени 18 микроязовира за

напоояване на селскостопански земи, а след 1991 година те са зарибени за спортен и любителски риболов и защита на населените места от „високи води“ вследствие на порои. Не са открити източници на минерални води на територията на Община Вълчи дол.

В следващата таблица е представена информация за язовирите на територията на Община Вълчи дол, включително площта и собствеността им:

Таблица 1 Списък на всички язовири на територията на Община Вълчи дол, източник на информация: публично достъпен регистър на язовирите на територията на Област Варна, официален сайт на Областна администрация Варна, <http://www.vn.government.bg/>

ОБЕКТ	ОБЕМ – МИЛ.КУБ.М/ ЗАЛЯТА ПЛОЩ - ДКА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	СОБСТВЕНИК/ ПОЛЗВАТЕЛ
ГЕНЕРАЛ КИСЕЛОВО	3,100 / 985	СЕЛО ГЕНЕРАЛ КИСЕЛОВО	ЧАСТНА ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ „НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ” ЕАД/ НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ КОЛЕВ
ГЕНЕРАЛ КОЛЕВО	0,250 / 92,8	СЕЛО ГЕНЕРАЛ КОЛЕВО	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НА КОНЦЕСИЯ НОЕМА-55
БРЕСТАК 2	0,156 / 44,2	СЕЛО БРЕСТАК	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ ПОЛЗВАТЕЛ СН ”АКВАПОЛИ” С. БРЕСТАК
СТРАХИЛ	0,566 / 99,2	СЕЛО СТРАХИЛ СЕЛО ЗВЪНЕЦ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НА КОНЦЕСИЯ АГРИА-СТИЛИ ЕООД
ДОБРОТИЧ	0,150 / 80,5	СЕЛО ДОБРОТИЧ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / ПОЛЗВАТЕЛ ВОДНО СДРУЖЕНИЕ „НЕПТУН 2006“
ИСКЪР	0,141 / 61	СЕЛО ИСКЪР	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ СН „ИСКЪР“
ЕСЕНИЦА	0,150 / 67,8	СЕЛО ЕСЕНИЦА	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НА КОНЦЕСИЯ АКРАНИВИЧ – 2010 –

			ООД
ИЗВОРНИК	0,566 / 211,6	СЕЛО ИЗВОРНИК	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / НАЕМ ДЗЗД „ДИДО”
БРЕСТАК 1	0,800 / 210	СЕЛО БРЕСТАК	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / КООПЕРАЦИЯ МИР
КАРАМАНИТЕ	1,647 / 116	СЕЛО КАРАМАНИТЕ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / НАЕМАТЕЛ ПЕЙО МИТЕВ
ОБОРИЩЕ	0,060 / 52	СЕЛО ОБОРИЩЕ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / НА КОНЦЕСИЯ ТЕРМО – ЛИДЕР
ВЪЛЧИ ДОЛ 1	0,020 / 8,5	ВЪЛЧИ ДОЛ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / КОНЦЕСИЯ 77ИСИ-88-ООД
СТЕФАН КАРАДЖА	0,040 СУХ/18	СЕЛО СТЕФАН КАРАДЖА	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / НАЕМАТЕЛ – ВЕТИ КАДИЕВ
РАДАН ВОЕВОДА	0,050 СУХ / 67	СЕЛО РАДАН ВОЕВОДА	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НЯМА
КАЛОЯН	0,050 СУХ / 50	СЕЛО КАЛОЯН	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НЯМА
БОЯНА	0,040 СУХ / 30	СЕЛО БОЯНА	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НЯМА
МИХАЛИЧ	0,040 СУХ/ -	СЕЛО МИХАЛИЧ	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ/ НЯМА
ЩИПСКО	0,040 СУХ / 35	СЕЛО ЩИПСКО	ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ / КОНЦЕСИЯ ЕО-ГЪБИ-ЕООД

1.3. Природни ресурси

1.3.1. Полезни изкопаеми

На територията на Общината не са открити полезни изкопаеми, с изключение на глина и кариерни материали. Проучени са две кариери за пясък (до с. Щипско и с. Войводино) и две за чакъл (при с. Кракра и с. Генерал Киселово), както следва:

- с. Войводино 92,00 дка - имот общинска собственост - пясъчна кариера;

- с. Щипско 112 дка - общинска собственост - пясъчна кариера;
- с. Генерал Киселово 215 дка - скали, терена е общинска собственост;
- с. Кракра 105 дка - скали, терена е общинска собственост.

Кариерите са използвани най - вече за задоволяване на местните потребности на строителството.

Проучено е и се използва находището на глина за производство на строителни керамични изделия – тухли, цигли и керемиди, разположено на запад от град Вълчи дол.

1.3.2. Флора

Естествената растителност в Община Вълчи дол заема ограничени пространства. Тя се е съхранила само в онези места, които са по-малко годни за развитие на земеделие. Запазилите се единични дървета и групи от дървета говорят за предишно разпространение на обширни горски масиви. Унищожени са гори от вековни дъбове, габъри, брястове, лески и др. Сега преобладава културна и селскостопанска растителност. По произход горите са издънкови, семенни и смесени. Представени са дървесните видове: дъб, цер, акация, габър, черен бор, липа, ясен и орех. Защитените растения в района са конския кестен и ориенталския глог.

Билките с търговско значение са: мащерка, бял имел, червен и черен глог, червен и черен бъз, глухарче, дрян, мъждрян, сребролиста липа, леска, горицвет, живовлек. Те са разпространени в горите, без да могат да се посочат конкретни находища. В дъждовни години в горските масиви могат да се съберат до 1 т. диворастящи гъби и по-точно сърнела. Горите на Община Вълчи дол заемат северната част на ДЛ ”Суворово”, като на север граничат с поземлен фонд и държавен горски фонд на община Добрич и ДЛ “Добрич” и горски фонд на ДЛ “Варна”. На запад граничат със селскостопански фонд на общините Нови пазар и Никола Козлево и горски фонд на ДЛ “Нови пазар”, както и със селскостопански фонд на Община Ветрино и горски фонд на ДЛ “Провадия”. На изток граничат с ССФ на Община

Аксаково и ГФ на ДЛ “Варна”. На юг граничат със ССФ и ГФ на Община Суворово и ДЛ „Суворово”. На територията на Община Вълчи дол се намира горския разсадник на ДЛ „Суворово” с обща площ 100 дка в землището на с. Ген. Киселово. В разсадника се отглеждат предимно широколистни дървесни и храстови видове – средногодишно по 800 000 бр., които се използват за залесяване в ДЛ „Суворово” и други лесничейства при РДГ-Варна.

Около 92% от територията на Община Вълчи дол се състои от земеделски и горски площи. Най-голям е относителният дял на земеделската земя – 380 166 дка или 80,5%. Обработваемата земеделска земя по официални статистически данни е 344 042 дка или около 90,5% от земеделските територии.

Територията заета от гори е 54 716 дка или относителен дял 11,6 %. Водните течения и водни площи заемат 0,8% от общината. Населените места и другите урбанизирани територии са само 6,0% от общата площ на Вълчи дол (28 266 дка). Най-малък относителен дял, съответно по 0,6%, имат териториите за добив на полезни изкопаеми, за транспорт и инфраструктура.

1.4. Историческа обвързаност/ свързаност с други територии

Откритите при археологически разкопки останки от тракийска гробница със славянско погребение, датирани от VIII – IX в., свидетелстват за това, че днешните жители на Община Вълчи дол са наследници на траки и славяни, които са населявали земите ни по това време. Разкритите саркофаг и стар водопровод от глинени тръби (вероятно римски) навеждат до предположения за съществуването на антично селище, черпило вода от куртдеренските водоизточници. Плодородната земя, богатата на гори и вода е била привлекателно място за хората от различни епохи, заради природните дадености. Историческите корени на Вълчи дол, с тогавашно название Курт дере, като селище датират в 1853-1856 г., когато след Кримската война се заселват черкези. През 1864 г. в Османската империя се въвежда административна реформа, при която е направено ново административно деление. Създадени са вилаети (области), санджаци

(окръзи), каази (околии). Някъде са образувани по - малки административни единици – т.н. нахии, нещо като малки околии. Най-малката административна единица е общината. Всяка община представлява отделна религиозна група – най-често християни или мохамедани от дадено селище. Това продължава и след Освобождението до октомври 1882 г., когато със специален закон се образуват селски общини с едно централно селище и няколко съставни. Всяка община трябвало да има най-малко 200 къщи. При въвеждането на османската реформа от 1864 г., между Провадийската и Варненската каази (околии) е образувана Козлуджанската нахия, в която влизат днешните селища Брестак, Вълчи дол, Войводино, Дръндар, Кипра, Марково и Падина. Козлуджанската нахия функционира до началото на юли 1878 г. и по-точно – след подписването на Берлинския договор, когато руски войски започват последователно заемане на селища във Варненския санджак (Провадийска и Варненска каази). Тогава, до края на юли и началото на август 1878г., била ликвидирана турската административна власт в двете горепосочени каази и, разбира се, и в Козлуджанската нахия. Първите жители на с. Курт дере (днешният град Вълчи дол) - черкезите били известни като крадливо племе. Новите заселници - българи във Курт дере в по-голямата си част са бежанци от Тракия и от други части на разпокъсаното ни отечество. Тук те заварили само около трийсетина черкезки къщи и една солидна джамия. Границите на землището не били очертани и това довело до спорове с почти всички съседни села. От извършените преброявания става ясно, че през 1880 г. Вълчи дол (Курт дере) наброява 242 жители, от които 232 българи, а 20 години по-късно техният брой почти се удвоява, и в 1900 година има 459 жители, от които 414 българи. В административно отношение Курт дере до 1887 г. се числи към Пашаитската община (дн. Войводино). От 1887 г. до 1891 г. – се числи към общината в с. Хасърджик (дн. Щипско), след което Курт дере принадлежи към общината в с. Караагач (дн. Брестак) до 1913 г.

Голям тласък за икономическото, обществено-политическото и културно развитие на селото дава новооткритата куртдеренска община в началото на 1914г. Построяването на жп линията Девня-Добрич и откриването на ж.п. гара Вълчи дол

създава големи възможности за икономически просперитет на селото. С откъсването на Южна Добруджа от България, Курт дере се очертава като естествен икономически център на Североизточния Делиорман. Тези тенденции разбират ръководителите на селото и започват борба за обособяването му в самостоятелна община. По инициатива на Атанас Юрюкчиев - бивш учител и всепризнат съветник на селяните по най-важните проблеми на селото, и на Георги Петров, Христо Желязков-Туджарина, Тило Гочев и други по - видни жители, се свиква общоселско събрание, на което се приема мотивирано предложение, отправено до Окръжната постоянна комисия и Окръжния управител за отделянето на Вълчи дол (Курт дере) в самостоятелна община. Със заповед № 82/ 12.02.1914 г. Окръжният управител приема предложението и назначава за членове на новообразуваната Куртдеренска община Георги Диков като председател и членове Зафир Павлов и Дичо Тилев. Тричленната комисия възлага на председателя и на новоназначения секретар - бирник Марко Николов да организират работата на общината. Първите си разходи общината едва покрива от продажбата на събраните храни, от мостри и облагане на всички касапи с такса. Миналото е оставило своя отпечатък върху поминъка, традициите и културата на днешните жители на Община Вълчи дол.

Някои от фактите, с които Община Вълчи дол, може да се гордее са:

- Първата селска дизелова електроцентрала в България, построена през 1929 г.;
- Първият световен шампион на България в свободната борба е вълчидолецът Петко Атанасов Сираков от Световното първенство по борба в Истанбул през 1957 г. Той е печелил няколко сребърни медала от световни първенства. Също е и многократен балкански и републикански шампион. Баща е на футболиста Наско Сираков. Почетен гражданин на Вълчи дол.
- Първият демократично приет герб на Република България е със съавтор българския скулптор, илюстратор и сценограф Георги Тодоров Чапкънов - Чапа, роден и живял във Вълчи дол. Той е автор още и на „Статуята на

София“, много монети и медали, правил е портрети на едни от най – известните личности на България. Носител на множество награди, включително, през 2015 г. е удостоен с орден „Св. Св. Кирил и Методий“ за особено значимите му заслуги в областта на културата и изкуството. Почетен гражданин на Вълчи дол. През 2011 г. става почетен гражданин и на Силистра.

- Първият в страната модерен, от европейски тип пазар за живи животни, изграден със средствата на ЕС по програма ФАР.
- Единствената в Североизточна България ски писта, чийто потенциал постоянно се развива.
- Община Вълчи дол може да се гордее с още много постижения и личности.

2. Състояние на местната икономика

2.1. Икономически профил на Община Вълчи дол

Област Варна разполага със значителен потенциал за привличане на инвестиции, развитие на бизнес, развитие на туризъм. Голямо влияние за това има факта, че Областта има излаз на Черно море. Близостта до морето влияе както на туризма така и на бизнеса и инвестициите.

Очевидно е, че високия туристически интерес към Област Варна се дължи основно на възможността за почивка по плажовете. Силно развити са микросекторите на хотелиерството и ресторантьорството, които задоволяват потребностите на привлечените туристи. Тук стигаме и до множество фирми в сферата на услугите в този бранш, които предлагат тази дестинация и имат бази или филиали на територията на Областта.

Освен влиянието на Черно море, Областта има и множество забележителности, повечето от които имат уникален характер. Това благоприятства туристическия

интерес, тъй като дава възможност за пълно задоволяване на потребностите на туристическия поток – отмора на плажовете и занимателни и образователни посещения на местни забележителности.

Пристанище Варна благоприятства чуждестранния туристически поток, като дава възможност за посещения на големи организирани туристически групи - пасажери на круизни кораби.

От друга страна пристанищната ни инфраструктура, със своите два пристанищни терминала: Варна – Изток и Варна – Запад, има много голям икономически потенциал. Пристанище Варна обслужва два паневропейски транспортни коридори (№ 8, опция 7 и международен транспортен коридор Трасека), което е предпоставка за високи нива на международен стокообмен.

Административния център на Община Вълчи дол е на разстояние около 55 км. (средно разстояние) от пристанищната инфраструктура на Област Варна. По – голяма част от това разстояние са пътища от висок клас и автомагистрала, на която бе завършен цялостния ремонт през 2019 г. Пътното трасе, което довежда от автомагистралата до гр. Вълчи дол, също е изцяло ремонтирано през периода 2018 – 2019 година. Тези обстоятелства гарантират една максимално осигурена транспортна свързаност между туристическия и инвестиционния център на Областта – гр. Варна и населените места от територията на Община Вълчи дол.

Община Вълчи дол, въпреки че не е в непосредствена близост до морето, има туристически потенциал, който в последните години усилено развива. Това развитие на туристическия потенциал се наблюдава едновременно в двете възможни направления, които най – общо можем да наречем така: частен туристически сектор и публичен туристически сектор.

Частен туристически сектор се формира от места за настаняване, атракции, ресторанти и други привличащи туристи фактори, които се финансират изцяло от частен капитал. На територията на Община Вълчи дол не е особено силно развит частния туристически сектор.

Публичният туристически потенциал в последните години е в подем. Инвестира се средства в басейн с прилежащ ресторант, уникалната за района ски писта, има много проектни намерения, които разширяват туристическия потенциал на общината – изграждане на зона за отдих, център за изкуства и занаяти, спортен риболов и други.

Усилията за привличане на туристически поток са абсолютно логичните стъпки за икономическо развитие: туристите създават предпоставки за създаване на нови бизнеси, новите бизнеси намаляват безработицата, а потребностите от все по – образован персонал, мотивират за по – съвместно учене и по – високо ниво на образование. Този извод е най – общ, т.е. не отразява всички нюанси на икономическия растеж, до които може да доведат инвестициите в туристическия сектор.

Най – застъпения отрасъл на територията на Община Вълчи дол е селското стопанство. Почвата на територията на Общината е плодородна и креативното население се възползва от даденостите на района. Пласирането на произведените стоки далеч надхвърля територията на Общината.

Разбира се, като първична нужда, на територията на Общината има и развит търговски сектор, който покрива почти всички отрасли – търговия с хранителни стоки, търговия със строителни материали, търговия с правени на място храни, търговия с лекарства и медицински изделия и др.

Важно е да се отбележи, че на официалния сайт на Община Вълчи дол има създаден инвестиционен профил на Община Вълчи дол. Той представлява най – общо визитка в двадесет и две страници, където е описан инвестиционния потенциал на Общината. Това говори за усилията на общинската администрация за създаване на предпоставки за привличане на инвестиции на територията на Общината, с което да благоприятстват качеството на живот на жителите си.

В извод: Община Вълчи дол има голям потенциал за икономическо развитие, като въпреки усилията, които се полагат последните години в тази посока, има все още възможности за надграждане.

Непредвидими са икономическите и социални последици върху националната и световната икономика в следствие на пандемията от коронавирус (COVID - 19). Предположенията са за нова икономическа криза, която ще е по – тежка от тази през 2008 г. Това ще доведе до силни затруднения на ниво домакинство и ще засили икономическото неравенство на микро и на макро ниво.

2.2. Икономически анализ на основните показатели и тенденции

Икономическия анализ ще бъде извършен на база на най - актуални данни на НСИ, но ще бъде извършено и наблюдение за тенденциите на всеки от показателите през годините, с цел да се осъществи прогноза за развитието на същия. Анализът ще се базира на няколко основни показатели, като ще бъде извършено сравнение между данни на Община Вълчи дол, данните за другите общини в Област Варна и данните за България. Ще бъде разглеждан десетгодишен период, т.е. от 2009 г. до 2018 г. В случай, че има налични по – нови данни, те ще бъдат споменати за изчерпателност, но с цел да има адекватност на анализа ще бъдат анализирани данни за един и същ период.

2.2.1. Относителен дял на наетите в индустрията в общия брой наети лица

Този показател измерва в проценти дела на наетите в индустрията лица в общия брой наети лица, като показателя следните кодове, като „индустрия“:

- Код В Добивна промишленост от КИД 2008;
- Код С Преработваща промишленост от КИД 2008;
- Код D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива от КИД 2008;
- Код Е Доставка на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване от КИД 2008;
- Код F Строителство от КИД 2008.

По дефиниция за наети се смятат лицата, които са в трудово правоотношение с работодател, съгласно Кодекса на труда и в служебно правоотношение, съгласно Закона за държавния служител, по силата на които правоотношения те получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа. Тази информация се събира от отдел „Статистика на пазара на труда“ – дирекция „Бизнес статистика“ към НСИ.

Най – актуалните данни по този показател са към 31.12.2018 г.

За целите на анализа, като и с цел онагледяване на резултатите, бе извършено изчисление на средните стойности за всички общини от територията на Област Варна, като резултатите от него са изведени в отделен ред. Данните са представени в следващата таблица:

Таблица 2 Относителен дял на наетите в индустрията в общия брой наети лица в %, период 2009 - 2018, източник на информацията: НСИ

Община	Данните са с мерна единица % и са актуални към 31.12 на посочената година									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аврен	20.2	12.2	11.4	14.0	15.8	11.1	11.3	13.6	9.9	9.6
Аксаково	34.6	31.8	34.1	40.4	43.9	35.2	37.2	38.2	37.9	46.7
Белослав	58.5	58.5	56.0	65.0	62.1	61.0	55.8	54.9	55.2	55.0
Бяла	19.4	18.8	23.6	27.4	21.5	21.6	19.2	11.1	9.5	9.0
Варна	27.7	25.6	24.6	23.7	23.3	24.4	24.9	24.0	23.8	23.8
Ветрино	24.1	28.0	28.8	28.7	25.7	25.3	23.6	23.5	22.2	20.4
Вълчи дол	13.4	13.7	12.0	9.3	9.0	11.9	13.5	11.4	12.5	11.4
Долни чифлик	22.5	19.2	19.2	15.6	12.5	18.0	15.1	15.3	14.7	13.6
Девня	53.6	58.3	51.8	51.8	52.6	53.5	52.3	47.6	47.0	49.1
Дългопол	35.9	25.4	23.3	25.4	23.6	23.0	20.0	19.9	19.3	17.6
Провадия	19.5	17.0	17.7	20.4	21.2	23.1	24.3	24.7	23.3	24.7
Суворово	21.5	22.6	25.0	19.8	19.7	20.0	17.0	18.0	19.7	18.8

Средно за Област Варна	29.2	27.6	27.3	28.5	27.6	27.3	26.2	25.2	24.6	25.0
България	35.2	33.4	32.8	32.3	31.9	32.2	32.5	32.0	32.0	31.9

От представените данни виждаме, че средните стойности на показателя не винаги се движат в същата посока, като тези на показателя за цяла България – например през 2012 г има спад на показателя за България, но осезаемо повишение на средния показател за общините в Област Варна.

Интересното е, че показателя на Община Вълчи дол, се движи почти идентично с показателя на България, а не със средното за Областта. През 2018 г. има лек спад в стойността на показателя, но с оглед непостоянния характер на показателя за Общината, не следва да се придава голямо икономическо значение на констатирания спад.

Важно е да се отбележи, че общините Аксаково Белослав и Девня имат много високи стойности, които влияят най – много на изменението на средно измерения за Областта показател.

За Община Вълчи дол се забелязват изменения, които не са резки, а също са и близки до икономическите изменения като цяло, съдейки по представените данни. Т.е. изменения в показателя има, но са очаквани и стабилизирани във времето. На другия полюс са общините Аврен, Бяла и Дългопол. При тях се забелязват резки изменения, за съжаление с отрицателен знак, които с времето не са стабилизирани, а продължават своето движение само в една посока.

С оглед на предполагаемата икономическа криза, във връзка със световната пандемична обстановка, то очакванията са за затруднения на бизнеса, съответно изражението на този показател вероятно ще бъде променено в отрицателна посока, не само за Община Вълчи дол и Областта, а и за цяла България.

2.2.2. Средна годишна работна заплата на заетите лица по трудово и служебно правоотношение

Този показател измерва средната брутна работна заплата и се изчислява като начислените средства за работна заплата за отчетната година се разделят на средния списъчен брой на наетите по трудово правоотношение брой, като не се броят лицата в отпуск по майчинство. Тази информация се събира от отдел „Статистика на пазара на труда“ – дирекция „Бизнес статистика“ към НСИ.

Най – актуалните данни по този показател са към 31.12.2018 г.

За целите на анализа, като и с цел онагледяване на резултатите, бе извършено изчисление на средните стойности за всички общини от територията на Област Варна, като резултатите от него са изведени в отделен ред. Данните са представени в следващата таблица:

Таблица 3 Средна годишна работна заплата на наетите лица за периода 2009 - 2018 г., източник на информацията: НСИ

Данните са с мерна единица левове и са актуални към 31.12 на										
Община	посочената година									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аврен	6591	6436	7182	6481	6589	7924	8122	8693	9870	10970
Аксаково	10058	9778	10646	6722	6981	7606	9505	9715	13244	15039
Белослав	9390	9282	9145	11165	11186	11405	11732	11816	12957	14064
Бяла	5949	6274	6014	6177	7041	7529	7775	8274	9203	9998
Варна	7035	7426	8071	8537	8913	9218	9952	10737	11585	12902
Ветрино	5193	5385	5699	6071	6468	7084	7276	7668	7998	8814
Вълчи дол	5943	6349	6612	7200	7335	7968	8696	9195	10164	10452
Долни чифлик	5344	5768	5941	6458	6777	6691	7418	8198	8695	9646
Девня	10506	11135	12043	13101	13525	14259	15074	16483	17309	18734

Дългопол	5253	5375	5665	5967	6206	7299	7034	7759	8378	8976
Провадия	5986	6268	6447	6957	7299	7670	8191	8556	9317	10289
Суворово	5868	6590	7213	7496	7943	8887	10120	11339	13336	15535
Средно за Област Варна	6926	7172	7557	7694	8022	8628	9241	9869	11005	12118
България	7309	7777	8230	8773	9301	9860	10535	11379	12448	13755

При този показател няма изненади – очаквано се наблюдава стабилно повишение, както на национално ниво, така и на местно. Това се дължи на повишаване на минималната работна заплата, съответно и цената на труда. При много малко общини има спад на показателя, но той не е с постоянен характер, т.е. не продължава през следващите години.

Темповете на покачване за Община Вълчи дол се движат заедно със средните за Областта и страната.

Въпреки многото неизвестни в настоящата икономическа обстановка, не се очаква значителен спад на този показател. Разбира се, спад ще има, но се предполага, че той ще бъде едногодишен, като много бързо ще възвърне минимум стойностите преди спада.

2.2.3. Равнище на безработица

Този показател показва дела на регистрираните безработни лица от икономически активното население. За икономическо активно население се считат лицата на възраст от 15 до 64 г. Тези данни се събират от Агенцията по заетостта.

Най – актуалните данни по този показател са към 31.12.2018 г.

За целите на анализа, като и с цел онагледяване на резултатите, бе извършено изчисление на средните стойности за всички общини от територията на Област Варна,

като резултатите от него са изведени в отделен ред. Данните са представени в следващата таблица:

Таблица 4 Равнище на безработицата в % за периода 2009 - 2018 г. източник на информацията Агенция по заетостта

Община	Данните са с мерна единица % и са актуални към 31.12 на посочената година									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аврен	12.8	12.2	18.5	18.9	21.4	20.8	20.5	16.4	12.9	11.9
Аксаково	7.3	7.3	7.2	7.0	7.4	6.6	6.4	4.7	3.8	3.6
Белослав	7.3	6.7	7.5	8.6	7.2	6.6	5.6	3.8	3.1	3.2
Бяла	10.6	12.8	15.2	17.0	14.5	68.0	13.1	10.5	9.2	7.8
Варна	5.1	5.4	5.3	5.5	5.1	4.6	4.6	3.7	3.4	2.9
Ветрино	12.6	12.8	18.9	22.6	20.1	22.4	22.7	16.9	12.0	9.4
Вълчи дол	15.1	14.9	27.9	34.4	36.0	34.9	32.6	29.9	21.9	17.3
Долни чифлик	15.2	14.4	22.0	21.8	23.6	22.7	18.8	15.7	14.7	12.1
Девня	8.4	7.5	9.8	11.9	14.3	9.9	9.6	7.2	5.1	4.0
Дългопол	22.3	19.4	28.7	32.9	33.7	36.0	34.7	30.1	25.2	17.0
Провадия	16.0	16.4	20.1	19.5	23.1	20.4	17.6	12.4	9.3	7.5
Суворово	14.7	14.0	13.9	14.0	14.1	12.3	13.7	11.5	9.9	7.3
Средно за област Варна	12.3	12.0	16.3	17.8	18.4	22.1	16.7	13.6	10.9	8.7
България	9.1	9.2	10.4	11.4	11.8	10.7	10.0	8.0	7.1	6.1

Наблюдава се тенденция за намаляване на безработицата на национално и местно ниво. Измененията на всяко ниво вървят заедно, т.е. намаление на безработицата за определена година се наблюдава, както в Община Вълчи дол, така и на територията на Област Варна и в страната.

За Община Вълчи дол, вероятно в следствие на икономическата криза през 2008 г, се наблюдава значителен (почти двоен) ръст на безработицата от 2011 г. Показателят

спира да расте още през 2013 г., но до края на 2018 г., все още не се е върнал в нивата преди двойния ръст.

Предполага се, че през 2019 г., също ще се наблюдава намаление на безработицата. От 2020 г. се очаква ново увеличение на безработицата, тъй като пандемията през 2020 г. наложи временно затваряне на доста сектори, което доведе до множество съкращения на служители.

Друг факт, който ясно се вижда от изложените данни е, че безработицата на територията на Община Вълчи дол е много над средното за Областта, а и на страната. Това говори, че има свободен човешки ресурс, който е готов да работи за икономическия разцвет на Общината, при изпълнение на заложената програма.

Следващите показатели също рисуват икономическата обстановка, но гореописания извод не се променя от тях, само се затвърждава и дава обхватност на икономическия пейзаж на Община Вълчи дол. При тях много ясно се вижда влиянието на общините, на чиято територия има големи предприятия, върху средните стойности на показателите. Затова е интересно и редно да бъдат споменати в този анализ.

2.2.4. Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител

Нетни приходи от продажби е показател от Отчета за приходите и разходите. Дефиниция на понятието „нетни приходи от продажби“ дава Закона за счетоводството. Това са сумите от продажба на продукция, стоки и услуги, намалени с търговските отстъпки, данъка върху добавената стойност и други данъци, пряко свързани с приходите. Нетните приходи от продажби са отнесени към броя на жителите в общината. Данните за този показател се събират от отдел „Годишна бизнес статистика“ – дирекция „Бизнес статистика“ към НСИ.

Най – актуалните данни по този показател са към 31.12.2018 г.

За целите на анализа, като и с цел онагледяване на резултатите, бе извършено изчисление на средните стойности за всички общини от територията на Област Варна,

като резултатите от него са изведени в отделен ред. Данните са представени в следващата таблица:

Таблица 5 Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител за периода 2009 – 2018 г., източник на информация НСИ

Данните са с мерна единица хиляди левове и са актуални към 31.12 на посочената година										
Община	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аврен	2.41	2.14	2.94	7.99	4.25	4.49	5.50	5.43	8.39	9.79
Аксаково	7.43	6.04	10.54	13.38	16.24	18.97	19.72	24.19	27.39	32.59
Белослав	41.52	30.27	37.91	43.95	29.68	19.93	19.49	12.12	13.51	20.99
Бяла	4.68	6.28	9.47	8.38	12.14	14.43	15.02	11.56	11.02	12.38
Варна	40.11	33.54	34.47	35.09	35.30	35.65	34.88	35.77	37.83	40.90
Ветрино	5.62	4.99	5.36	7.83	16.21	12.53	12.59	13.15	13.90	18.58
Вълчи дол	4.69	4.40	5.71	8.78	12.38	13.74	9.92	9.99	21.93	18.94
Долни чифлик	2.24	2.40	2.50	2.66	3.60	3.13	3.60	4.46	4.59	5.17
Девня	173.11	117.15	131.99	171.15	191.20	192.53	205.65	217.57	215.42	205.96
Дългопол	2.48	2.05	2.13	2.80	3.61	3.40	3.19	3.82	3.60	4.02
Провадия	11.92	10.63	12.28	5.36	5.49	6.06	6.61	7.21	7.68	8.65
Суворово	5.62	7.47	6.76	8.66	13.85	15.43	19.86	22.02	18.77	22.05
Средно за Област Варна	18.95	21.84	26.34	28.66	28.36	29.67	30.61	31.34	32.00	33.34
България	24.22	25.11	28.46	30.22	30.88	32.18	34.53	34.51	38.27	41.45

Ако разгледаме цифрите едностранно, ще видим, че показателя на Община Вълчи дол е с около 40 % по – нисък от средния за Област Варна.

Но когато се анализират стойностите, се вижда голямото влияние на Община Девня, а също и на Община Варна, върху средната стойност за Областта. Общините, в които има големи предприятия, леко изкривяват икономическия профил на Областта. Затова е важно, при икономически анализ да се отчитат и съпътстващите фактори, а не само стойностите на показателите. Влиянието на изброените общини се усещаше и при предходните показатели, но докато при тях това не беше така очевидно, и не изкривяваше толкова много икономическите показатели, не беше от значение за анализирането им.

Показателят на Община Вълчи дол е един от много добрите за Областта, ако не броим общините, на чиято територия има големи предприятия. Общините Аврен, Долни Чифлик, Дългопол и Провадия са с много ниско ниво на показателя.

Нивата на този показател не изменят икономическия извод, а само го подкрепят.

2.2.5. Нетни приходи от продажби на предприятията на един нает

Нетни приходи от продажби е показател от Отчета за приходите и разходите. Дефиниция на понятието „нетни приходи от продажби“ дава Закона за счетоводството. Това са сумите от продажба на продукция, стоки и услуги, намалени с търговските отстъпки, данъка върху добавената стойност и други данъци, пряко свързани с приходите. Нетните приходи от продажби са отнесени към средносписъчния брой на лицата, които са на някакъв вид заетост в общината. Данните за този показател се събират от отдел „Годишна бизнес статистика“ – дирекция „Бизнес статистика“ към НСИ.

Най – актуалните данни по този показател са към 31.12.2018 г.

За целите на анализа, като и с цел онагледяване на резултатите, бе извършено изчисление на средните стойности за всички общини от територията на Област Варна, като резултатите от него са изведени в отделен ред. Данните са представени в следващата таблица:

Таблица 6 Нетни приходи от продажби на предприятията на един нает за периода 2009 – 2018 г., източник на информация НСИ

Община	Данните са с мерна единица хиляди левове и са актуални към 31.12 на посочената година									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аврен	19.96	24.78	56.36	39.77	37.70	35.07	34.67	50.70	51.43	59.81
Аксаково	51.12	82.34	101.63	109.09	118.04	120.14	134.90	128.07	134.39	152.18
Белослав	139.79	183.13	207.54	111.97	76.27	77.90	53.76	44.76	59.69	92.02
Бяла	23.62	43.72	30.17	39.61	49.15	48.80	43.91	42.04	43.96	49.33
Варна	78.48	88.41	94.97	96.29	97.70	94.28	95.97	96.30	101.91	109.29
Ветрино	39.25	44.11	58.04	108.28	82.85	82.44	82.43	79.42	79.58	98.98
Вълчи дол	33.84	43.67	57.37	81.34	80.81	65.38	73.31	116.72	149.20	120.66
Долни чифлик	21.15	25.25	26.38	35.87	30.69	35.05	43.55	42.27	44.08	49.34
Девня	164.95	220.79	270.78	320.03	316.15	322.60	352.56	338.24	328.20	304.62
Дългопол	17.72	21.41	25.33	30.53	27.62	26.72	34.00	27.50	31.99	35.32
Провадия	66.66	81.63	37.24	41.23	44.50	46.76	49.26	48.55	50.96	59.44
Суворово	56.83	75.40	88.21	89.04	105.99	129.89	150.85	179.04	129.04	144.70
Средно за Област Варна	59.45	77.89	87.83	91.92	88.96	90.42	95.76	99.47	100.37	106.31
България	76.19	84.02	93.00	99.23	100.49	103.44	109.56	107.61	116.90	125.07

Тук наблюденията са подобни, но не еднакви, на предходния показател „Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител“, като цифрите са отнесени към броя на наетите лица, а не към броя на жителите. Това дава друг мащаб на показателя, тъй като вече се формира картина на изработеното от работещите жители.

Тук наблюдаваме тенденция за растеж на показателя. Прави впечатление, че в последните три изследвани години стойността на показателя за Община Вълчи дол е по – висока от средната за Областта. Тук виждаме пряката връзка между бизнеса и живущите, както и необходимостта от постоянно развитие. На отсрещния бряг са общините Аврен, Бяла, Дългопол и Провадия, които трябва да положат много повече усилия от Община Вълчи дол за осигуряване на добри условия за живот на жителите си, тъй като техният потенциал за развитие не е бил разработен, по една или друга причина.

В извод: Резултатите са нормални за такава селска община. И въпреки, че равнището на безработица е доста по-високо от средното за региона, следва да се отчете и факта, че населението с високо ниво на образование и трудово активното население, се ориентират към по - големите градове, които предлагат възможности за личностно развитие. Отново този процес е нормален за такъв тип община. От друга страна, обаче, трудът се оценява по същия начин като в Областта и страната. Това е видно от равнището на работната заплата, което се движи с еднакви темпове с това на страната, като и размера също би могъл да се счете еквивалентен, тъй като в големите градове има отклонения на заплатите при големите фирми. Налице е благоприятното влияние на Черноморието и, въпреки че не е в непосредствена близост, то видно от стойностите на показателите на други общини в района, Община Вълчи дол съумява да се възползва от този непроменен факт. Има и други, на местно ниво, фактори, които също допринасят за доброто икономическо състояние на Общината – благоприятните свойства на почвата, равнинните терени и умерения климат, и не на последно място е човешкият фактор.

Т.е. в никакъв случай не може да се счете, че икономическите изводи са само отрицателни. По – скоро трябва да се разбира, че Община Вълчи дол има неоползотворен потенциал за развитие, както строго икономически, така и потенциал за развитие на социалната сфера. Точно този потенциал ще се опита да усвои и оползотвори план за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021 – 2027 г.

3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

В тази част на ПИРО Вълчи дол ще се разгледат демографските параметри, както и състоянието на здравните, образователни, социални услуги и дейностите в областта на културата.

3.1. Анализ демографски параметри

3.1.1. Население

Видно от демографската статистика на НСИ, населението на страната е с постоянно намаляващ брой. От тази негативна статистика не се различава, както Община Вълчи дол, така и всички друго общини на територията на Област Варна.

За брой на населението са налични данни до 31.12.2019 г. от НСИ.

В следващата таблица са разгледани последните десет календарни години, за които има статистически данни, с цел демографския анализ да представя реална картина и коректни тенденции.

Таблица 7 Брой на населението на Община Вълчи дол за период 2010 - 2019 г.

Година	Брой на население към 31.12 на посочената година	Разлика между текущата година и предходната година от настоящата таблица
2010	10788	-
2011	9956	-832
2012	9852	-104
2013	9771	-81
2014	9604	-167
2015	9759	155
2016	9597	-162
2017	9394	-203

**ОБЩИНА
ВЪЛЧИ ДОЛ**

**ПЛАН ЗА
ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ**

ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 г.

2018	9199	-195
2019	9013	-186

От изложените данни е видно, че през последните десет години се наблюдава постоянно намаление на жителите на Община Вълчи дол. В последните две отчетени години има забавяне на намаляването, но то все пак е налице.

Подобна е статистиката за всяка от общините в Област Варна. Увеличение на населението през последните три години се наблюдава само в Община Бяла, като увеличението е с 5 човека. Във всички останали общини е налице намаление през последните три години. Община Варна ще разгледаме допълнително.

Ако разглеждаме период от десет календарни години, то са налице промени в текущото състояние, като има общини, в които през последните три години има намаление, но предходните три е имало увеличение на населението. Например: Община Аврен: през 2014 г. е имало увеличение на населението с 417 души и достига до 9098. През 2015 г. има ново увеличение от 560 души, т.е. общо 9658 души. През следващите години започва постоянно намаление на броя на населението, докато през 2019 г. достига 9072 души, което е по – ниско от 2014 г.

Данните на областно и на национално ниво, с изчисления на разликите, които са направени за целите на анализа, изглеждат така:

Таблица 8 Население на ниво област и държава за периода 2010 - 2019 г, източник на информацията: НСИ

Година	Брой на население на Област Варна	Разлика м/у текущата година и предходната година за Област Варна	Брой на населението на Република България	Разлика м/у текущата година и предходната година за Република България
2010	465100	-	7504868	-
2011	474344	+9244	7327224	-177644
2012	473415	-929	7284552	-42672
2013	474076	+661	7245677	-38875
2014	473804	-272	7202198	-43479

2015	472926	-878	7153784	-48414
2016	472654	-272	7101859	-51925
2017	472120	-534	7050034	-51825
2018	471252	-868	7000039	-49995
2019	469885	-1367	6951482	-48557
Общо разлика за периода		+4785		-553386

На национално ниво е очевидно стопяването на населението – повече от половин милион за период от десет години. Намалението се дължи, както на демографския срив, така и на емигрирането на българското население в други държави. За съжаление, тенденцията за намаляване е постоянна и вероятно ще продължи най – малко със същия темп и през следващите години, освен ако не се предприемат мерки на национално ниво за задържане на хората в България. Косвено, ако се предприемат такива ефективни мерки, ще се повлияе и върху раждаемостта. Няма преки мерки, които да повлияят нивото на раждаемост – то се променя под влиянието на всички фактори, които правят живота в нашата страна предпочитан и устойчив.

На областно ниво, общо за разглеждания период е налице положително число за резултат. Но в последните шест години се наблюдава постоянна тенденция на спад в населението. Предполага се, че тази тенденция ще се запази и в следващите години. Тази посока може да се промени с прилагане на подходящите мерки. Но въпреки това, с оглед на националния спад на населението, локални мерки и решения няма да имат желания ефект.

3.1.2. Структура на населението

Структурата на Община Вълчи дол е в съответствие с обстановката на национално ниво, т.е. няма неочаквани показатели.

Към 31.12.2019 г. населението на Община Вълчи дол е 9013 души. От тях 4523 са мъже, а 4490 са жени.

В град Вълчи дол живеят 2833 души, от които 1385 са мъже, а 1448 са жени.

В селата, част от Община Вълчи дол, живеят 6180 души, като мъжете са 3138, а жените 3042.

На ниво Област 84 % от населението живее в градове, а 16 % живеят в села. На 1000 мъже се падат 1054 жени за Областта, а и за Североизточния район. Това е явление, което се наблюдава от много години, и няма тенденция за изравняването на броя мъже/ жени в близките години.

3.1.3. Механичен прираст на населението

В следващата диаграма виждаме механичния прираст на територията на Община Вълчи дол за период от десет години:

Фигура 10 Диаграма, представяща Механичен прираст за Община Вълчи дол за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ

Механичният прираст на населението в териториален аспект представлява разликата между броя на заселените и броя на изселените лица във и от територията през календарната година.

Както се вижда, налице е тенденция за изселване на жителите през последните години, но общо за разглеждания период механичният прираст е положителен с ниво 100 броя.

На национално ниво данните изглеждат така:

Фигура 11 Диаграма, представяща Механичен прираст за Република България за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ

На национално ниво механичният прираст е отрицателен за целия изследван период, но е с ясно изразена тенденция за намаляване от 2017 година до края на периода.

3.1.4. Естествен прираст на населението

Естественият прираст на населението представлява разликата между броя на регистрираните живородени деца и броя на умрелите лица през годината.

Видно от диаграмата, естествения прираст на Община Вълчи дол е отрицателен за целия изследван период от десет години. Средното ниво на показателя за изследвания период е -148.

Общо за целия изследван период, естествения прираст е със стойност -1480 души.

Фигура 12 Диаграма, представяща Естествен прираст за Община Вълчи дол за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ

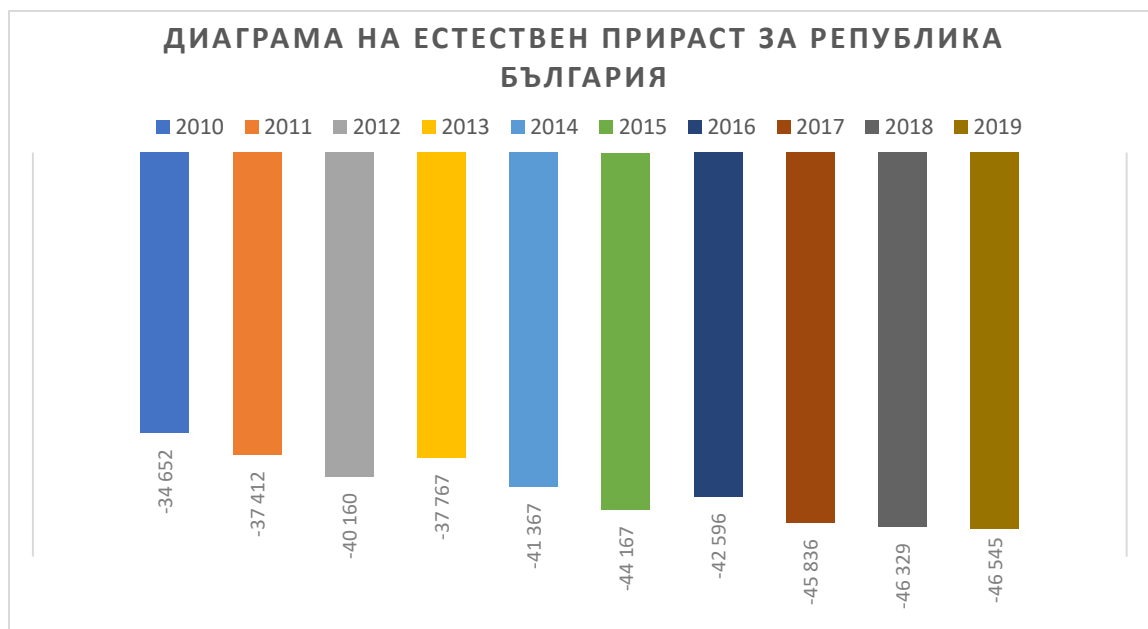

Застаряващото население е една от двете главни причини за отрицателния естествен прираст. Другата причина е промяна на приоритетите на населението. Времената, в които живеем изместват фокуса към начина и стандарта на живот, а човешкият инстинкт за размножаване е притъпен от материални стремежи.

Отрицателен е и прирастът и на национално ниво, видно от следващата диаграма:

Фигура 13 Диаграма, представяща Естествен прираст за Република България за периода 2010 – 2019 г., източник на информацията: НСИ

3.1.5. Коефициент на възрастова зависимост

Коефициента на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години) в края на съответната година. Тази информация се събира от отдел „Статистика на населението и жилищния фонд“ на дирекция „Демографска и социална статистика“ към НСИ.

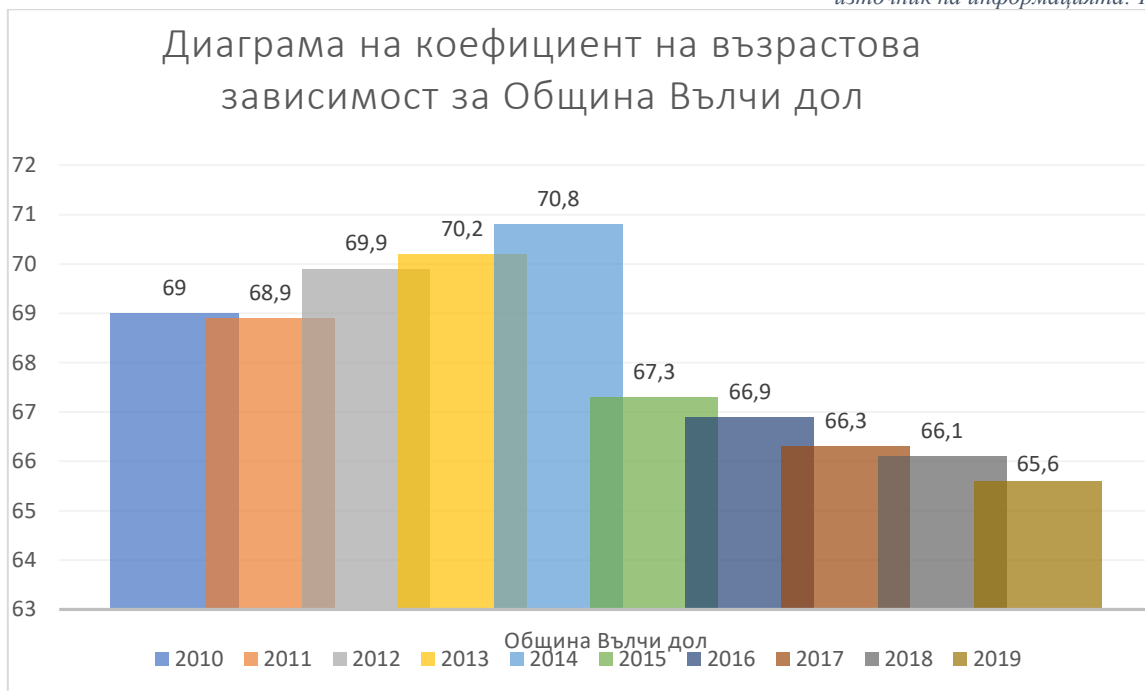
За Община Вълчи дол средната стойност на коефициента на възрастова зависимост за изследвания период (2010 – 2019 г.) е 68.1 %.

На областно ниво, средно за всички общини в Област Варна, коефициента на възрастова зависимост е 59.3 % за 2019 г.

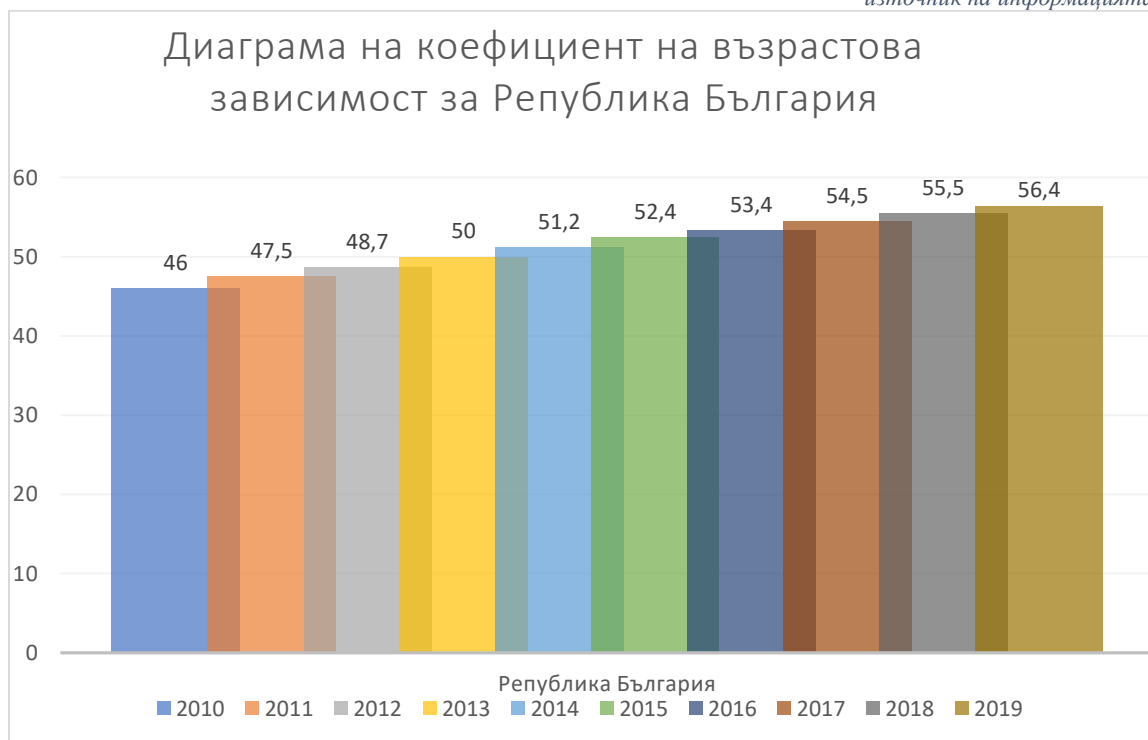
Същият показател за Североизточния район е 54.6 % за 2019 г.

Фигура 14 Диаграма на коефициент на възрастова зависимост за Община Вълчи дол за периода 2010 - 2019 г.,
източник на информацията: НСИ

Фигура 15 Диаграма на коефициент на възрастова зависимост за Република България за периода 2010 - 2019 г.,
източник на информацията: НСИ

От диаграмата с данни на национално ниво, виждаме че е налице увеличаване на коефициента на възрастова зависимост. Очаква се такава тенденция и в бъдещите години.

От друга страна, за Община Вълчи дол, коефициента в последните пет години намалява, което създава впечатление за формиране на такава тенденция.

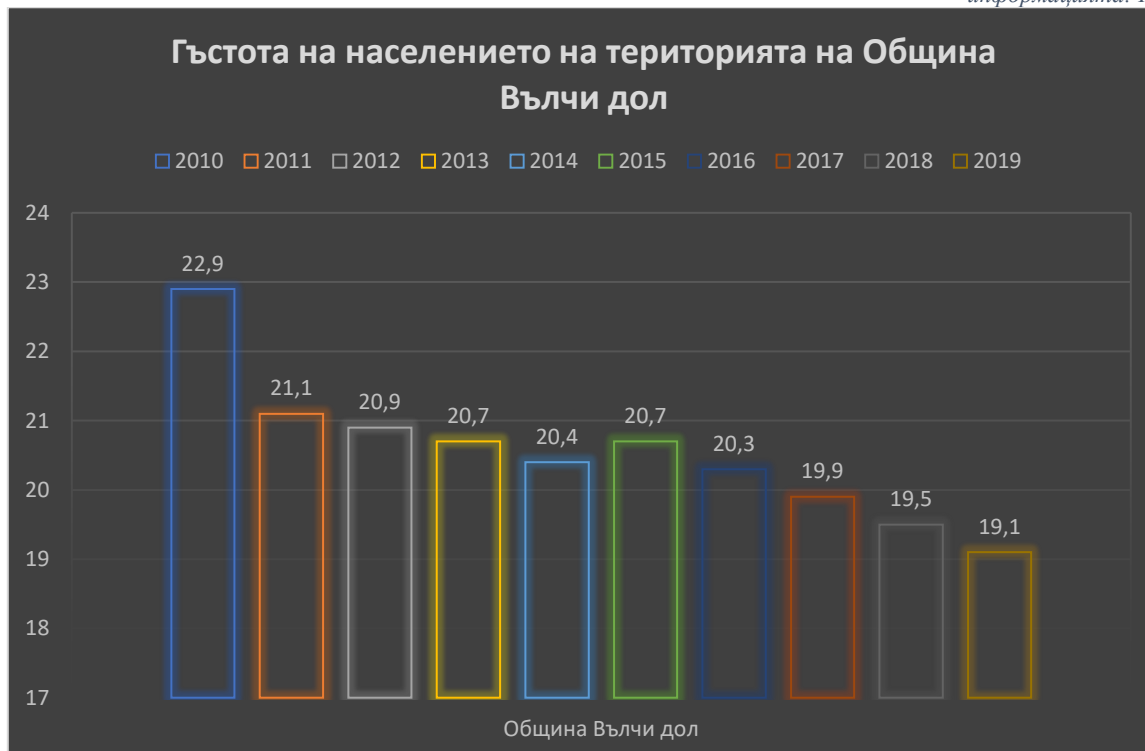
3.1.6. Гъстота на населението

Гъстотата на населението показва броя на лицата, които живеят постоянно (имат настоящ адрес) на кв. км.

В Област Варна, очаквано, най – гъсто населената община е Варна.

Средната стойност за всички общини на територията на Област Варна е 163.4 броя на кв. км. за 2019 г.

Фигура 16 Гъстота на населението на територията на Община Вълчи дол за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ

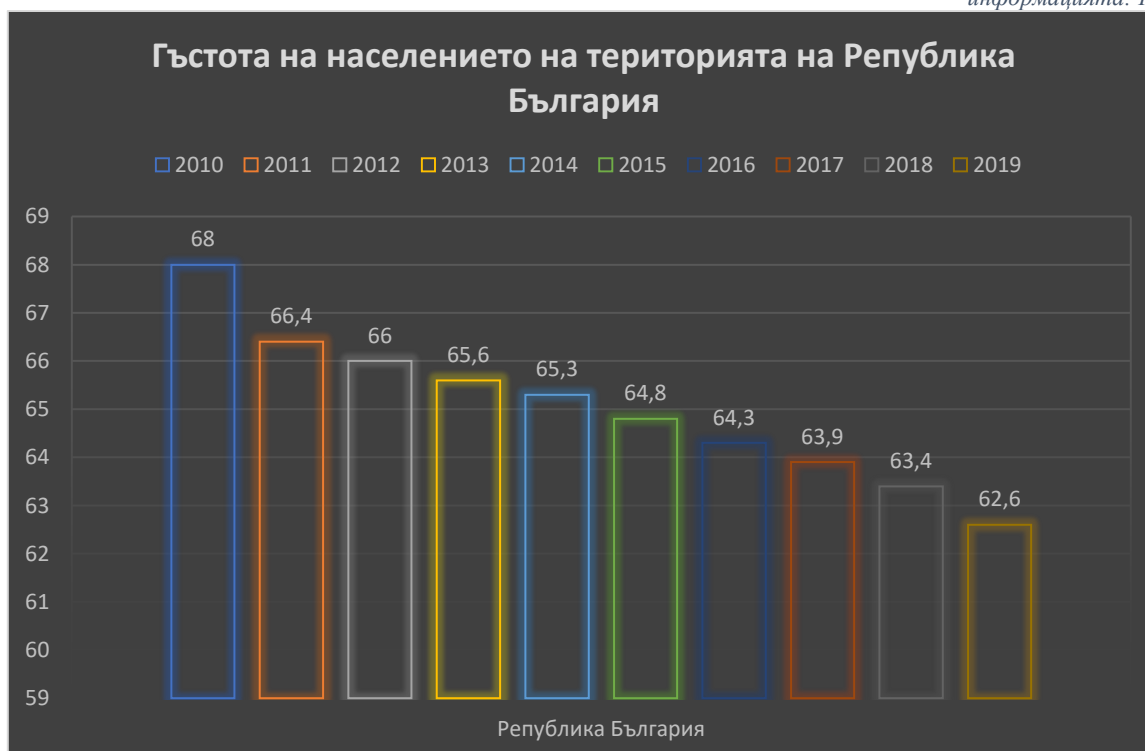

За територията на Община Вълчи дол се забелязва намаляване на гъстотата на население в последните няколко години. Този процес е обвързан с естествения и механичния прираст, в този смисъл показанията не са неочаквани.

Тези стойности са в пълна корелация и с гъстотата на населението на национално ниво. Както се вижда от диаграмата, общо за България, също е налице спад в гъстотата на население. Като се има предвид, че броя на населението е бил с половин милион повече преди десет години, то намаляване на гъстотата е очакван резултат.

Фигура 17 Гъстота на населението на територията на Република България за периода 2010 - 2019 г., източник на информацията: НСИ

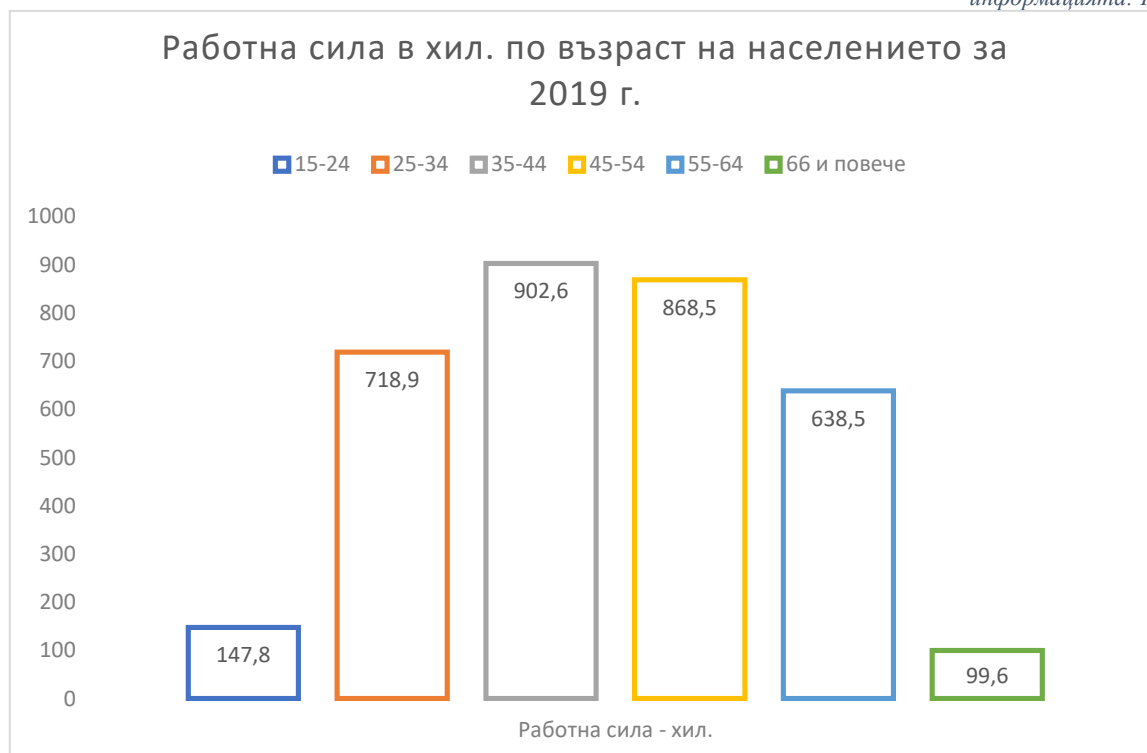
3.1.7. Коефициент на икономическа активност

Този коефициент измерва икономическата активност на населението на 15 и повече навършени години. С други думи – какъв е процента на заетите лица в трудоспособна възраст. Коефициента се изчислява на база на работната сила (в мерна единица хиляди) – тоест броя на заетите лица в трудоспособна възраст.

За 2019 г. общия брой на работната сила за Република България е 3375.9 хиляди, от които мъже са 1814.3 хиляди, а жени 1561.6 хиляди.

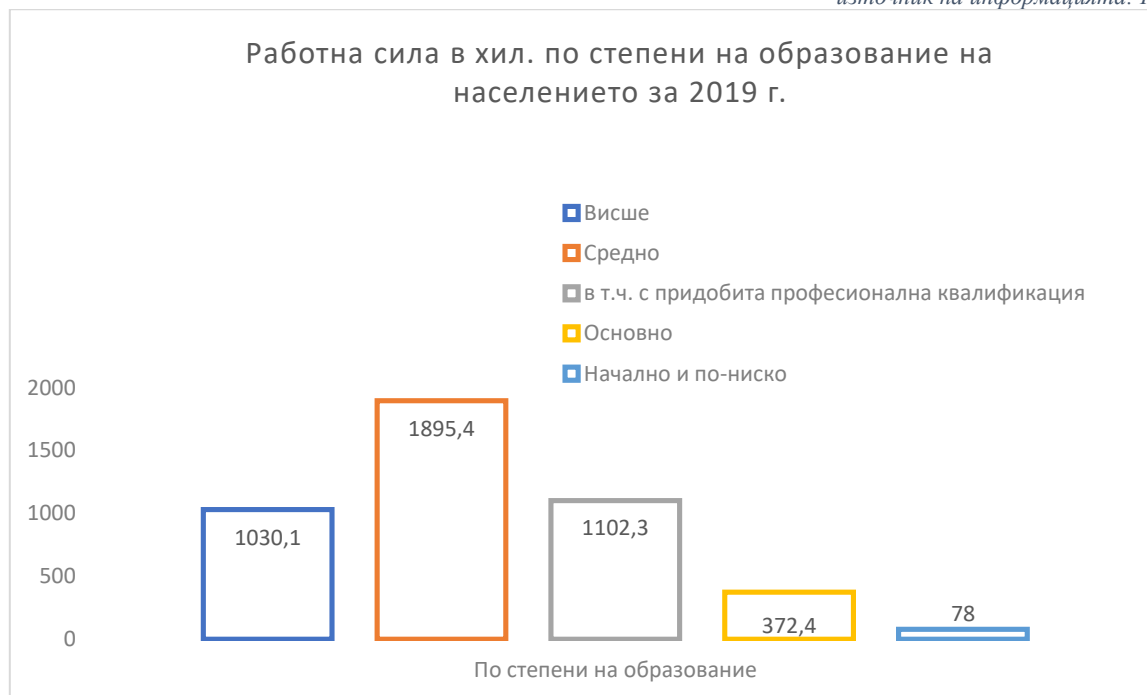
В градовете живеят 2623.5 хиляди, а в селата 752.5 хиляди. Разпределението на работната сила по възраст е изобразено в следващата фигура. От нея е видно, че икономически най – активното население е във възрастовата група 35-44 години.

Фигура 18 Работна сила в хил. по възраст на населението на 15 и повече години на Република България, източник на информацията: НСИ

Фигура 19 Разпределение на работната сила в хил. по степени на образование за 2019 г. за Република България, източник на информацията: НСИ

В същото време, видно от последната диаграма, най – икономически активно е населението със средно образование.

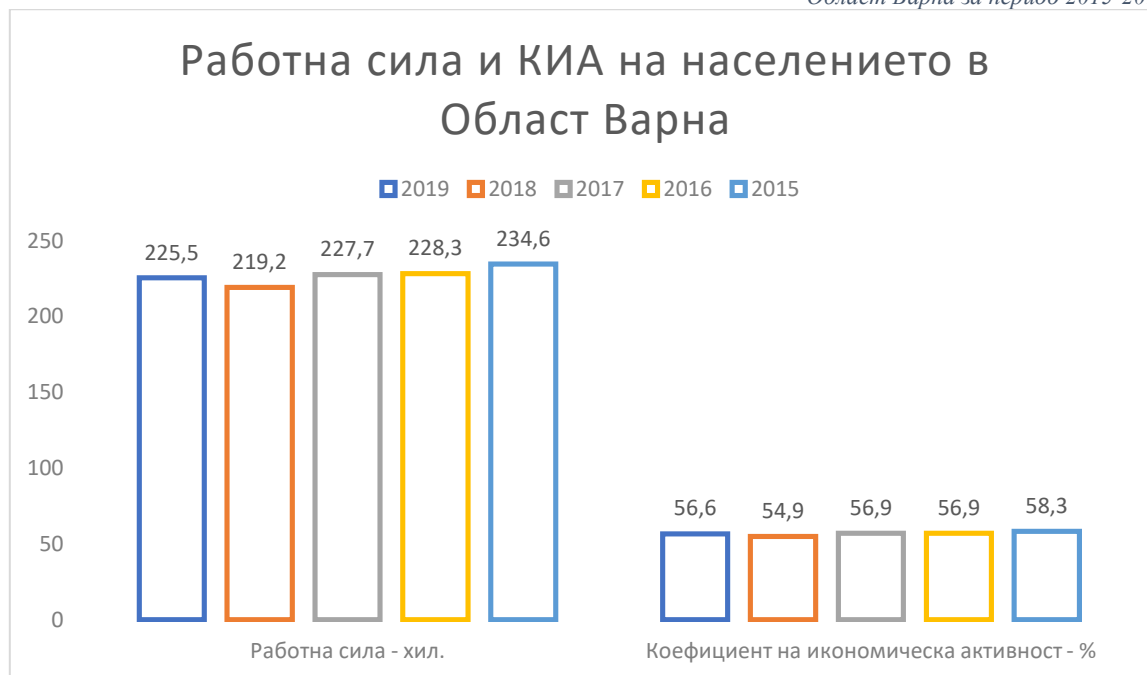
Следващата диаграма показва равнището на работната сила и коефициентите на икономическа активност на населението на Област Варна, като от тази информация може да се направят общи заключения и за Община Вълчи дол, тъй като конкретни данни не са налични.

Ако разпределим процента на икономическа активност по пол, без значение дали на национално, на регионално или на областно ниво, то без съмнение мъжете са по – икономически активния пол.

На национално ниво за 2019 г., от 56.6 % КИА, който се формира от 63.4 % икономически активната част от мъжкото население и 50.3 % икономически активната част от женското население. За същата година в Североизточен регион, КИА е 56.1%, от които 64.8 % от мъжете и 48.0 % от жените. За Област Варна КИА е 56.6 %, от които 65.1 % от мъжете и 48.7 % от жените.

Фигура 20 Работна сила и коефициенти на икономическа активност на населението на 15 и повече години за Област Варна за период 2015-2019 г.

3.1.8. Заетост, равнище на безработица

За равнището на безработица има окончателни данни до 31.12.2018 г., затова разглеждания период ще бъде от 2009 г. до 2018 г. Равнището на безработица е разгледано в частта за икономически анализ, затова тук ще илюстрираме движението на безработицата през изследвания период за Община Вълчи дол и на национално ниво.

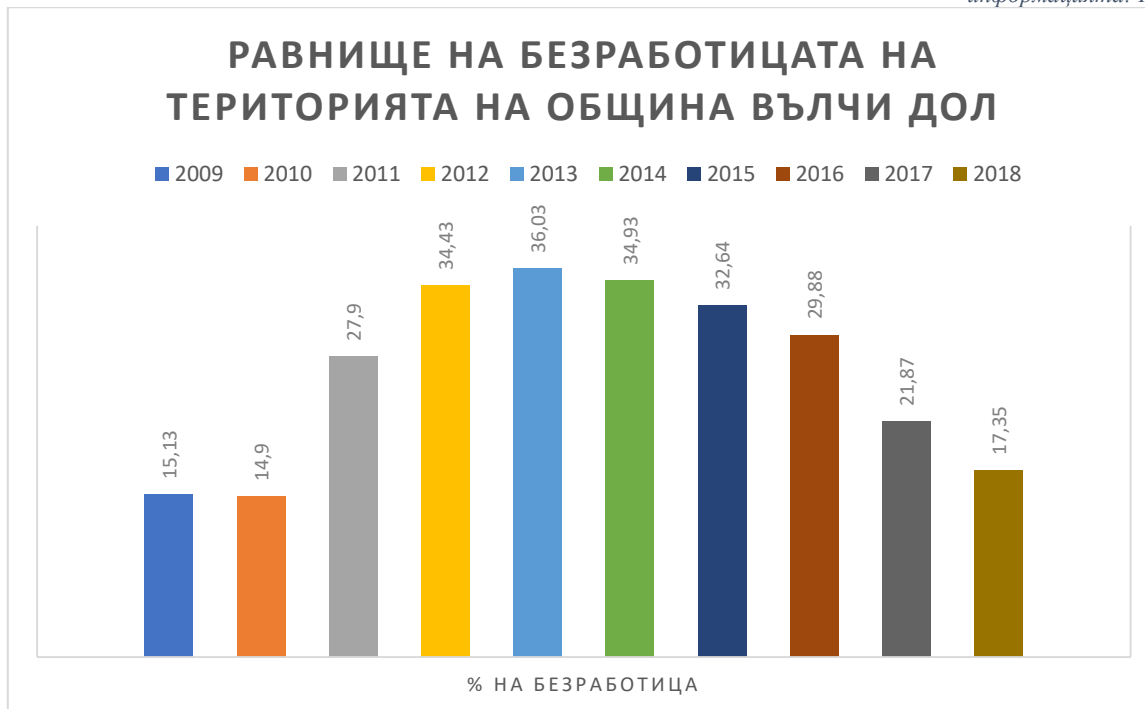
На територията на Областта, най-ниско ниво на безработица има в общините Аксаково, Бяла, Варна и Девня – под 4 %.

На национално ниво кривата на равнището на безработица, изглежда по аналогичен начин, видно от представената фигура.

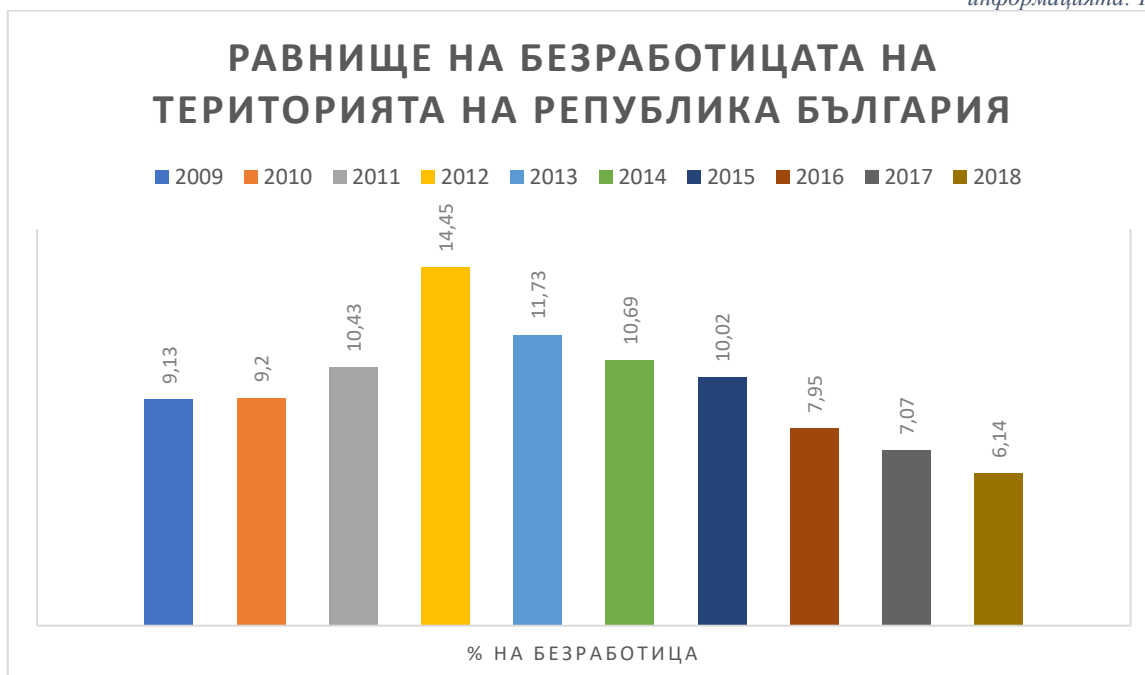
Общо за страната е налице тенденция за намаляване на безработицата. Но с оглед на настъпилата пандемия през 2020 г. се очаква увеличение на нивото на безработица в цялата страна.

Фигура 21 Равнище на безработицата на територията на Община Вълчи дол за периода 2009-2018 г., източник на информацията: НСИ

Фигура 22 Равнище на безработицата на територията на Република България за периода 2009-2018 г., източник на информацията: НСИ

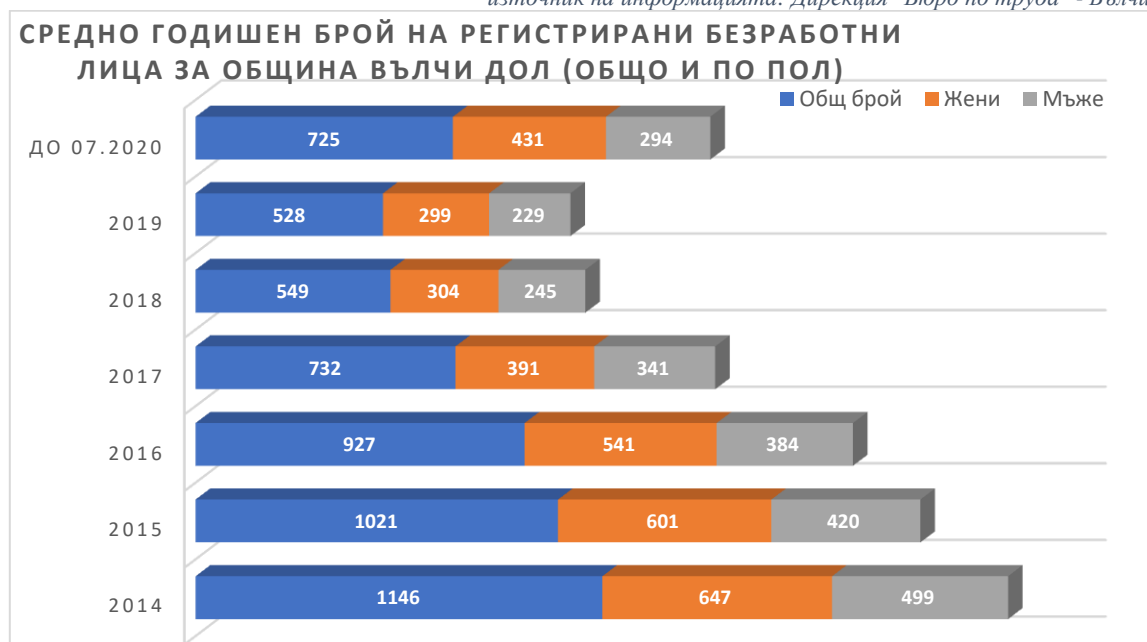
Общо зетите лица на национално ниво са 3233,1 хиляди, с коефициент на заетост 54.2 %. Същите данни по пол изглеждат така: 1732.1 хил. мъже с КЗ 60.5 %, 1501,1 хил. жени с КЗ 48.3 %.

Коефициента на заетост по местоживееене: 58 % в градовете и 43.7 % в селата.

Средният брой отработени часове от едно зето лице за седмица през 2019 г. е 39.6 часа, като мъжете са работили малко повече часове – 40 часа, а жените 39.2 часа. В частния сектор средния брой часове е 40, а в общественния сектор е 38.4 часа.

Налице е предоставена от Дирекция „Бюро по труда“ – Вълчи дол подробна информация за безработицата на територията на общината. Като интересна информация е важно да се каже, че са налице лица, които са обучавани по ключови компетентности и професионална квалификация, а има такива, които са се обучавали в Българо – германските центрове за професионално обучение. През 2017 г., при изпълнението на проект „Нов шанс за успех“, реализиран от МОН, 19 от 24 лица са завършили успешно курса. Следващите фигури показват информация за период от 2014 г. до 07.2020 г. вкл.

Фигура 23 Средно годишен брой на регистрирани безработни лица за Община Вълчи дол за периода 2014 - 07.2020, източник на информацията: Дирекция "Бюро по труда" - Вълчи дол

От изложената фигура се вижда отражението на пандемията от 2020 г., като е вероятно увеличение на безработицата с поне още толкова.

По степен на образование за Община Вълчи дол, данните са изведени в следващата фигура, като изследвания период отново е 2014 г. до 07.2020 г. От фигурата се вижда, че най – висока е безработицата на лицата с начално образование, а най – ниска на тези с висше. Следва да се има предвид, че в селските общини нивото на лицата с висше образование е по-ниско, тъй като те обикновено търсят лично развитие в големите градове.

Фигура 24 Брой на безработните лица в Община Вълчи дол по степен на образование за периода 2014 - 07.2020 г., източник на информацията: Дирекция "Бюро по труда" - Вълчи дол

В извод: Демографската структура на Община Вълчи дол не се различава от тази на национално ниво. Налице е висока безработица и нисък естествен прираст. Това са проблеми, които следва да се решат и на национално ниво, за да има отражение при

малките селски общини като Вълчи дол. Препоръката е да се работи в посока повишаване качеството на живот, както до момента, тъй като видно от развитието на всички коефициенти – през последните години се вижда подобряване в стойностите на икономическите и социалните измерители.

3.2. Състояние на мрежата от здравни, образователни и социални услуги

3.2.1. Състояние на мрежата от здравни услуги

Един от основните приоритети в дейността на Общинска администрация гр. Вълчи дол е осигуряването на оптимална система на здравеопазване на населението, като основната цел е всички граждани да имат равнопоставен и лесен достъп до качествено и адекватно здравеопазване. Това означава предоставяне на необходимите превантивни, лечебни, рехабилитационно-оздравителни услуги, повишаване на здравната култура и информираността относно правата на пациентите, създаване на условия за здравословен начин на живот. Усилията са насочени към финансовата и структурната устойчивост на здравната система на територията на Община Вълчи дол, подобряване взаимоотношенията между отделните нива и между различните участници в процеса на предлагане и ползване на здравните услуги.

В тесен смисъл здравеопазването включва медицински мероприятия и дейности, провеждани от специални организирани за целта органи и заведения.

Основните дейности на Община Вълчи дол в системата на здравеопазването са:

- Оценка на дейността на заведенията от здравеопазването в система от показатели, съответстващи на характера на дейността.
- Съдействие за уреждане на финансови, социални и организационни проблеми на здравните заведения, детските ясли и училищно здравеопазване в рамките на правомощията на Общината.

- Организиране на компетентно проучване и решаване на постъпилите молби, жалби и предложения на гражданите за подобряване здравното обслужване на населението.
- Осъществяване на връзки с дарителски и нестопански организации за получаване на дарения и участие в програми за сътрудничество.
- Изготвяне и предаване в срок на информацията на здравеопазването, която трябва да се представи от Общината на Министерство на здравеопазването, Регионална здравна инспекция, РЗОК, Общински съвет и други.
- Изготвяне на разработки, анализи, програми и предложения за управленческо решение в областта на здравеопазването на Общината.
- Изготвяне на предложения за обезпечаване единното методическо ръководство на системата на здравеопазване в Общината, позовавайки се на законовата нормативна уредба.
- Инициране участие и реализиране на програми и проекти в сферата на здравеопазването към Министерство на здравеопазването и еврофондове.
- Организиране на мероприятия, свързани с квалификацията на медицинските кадри за които Общината носи отговорност.

Основен момент в развитието на системата на здравеопазването е повишаване качеството на медицинското обслужване и подобряване здравето на населението.

Показателите, определящи общественото здраве са демографското състояние на населението, заболяемостта и физическото развитие. Община Вълчи дол се характеризира със:

- Сравнително голяма територия;
- Отдалеченост на повечето села от общинския център;
- Голям дял здравно неосигурени лица;
- Трайно високи нива на безработица;
- Голям процент възрастно население;

От всички измерители на здравното състояние на населението, най-точни и категорични са показателите за раждаемостта и смъртността.

През календарната 2019 г. броя на новородените е 30, в т.ч. 14 момчета и 16 момичета, за разлика от 2018 г., когато броя на новородените е 75.

Починалите през 2019 г. са 146 човека, в т.ч. 75 мъже и 71 жени.

Нарастването на смъртността е валидно и за двата пола, но в последните две години интензитетът при мъжете е по-голям. Основна причина остават болестите на органите на кръвообращението, които представляват 80% от всички случаи. От тях най-голям дял имат мозъчно-съдовата болест, исхемичната болест на сърцето и хипертонията. В структурата на общата смъртност за останалите причини е увеличен процентът на онкологичните заболявания.

Въпреки трудните социално-икономически условия, ниският жизнен стандарт, образователното и културно равнище на населението в общината, детската смъртност по местоживееене е 0 % за деца на възраст до една година.

Приемат се заявления за отпускане на еднократна парична помощ до ОбС Вълчи дол. По-голяма част от одобрените са от лица, изпитали затруднения при заплащането за здравни услуги.

Демографските тенденции подчертават, че хроничните заболявания се превръщат във все по-голям проблем, довеждащ до загуба на функционални способности, намалени възможности за социално и икономически продуктивен живот и загуба на психично здраве. Социално-значимите заболявания сформират най-големия отрицателен принос за здравния статус на населението. Мерките се фокусират върху контролирането на известните основни рискови фактори, превантивна работа и ранно диагностициране, лечение и наблюдение, като паралелно се развиват дейности по рехабилитация.

По данни от РЗИ-Варна на територията на Община Вълчи дол са регистрирани и работят 8 общопрактикуващи лекари, 4 практики с лекари по дентална медицина и 1 специалист детски болести. Всички практикуващи медици имат сключени договори с РЗОК. Наличността от общопрактикуващи лекари и специалисти по дентална медицина

е задоволителна да осигури ефективно доболнично здравно обслужване, особено в малките населени места.

Съгласно Договор №125/19.03.2019 г., между ДКЦ I „Света Клементина – Варна” ЕООД и Община Вълчи дол, в поликлиниката в гр. Вълчи дол функционират лекарски кабинети (№ 203, 204, 205, 207, 208, 209, 224, 226, регистратура 101, физиотерапия 225 и лаборатория – 108 и 109), заплащащи месечен наем в размер на 255.32 лв. без ДДС за срок от 10 години (до 2029 г.).

Списък на всички лекари, място на кабинетите, както и специалността им е представен в следващата таблица:

Таблица 9 Списък на лекарите осъществяващи дейност на територията на Община Вълчи дол

Практика	Доктор име	Кабинети, населено място, брой	Специалност
АИШМП- Д-р Павлинка Калчева ЕТ	Павлинка Костова Калчева	с. Михалич -1, с. Добротич -1, с. Искър -1	ОПЛ
АИШМП Д-р Юлияна Луканова ЕТ	Юлияна Радева Луканова	гр. Вълчи дол -1 с. Караманите -1	ОПЛ
АИШМП Д-р Светлана Киязова ЕТ	Светлана Методиева Киязова	гр. Вълчи дол -1 с. Бояна -1	ОПЛ
Д-р Иванка Йорданова АИШМП ЕТ	Иванка Костова Йорданова	гр. Вълчи дол -1 с.Брестак-1	ОПЛ
АИШМП Д-р Стела Тодорова ЕТ	Стела Тодорова	с. Ст. Караджа -1, с. Червенци- 1	ОПЛ
АИШМП Д-р Л. Тодоров ЕООД	Любомир Димитров Тодоров	гр. Вълчи дол -1 с. Калоян -1,	ОПЛ
АИШМП Д-р Мюрвет Ибрямова ЕТ	Мюрвет Хасанова Ибрямова	с. Генерал Киселово - 1	ОПЛ

**ОБЩИНА
ВЪЛЧИ ДОЛ**

**ПЛАН ЗА
ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ**

ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 г.

АИШММП Д-р Наталия Симонска ЕТ	Наталия Радкова Симонска	с.Брестак-1	ОПЛ
АИШММЦДМ Д-р Боряна Йорданова ЕТ	Боряна Асенова Йорданова	СУ „Васил Левски” гр. Вълчи дол	Дентален лекар
АИПСМП	Златинка Костадинова Желязкова	гр. Вълчи дол -1	Детски болести
ЕТ АИШММЦДМ Д-р Георги Гунчев	Георги Гунчев	гр. Вълчи дол -1 с. Брестак -1	Дентален лекар
ЕООД АИШММЦДМ Д-р Милица Тронкова	Милица Тронкова	гр. Вълчи дол -1	Дентален лекар
ЕООД "АПИДП Д-Р КАЛАШНИК ОВ"	Ивелин Калашников	с. Генерал Киселово- 1	Дентален лекар
	Екип на ДКЦ I „Света Клементин а - Варна” ЕООД	гр. Вълчи дол – 11 кабинета, 1 регистратура и рентген	АГ; ортопед; хирург; пулмолог; образна диагностика; рентгенолог; УНГ; физиотерапевт; уролог; ендокринолог; невролог; очен; кожен; интернист; кардиолог; физиотерапевт; офтальмолог.

Създадена е организация за достъп до информация за предлаганите здравни услуги до всички граждани на общината.

Към настоящия момент в поликлиниката в гр. Вълчи дол е монтирана рентгенова уредба, която е отдадена под наем на ДКЦ I „Света Клементина – Варна” ЕООД, като се заплаща месечен наем на Община Вълчи дол в размер на 72.25 лв. без ДДС.

Протичащите у нас през изминалите 31 години процеси на демократизация, преход и изграждане на пазарна икономика и реформи в здравеопазването доведоха до негативни последици и процеси като: ограничен достъп на значителна част от населението и най-вече на нискодоходните групи от него до необходимите му здравни услуги.

Един от сериозните проблеми в работата на личните лекари е недостига на направления за специалисти, което от своя страна лишава пациента да ползва специализираната здравна услуга за месеца или трябва да се заплати за същата.

Тежките зимни условия при снеговалежи и навявания в общината допълнително затрудняват достъпа на общопрактикуващите лекари и спешната медицинска помощ до пациентите в различните населени места.

Липсата на стоматологични услуги в голяма част от селата, както и преобладаващото в тях безработно население, води до сериозни здравословни проблеми още от ранна детска възраст.

В общината има функциониращ филиал за спешна помощ към Центъра за спешна медицинска помощ – Варна.

Обслужват се 25 населени места с една линейка, екип от лекар, фелдшер и шофьор денонощно. Големите разстояния между населените места и многото спешни повиквания водят до затруднения в качеството на здравното обслужване. В случай на спешно повикване, когато линейката е на адрес, оказването на спешна медицинска помощ се осъществява от медицинските служители от гр. Девня или гр. Провадия. Поради големите разстояния е възможно значително забавяне на екипа, което би могло да е фатално за пациента, нуждаещ се от медицинска помощ.

Кабинетите на общопрактикуващите лекари, лаборатория, специализираните практики от ДКЦ „Света Клементина - Варна” ЕООД, филиалът за спешна помощ, се

помещават в сградата на поликлиниката - гр. Вълчи дол. В останалите населени места кабинетите са разкрити в сградите на бившите здравни служби.

В Община Вълчи дол се предоставят на медицинските специалисти за ползване под наем помещения на възможно ниски цени за страната ни, с цел стимулиране и подпомагане на здравното обслужване на населението съобразено с тарифа за определяне на базисни цени за отдаване под наем на общински имоти и вещи.

С решение №237/28.05.2020 г. на ОбС Вълчи дол се учредява еднолично търговско дружество „Общинска аптека Здраве“ ЕООД, със 100 % общинско участие. Дружеството има за цел да възстанови дейността на общинската аптека, намираща се в поликлиниката на гр. Вълчи дол.

Периодично се извършват частични ремонти и поддръжка на ползваните помещения съобразени с финансовите възможности на Общината.

На територията на общината няма лечебни заведения за болнична помощ. Болнична помощ на населението се оказва от Многопрофилна болница за активно лечение гр. Девня или лечебни заведения за болнична помощ в гр. Варна, гр. Провадия и гр. Добрич.

Във всички училища и детски градини е осигурено медицинско обслужване от медицински сестри, които работят по график. Медицинските специалисти оказват първа долекарска помощ при спешни и неотложни състояния, организират и провеждат профилактични дейности за предотвратяване и ограничаване рисковите фактори в детските заведения и училища, участват в организирането и прилагането в детските заведения и училища на общински, регионални и национални програми за профилактика на болестите и превенция на здравето на децата и учениците.

В ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол функционира една яслена група, която съгласно изискванията на чл.9 от Наредба №26/ 18.11.2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях, се обслужва от една медицинска сестра. Във всички училища и детски градини на територията на общината се осигуряват здравни грижи.

Към Общината, в дейност „Здравеопазване“, е назначен и здравен медиатор, на

целева субсидия от Държавния бюджет, който посредничи в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими групи в населените места на територията на Община Вълчи дол.

Здравословният начин на живот на младите хора става все по-проблемен. Употребата на алкохол, тютюнопушенето и употребата на наркотици, характерни за поколението се разпространяват, което налага създаване на възможности за получаване на специализирана консултация, при свободен и дискретен достъп. В тази насока развива дейност местната Комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, функционираща към Община Вълчи дол.

По данни на личните лекари, работещи на територията на Община Вълчи дол, продължава да се наблюдава тенденция за нарастване броя на учениците в ранна детска възраст с хипертонични заболявания, наднормено тегло и увредено зрение. Поради лошите битови условия и нездравословното хранене на голяма част на децата от ромски произход се наблюдава и тенденция към нарастване на инфекциозните заболявания.

Осигурено е 24 - часово медицинско обслужване и на домуващите от ДПЛУИ с. Оборище. За здравето на потребителите полагат грижи 6 мед. сестри, имат личен лекар и стоматолог. Веднъж седмично потребителите се посещават от психиатър. При нужда се осъществява консулт с лекар специалист.

Организиран се и се провеждат безплатни първични очни прегледи с апаратура, безплатни профилактични прегледи за бъбречни заболявания от утвърдени специалисти, профилактични гинекологични прегледи от мобилен гинекологичен кабинет.

Сградите на здравните служби по селата на територията на общината и местонахождението на филиала за спешна медицинска помощ не са приспособени за хора с увреждания, което ги затруднява да ползват здравни услуги. Изключение е поликлиниката на гр. Вълчи дол, където има осигурена достъпна среда. Реализиран е проект „Осигуряване на достъпна среда на сградата на поликлиниката в гр. Вълчи дол“, финансиран от проект „Красива България“ 2019 на МТСП. С изпълнението на проекта се осигури достъпна среда до втори етаж на сградата на поликлиниката, чрез

изграждане на външен асансьор и приспособяване на санитарни помещения за хора с увреждания.

От гледна точка на аптечната обезпеченост, на територията на Община Вълчи дол функционират:

- За гр. Вълчи дол: един брой аптека и офис на Аптека „Марешки“, който с предварителна заявка доставя лекарства;
- За с. Червенци – един брой аптека;
- С решение №237/28.05.2020 г. на ОбС Вълчи дол се учредява еднолично търговско дружество „Общинска аптека Здраве“ ЕООД, със 100 % общинско участие, находяща се в гр. Вълчи дол, ул. „М. Ф. Толбухин“.

Аптеките работят със Здравната каса, но са крайно недостатъчни за обслужване на населението в общината, поради териториалната им отдалеченост, затова и са предприети действия за създаване на общинска аптека..

През 2020 г. основна заплаха за здравето на населението е COVID-19. От самото начало на обявяване на пандемията в световен мащаб, и конкретно за страната, Общинска администрация Вълчи дол създаде организация за предотвратяване и ограничаване заразата на територията на Общината. Непрекъснато се следят и актуализират разпространените от Министерство на здравеопазването заповеди и препоръки за протиепидемични мерки и изисквания към гражданите. Със заповеди на Кмета на Общината строго са регламентирани задължителните и препоръчителните протиепидемични мерки и вариантите за санкции при неизпълнението им.

В извод: Сравнително голямата територия на общината, отдалечеността на повечето села от общинския център, преобладаващо ромско население в някои села и големият дял здравно неосигурени лица са фактори, които правят нелека задачата за осигуряване на ефективност на здравното обезпечаване в Общината. Необходима е цялостна стратегия за намаляване на рисковите фактори за социално значимите заболявания, намаляване на смъртността на активните в икономическо отношение възрастни групи. Демографските тенденции подчертават тази необходимост, защото

социално значимите заболявания сформират най-големия отрицателен принос за здравния статус на населението. Мерките се фокусират върху контролирането на известните основни рискови фактори, превантивна работа и ранно диагностициране, лечение и наблюдение, като паралелно се развиват дейности по рехабилитация на осигурени лица.

3.2.2. Състояние на мрежата от образователни услуги

За осигуряване на равен достъп до образование на всички деца и ученици, както и за превенция на ранното отпадане от образователната система по предложение на министъра на образованието и науката, към настоящия момент в Община Вълчи дол функционират 5 училища и 4 детски градини с два филиала към тях.

Таблица 10 Списък на учебните заведения на територията на Община Вълчи дол, източник на информацията: НСИ

Основно Училище	Обединено училище	Средно училище	Професионална гимназия	Детска градина
ОУ“ Климент Охридски“ с. Стефан Караджа	ОбУ „Св. Иван Рилски“ с. Червенци	СУ „Васил Левски“ гр. Вълчи дол	ПГЗГС с. Стефан Караджа	ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол
	ОбУ „Васил Левски“ с. Михалич			ДГ „Слънце“ с. Михалич С филиал в с. Есеница
				ДГ „Звездица“ с. Стефан Караджа“ с филиал в с. Червенци
				ДГ „Надежда Крупская“ с. Генерал Киселово

В образователните институции се реализират дейности за подкрепа на развитието на деца и ученици чрез участието на детските градини и училищата в национални програми и проекти.

През учебната 2019/ 2020 г. са обезпечени следните условия за прием на деца и учащи в учебните заведения на Общината:

Таблица 11 Обезпеченост - прием в учебни заведения на територията на Община Вълчи дол, източник на информацията: НСИ

Учебно заведение	Брой	Възраст	Групи/паралелки	Места	Педагогически персонал
Детски градини	4	всички	13	321	26
Училища	4	I – IV клас	16	СЪГЛ. нормативи	37
Училища	4	V–VIII клас	15	СЪГЛ. нормативи	29
Училища	1	IX – XII клас	Няма данни	СЪГЛ. нормативи	Няма данни

Броят на учащите в учебните заведения на Община Вълчи дол през учебната 2019/ 2020 г. по данни на НСИ е:

Таблица 12 Брой на учащите за учебната 2019/ 2020 г., източник на информацията: НСИ

Предучилищна възраст	I – IV клас	V–VII клас	VIII – XII клас
235	293	252	161

Таблица 13 Брой места в детските градини в Община Вълчи дол от учебна година 2014/ 2015 до учебна година 2020/ 2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол

Детска градина	2014/	2015/	2016/	2017/	2018/	2019/	2020/
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол	150	150	150	150	150	150	150
ДГ „Звездица“ с. Стефан Караджа с филиал в с.	51	46	49	47	49	46	

Червенци							
ДГ „Надежда Крупская“ с. Генерал Киселово	22	22	22	22	22	22	22
ДГ „Слънце“ с. Михалич с филиал в с. Есеница	47	47	45	45	45	45	45

Таблица 14 Брой педагогически кадри в детските градини в Община Вълчи дол от учебна година 2014/ 2015 до учебна година 2020 /2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол

Детска градина	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол	12	12	10	9	11	10	9
ДГ „Звездица“ с. Стефан Караджа с филиал в с. Червенци	7	7	7	7	7	7	7
ДГ „Надежда Крупская“ с. Генерал Киселово	3	3	3	3	3	3	3
ДГ „Слънце“ с. Михалич с филиал в с. Есеница	3	3	3	3	3	3	3

Таблица 15 Брой деца, посещаващи детските градини в Община Вълчи дол от учебна година 2014/ 2015 до учебна година 2020 /2021, източник на информацията: данни на Община Вълчи дол

Детска градина	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол	136	138	142	127	134	122	95
ДГ „Звездица“ с. Стефан Караджа с филиал в с. Червенци	51	46	49	47	49	46	Няма информация
ДГ „Надежда Крупская“ с. Генерал Киселово	21	22	23	24	22	22	Няма информация
ДГ „Слънце“ с. Михалич с филиал в с. Есеница	37	33	30	38	37	40	Няма информация

Таблица 16 Информация за брой места, брой учаци в училищата в Общината, източник на информация: данни на Община Вълчи дол

Училище	Брой паралелки	Брой учители	Брой учаци	Учаци от малцинствата процент	Непосещавачи брой	Напуснали брой
СУ „В. Левски“ гр. Вълчи дол	22	47	356	37% роми 17% турци	0	1
ОбУ „Св. Иван Рилски“ с. Червенци	2014/15-8	2014/15-16	2014/15-132	2014/15-70%	2014/15-0	2014/15-6 2015/16-8 2016/17-5 2017/18-3 2018/19-4 2019/20-2
	2015/16-8	2015/16-16	2015/16-124	2015/16-75%	2015/16-0	
	2016/17-8	2016/17-16	2016/17-134	2016/17-80%	2016/17-0	
	2017/18-8	2017/18-16	2017/18-134	2017/18-80%	2017/18-0	
	2018/19-9	2017/18-18	2017/18-120	2017/18-85%	2017/18-0	
	2019/20-10	2018/19-18	2018/19-130	2018/19-85%	2018/19-0	
		2019/20-18	2019/20-126	2019/20-90%	2019/20-1	
ПГЗГС	2014/15-10	2014/15-24	2014/15-180	2014/15-90%	2014/15-2	2014/15-2 2015/16-2 2016/17-2 2017/18-0 2018/19-6 2019/20-2 2020/21-0
	2015/16-10	2015/16-23	2015/16-169	2015/16-90%	2015/16-2	
	2016/17-10	2016/17-22	2016/17-160	2016/17-90%	2016/17-2	
	2017/18-9	2017/18-20	2017/18-158	2017/18-90%	2017/18-0	
	2018/19-8	2018/19-16	2018/19-178	2018/19-90%	2018/19-6	
	2019/20-7	2019/20-15	2019/20-141	2019/20-90%	2019/20-2	
	2020/21-6	2020/21-13	2020/21-97	2020/21-90%	2020/21-2	
ОбУ „Васил Левски“ с. Михалич	2014/15-8	2014/15-17	2014/15-138	2014/15-99%	2014/15--	2014/15-- 2015/16-- 2016/17-- 2017/18-- 2018/19-- 2019/20--
	2015/16-8	2015/16-15	2015/16-130	2015/16-99%	2015/16--	
	2016/17-8	2016/17-15	2016/17-130	2016/17-99%	2016/17--	
	2017/18-8	2017/18-15	2017/18-131	2017/18-99%	2017/18--	
	2018/19-9	2018/19-15	2018/19-131	2018/19-99%	2018/19--	
	2019/20-10	2019/20-16	2019/20-131	2019/20-99%	2019/20--	

		2018/19- 17 2019/20- 19	2018/19- 135 2019/20- 130	2018/19- 99% 2019/20- 99%	2018/19- - 2019/20- -	
ОУ „Климент Охридски“ с. Стефан Караджа	Липсва информац ия	Липсва информац ия	70	96%	0	0

Таблица 17 Общ брой на учениците в общинските училища на територията на Община Вълчи дол за период 2016 – 2020 г., източник на информацията: НСИ

Учебна година	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Брой учащи	903	830	742	706

От последната таблица е видно че в последните 4 учебни години има трайна тенденция на намаляване броя на учащите в общинските училища на територията на Община Вълчи дол:

През 2017/ 2018 има спад от 8 % спрямо предходната година.

През 2018/ 2019 спадът е 10,6 % спрямо предходната учебна година и 17,8 % спрямо 2016/ 2017 г.

През 2019/ 2020 се наблюдава спад от 4,9 % спрямо предходната година и 21 % спрямо 2016/ 2017 г.

Фигура 25 Диаграма на спад на учениците на територията на Община Вълчи дол

Същевременно се наблюдава и наличие на напуснали ученици. По данни на НСИ за учебната 2018/ 2019 г. броят им е 22 на възраст от I до VIII клас. Спрямо общия брой напуснали обучението за Област Варна (859) те съставляват 2.6%, но спрямо общия брой учащи в Общината, те са почти 3%. Най-честата причина е „заминал в чужбина“.

Тази тенденция се наблюдава отговорно от общинското ръководство и ръководствата на образователните структури в Общината. Правят се анализи и се подготвят стратегии за преодоляване на наблюдавания спад.

Причините за намаляване броя на учащите се коренят преди всичко в:

- Отрицателен прираст на национално и регионално равнище и на населението в общината.
- Миграционни тенденции сред младите жители на Общината към големите областни центрове и в чужбина в търсене на по-високи доходи и повишаване качеството на живот, което води до застаряване на населението.
- Културни нагласи и особености на ромското население, което е преобладаващо в някои села.

С цел преодоляване на негативните тенденции, общината работи по няколко направления:

- Подобряване на образователната среда и предоставяне на съвременни условия за обучение;
- Осигуряване на условия за извънучилищни занимания, развлечения и спорт;
- Осигуряване на обхват, условия и средства за личностна подкрепа на деца със специални образователни потребности;
- Осигуряване на условия за личностна подкрепа на деца със изяви дарби, деца в риск, деца с хронични заболявания.
- Работа с родителите на деца от ромската общност.

По отношение на подобряване на образователната среда и осигуряване на подобри условия за извънучилищни занимания в Община Вълчи дол са направени не малко неща.

СУ „Васил Левски“ гр. Вълчи дол разполага с добра материална база, благоприятстваща развитието на извънучилищни занимания, развлечения и спорт. Разполага с два физкултурни салона, в които се провеждат занятията на клубове по баскетбол, волейбол и джудо, спортна площадка за тренировки по футбол, шах-клуб, огледална стая за клубовете по танци, реновирана училищна библиотека, беседка (класна стая на открито), която е предпочитано място за занимания. Училището разполага с четири компютърни кабинета, които се използват и от групите за извънкласни дейности. Финансирането на извънучилищните форми се осигурява от училищния бюджет и от изпълнявани проекти.

Проектите, по които работи училището през 2019/ 2020 учебна година, по информация на Община Вълчи дол, са следните:

- 🏛️ Проект „Реализация чрез интеграция в Община Вълчи дол“ BG05M9OP001-2.018-0048-C01 по ОПРЧР и BG05M9OP001-2.018-0048-2014BG05M2OP001-C01 по ОП НОИР, в който СУ „Васил Левски“ е партньор на Община Вълчи дол. В изпълнение на проектните дейности в училището са сформирани по 6 групи за допълнителни занимания по БЕЛ и математика за 30 ученици с образователни дефицити от I-IV клас. Ръководители на групите бяха учителите от начален етап. За учениците от I-XII клас са сформирани и групи за занимания по интереси в различни направления: 4 клуба „Бит и фолклор“, 4 клуба „Краезнание и родолюбие“, 2 клуба „Бързи, смели, сръчни“, 2 клуба „Тенис на маса“, 1 клуб „Баскетбол“, 4 клуба „Художник“, 2 клуба „Млад скаут“, 2 клуба „Млад готвач“, 2 „Барман/сервитьор“, 2 „Водна гимнастика“, 4 „Плуване“. Предстои стартирането на 2 клуба „Фризьор/ гримьор/ козметик“ и 2 по стрелба. Предстои провеждането на Зелено училище.

🇬🇧 Проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Проектът стартира през месец ноември. За настоящата учебна година единствените допустими дейности, в които може да участва училището са:

- Осъществяване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците в съответствие с чл. 17 и 27 от Наредбата за приобщаващото образование чрез допълнително обучение по учебни предмети за превенция на обучителни затруднения и/или за преодоляване на системни пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и към допълнителни дейности, които са пряко насочени към преодоляване на обучителни затруднения по определените предмети. По тази дейност са сформирани 6 групи по БЕЛ и математика за ученици от V до IX клас и 2 групи по предмети от професионалното образование.

- Допълнителни обучения във втори гимназиален етап за преодоляване на пропуски при усвояването на учебното съдържание и/или за актуализация на компетентностите с цел успешно полагане на държавния зрелостен изпит по български език и литература, както и държавни зрелостни изпити по други предмети от общообразователната подготовка. Сформирана е 1 група за подготовка за ДЗИ по БЕЛ.

🇬🇧 Проект BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Проектът започна през месец декември. Сформиран бе 1 клуб по интереси за допълнителни занимания по ключови дигитални умения.

🇬🇧 Проект по Национална програма „Иновации в действие“ за обмяна на опит с иновативно училище – СУ „Любен Каравелов“-гр. Варна. Целева

група на проекта бяха 8 учители, които посетиха училището-партньор и се запознаха на място с прилаганите от него иновации.

- Проект по Национална програма „Заедно в грижата за ученика”, Модул 1 „Осигуряване на условия за системно проследяване на личните постижения на учениците чрез създаване на индивидуално портфолио“. Целева група по проекта са 71 ученици от I а, б и IV а, б клас.
- Проект по Национална програма „Осигуряване на съвременна образователна среда”, модул „Културните институции като образователна среда”. Осигурено е финансирането на театрална постановка, която ще бъде представена от Добричкия театър на патронния празник на училището.
- „Всеки ученик ще бъде отличник” на Център за междуетнически диалог „Амалипе”. Участието на СУ „Васил Левски” в мрежата от училища на ЦМЕДТ „Амалипе” дава възможност за общуване, обмяна на опит с училища от цялата страна и споделяне на добри практики. „Амалипе” подпомага работата на директорите чрез предоставяне на актуална информация и поставяне на проблемите пред МОН.

ОБУ „Св. Иван Рилски“ с. Червенци осигурява на възпитаниците си участие в общински спортни състезания, клубове по интереси, участие в „Лидерска академия“ – обучение на членовете на ученическия парламент, участие в детски ромски фестивал „Отворено сърце“, екскурзии, лятно зелено училище.

В ОБУ „Васил Левски“ с. Михалич са осигурени добри условия за извънучилищни занимания, развлечения и спорт, които се провеждат на спортната площадка, във физкултурния салон, кът за фитнес на открито и в библиотеката. Извършено е освежаване на класните стаи със средства на бюджета на училището. Реализирани проекти и участия в проекти:

- Проект „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневната организация на учебния процес“. Характеристика: Целодневната организация на учебния процес включва пълния образователен цикъл /задължителна подготовка, задължително-избираема подготовка, свободно-избираема подготовка, самоподготовка, отдих и игри, хранене/ за постигане на общодостъпно, базисно знание основано на принципите на справедливост, толерантност и перспективност. Насоченост: към ученици, включени в целодневна организация на учебния процес за учениците от I до VIII клас.
- Проект „Нов шанс за успех“. Характеристика: организиране и провеждане на курсове за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап. Насоченост: към неграмотни или слабограмотни лица над 16 годишна възраст, които нямат статут на ученици. Целева група: лица над 16 годишна възраст. Включен брой обучаеми: 3 групи с общо 39 обучаеми
- Проект „Твоят час“. Характеристика: Основна цел на проекта е създаване на условия за повишаване на потенциала на учениците и възможностите им за успешно завършване на средното образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания, умения и компетентности, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище. Насоченост: към ученици, включени в дейности за повишаване мотивацията за учене, чрез развитие на специфични знания, умения и компетентности. Целева група: четири групи за преодоляване на обучителни затруднения: Български език и литература 1-4 клас, Български език и литература 2-3 клас, Математика 1-4 клас и Математика 2-3 клас и четири групи за извънкласни дейности по интереси: „Здравословно хранене“, „Визуално програмиране със Scratch, „Творчеството в моя живот“, „Училище за звезди“ и „Баскетбол“.

- Проект „Всеки ученик ще бъде отличник“. Характеристика: Организиране на екскурзии за преодоляване на културната бариера в общуването и създаване на положителна нагласа към учебния процес от страна на учениците. Насоченост: Посещение на исторически и културни обекти: Исторически комплекс „Неолитно селище“ с. Неофит Рилски и местност Побити камъни. Целева група: ученици от I до VIII клас.
- Схема „Училищен плод“. Характеристика: Общата цел на схемата за предлагане на плодове в училищата е да се осигури юридическа и финансова рамка за трайно увеличаване на делът на плодовете и зеленчуците в храненето на децата, особено във възрастта, когато се оформят хранителните им навици, да повиши тяхната осведоменост за сектора на плодовете и зеленчуците, както и да развие навиците им за здравословно хранене. Насоченост: Да се повиши в дългосрочен план консумацията на плодове и зеленчуци сред децата, да се създадат и насърчат здравословни хранителни навици, които децата да запазят и като възрастни. Целева група: деца от ПГ и ученици от начален етап.
- Схема „Училищно мляко“. Характеристика: Основната цел на схемата е да насърчава консумацията на прясно и кисело мляко и на други млечни продукти, като по този начин допринася за подобряване на хранителните навици на децата. Насоченост: Да се повиши в дългосрочен план консумацията на мляко и млечни продукти сред децата, за да се създадат и насърчат здравословни хранителни навици. Целева група: деца от ПГ и ученици от начален етап
- ПМС 129. Характеристика и основни цели: Създаване на траен интерес до степен на ежедневни самостоятелни занимания със спорт чрез рационално използване на спортна база; Повишаване на физическата дееспособност на учениците и тяхната техническа подготовка по отделните видове спорт. Насоченост: Проекта е насочен към постигане на оздравителен, възпитателен и организационен ефект като неотменима

част от цялостния учебно-възпитателен процес и усъвършенстване на двигателни умения и навици на учениците. Целева група: деца от ПГ и ученици от 1 до 8 клас.

„Всеки ученик може да бъде отличник“ Амалипе. Характеристика: Дейностите по проекта имат за цел формиране на благоприятна обществена среда и промяна на общественото мнение с цел подкрепа за качествено образование и образователната интеграция на ромските деца. Насоченост: Проектната дейност е насочена към организиране и реализиране на професионалното образование на учениците. Целева група: ученици, родители, учители.

ПУДООС „Обичам природата и аз участвам“ на тема „Фитнес на открито“. Характеристика и основни цели на проекта: Създаване на кът за игра, фитнес на открито и озеленяване; Формиране самосъзнание за опазване на околната среда с грижа към здравето. Насоченост: Проектът е насочен към повишаване на екологичното самосъзнание на учениците. Целева група: ученици, родители, учители.

В ОУ „Климент Охридски“ с. Стефан Караджа има функциониращ физкултурен салон и спортна площадка, има нужда от вътрешен основен ремонт и подмяна на училищната мебел. Реализирани проекти: Проект „Интегра“, Проект „Твоят час“. Интересът на учениците е голям и се отбелязва повишаване на успеха.

В ПГЗГС с. Стефан Караджа има създадени условия за извънкласни занимания, спортни площадки за баскетбол, хандбал и футбол. Реализирани проекти: „Успех“; „Ученически практики“; „Твоят час“; „Ученически практики“; ИКТ; „Реализация чрез интеграция в Община Вълчи дол“; „Подкрепа за успех“; Извършен основен ремонт на основната сграда на училището по проект „Ремонт, устройство и осигуряване на обществено достъпна среда на ПГЗГС“. Училището има нужда от основен ремонт на кабинети по практика извън основната сграда на училището.

На практика във всички училища са извършени ремонтни дейности по различни проекти за подобряване на училищната среда.

През 2019 г. приключи изпълнението на Проект „Ремонт, преустройство и осигуряване на общественодостъпна среда на ПГЗГС в с. Стефан Караджа. С изпълнението на проекта се осигури модерна, здравословна и функционална образователна инфраструктура с високо ниво на енергийна ефективност в Професионалната гимназия.

Реализирани са и проекти за подобряване на училищната среда в детските градини в Община Вълчи дол:

- ДГ „Здравец“ гр. Вълчи дол – Проект „С грижа за природата“ – монтирани са кошчета за разделно събиране на отпадъци и комбинирано детско съоръжение; „Празнична етнопалитра“; „Подкрепа за предучилищното възпитание и активно социално приобщаване на децата от община Вълчи дол“; „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.
- ДГ „Слънце“ в с. Михалич с филиал в с. Есеница – ремонти на покрив, канализация в кухнята, подова настилка; Ремонт на детски съоръжения в двора на ДГ с. Михалич; ДГ с. Есеница: Проект по ПУДООС; Ремонт на разливочна (гипс-картон), боядисване на занималня, коридор, поставяне на ламинат, частичен ремонт на покрива – финансирано от бюджета на ДГ; предстои ремонт на покрив, външна мазилка, довършителна дейност на кухня. ДГ с. Есеница: основен ремонт на ВиК, замазване и боядисване на склад за хранителни продукти, коридор, стълбище – финансирано от Община Вълчи дол. Предстои ремонт на спалня и външно освежаване;
- ДГ „Звездица“ с. Стефан Караджа с филиал в с. Червенци и ДГ „Надежда Крупская“ – Схема „Училищен плод“ и Схема „Училищно мляко“ и частични ремонтни дейности.

Планирани са и предстоят още дейности в насока подобряване на училищната среда.

Общината се стреми да отговори преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата, като включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа и др., които се изпълняват от учителите и допълнителни специалисти в детската градина и в училището.

На различни педагогически специалисти се възлагат задължения за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици. Обща подкрепа се осигурява на всяко дете и всеки ученик в рамките на образователната институция, в която се обучава – детска градина, училище. Педагогически специалисти, които имат функции и задължения по реализирането на общата подкрепа са директорите, заместник-директорите, учителите, възпитателите, училищните психолози, педагогическите съветници, логопедите, треньорите, хореографите, корепетиторите, ръководителите на направление ИКТ. За осигуряването на библиотечно-информационното обслужване и грижата за здравето на децата и учениците, като част от общата подкрепа в рамките на образователната институция, се включват и други длъжностни лица, които не заемат педагогическа длъжност. Разработва се училищна политика за превенция на тормоза и насилието и се определят видовете и съдържанието на дейностите по мотивация и преодоляване на проблемно поведение.

Мрежата от училища, детски заведения и обслужващи звена на територията на Община Вълчи дол удовлетворява изискванията от гледна точка на възможността за достъп до образование на всички деца и ученици, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка и задължително обучение. Въпреки това се очертават редица проблеми на общинско ниво, които Община Вълчи дол полага усилия да реши в рамките на своите компетенции.

Общината се стреми да оказва обща и допълнителна подкрепа в личностното развитие на децата от общността.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата, като включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа и др., които се изпълняват от учителите и допълнителни специалисти в детската градина и в училището.

Не всички училища са в състояние самостоятелно да се справят с някои от дейностите на общата подкрепа и за тях се налага допълнително координиране, например:

- Кариерно ориентиране на учениците - дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/ или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда;
- Грижа за здравето - гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот, наблюдение и консултации с медицински специалисти в самите учебни заведения;
- Поощряване с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност;
- Превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение. Работи се за създаването на устойчиви механизми за включване на семейството като неразделна част от възпитателно-образователния процес за формиране на общочовешки ценности и добродетели, за развитие на индивидуалността на ученика и за изграждане на свободна и морална личност, уважаваща законите и правата на останалата част от обществото. Такива дейности реализира и Местната комисия за борба с

противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН), изградена към общинската администрация. Тя работи основно в посока ранна превенция и откриване на симптоми за извършване на криминални деяния, за ограничаване на криминалната активност на деца с проблеми в поведението, извършва превантивна работа с родители, контрол и подпомагане на родители, настойници и попечители, които срещат затруднения при възпитанието на децата си, социална закрила на малолетни и непълнолетни.

Фактори които влияят на негативната мотивация за обучение и асоциално поведение да децата от общината според МКБППМН са:

- семейна среда – занижен родителски контрол, отговорността за отглеждане и възпитание на детето е поверена само на единия родител или на възрастни (баба, дядо), слаба родителска компетентност (роми);
- нисък жизнен стандарт – обвързано с нивото на безработица в района;
- социална среда – влияние на приятелска среда, свободен достъп до Интернет, поведенчески модел от по-големи деца или от възрастни, липса на мотивация и желание да се включват в извънкласни дейности.

Необходими са повишаване на родителската компетентност и родителския контрол над децата, повишаване на мотивацията за учене и придобиване на компетенции за организиране на свободното време.

Работи се и по оказване на допълнителна подкрепа на учениците. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения. Допълнителната подкрепа за личностно развитие е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. За извършване на оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за всеки отделен случай със заповед на директора на образователната институция се формира екип, който задължително включва психолог или педагогически съветник, както и други заинтересовани лица – други педагогически специалисти (в т. ч. логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и др.), родителите,

представители на органите за закрила на детето, социални работници, помощници на учителя и други специалисти.

Предизвикателства по отношение на развитие на сферата на образование в Общината са работата с деца и ученици в риск и от социално уязвими общности; създаването на условия за реинтегриране на преждевременно напусналите образователната система; специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към учебната дейност и личностното развитие на детето/ ученика, въвеждане на най-съвременните тенденции в развитието на информационно-комуникационните технологии /ИКТ/ в обучението, модернизиране на материално-техническата база и осигуряване на позитивна подкрепяща среда за обучение и възпитание.

В извод: Необходимо е да продължи работата по развитие на междусекторното сътрудничество и взаимодействие за предлагане на устойчиви решения за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в Община Вълчи дол. Административния екип на Общината и училищата, са се възползвали от много възможности в стремежа си към осигуряване на по – добра среда за обучение. Използването на капацитета на предлаганите услуги за деца на територията на Общината е на добро ниво.

Препоръчва се, при възможност, чрез системен и цялостен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в Общината, да бъдат привлечени за по-активно участие родителите в създаването на подкрепяща среда.

Създаването на подкрепяща училищна среда за учители, въвеждащи добри практики, каквито стъпки са предприети, са необходими за осигуряване внедряването на иновациите в обучителния процес, а също и за личностното развитие на учителите.

3.2.3. Състояние на мрежата от социални услуги

В областта на социалните дейности, на територията на Община Вълчи дол функционират структури, подпомагачи решаването на социални проблеми и

трудности. Във всяка община има хора, които се нуждаят от подкрепа, като точно чрез прилагането на подобни мерки и практики, подкрепящи жителите в нужда, се усеща силната роля на общината.

Община Вълчи дол изпълнява няколко дейности за предоставяне на социални услуги, които са разписани в следващите редове. Те са с продължаващо действие в периода на ПИРО, поради високата си степен на обществено значение.

Домашен социален патронаж е комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на хигиена на жилищните помещения, обитавани от потребителя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства и съоръжения; битови услуги и др. Издръжката е под формата на споделено съфинансиране в съотношение от общинския бюджет и от ползващите социалната услуга. Обслужват се лица над 60 годишна възраст, лица с определена първа или втора група инвалидност, деца с ТЕЛК решения.

Домашния социален патронаж предлага разнос до домовете на обслужваните лица, който се обезпечават с три автомобила в часовия диапазон от 7:30 до 13:00 часа всеки делничен ден. Потребителите на социалната услуга заплащат месечна такса определена съгласно „Наредба за определяне и администрирането на месечни такси и цени на услуги на територията на Община Вълчи дол” (Решение №143/21.05.2018г. на Общински съвет Вълчи дол), която се събира от домакина в ДСП и се внася в общинския бюджет на касата неданъчни приходи – Дирекция „Местни данъци, такси и неданъчни приходи” до 25 число на месеца. Финансирането на социалната услуга е изцяло на издръжката на Община Вълчи дол.

През 2014 г. и 2015 г. кадровото функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечават от обслужващ персонал от 7 души. Обхванати са 90 бр. потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

През 2016 г. кадровото функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечават от обслужващ персонал от 9 души. През 2016 г. са обхванати 67 бр. потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

През 2017 г. кадровото функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечава от обслужващ персонал от 10 души. През 2017 г. са обхванати 33 потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

През 2018 г. кадровото функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечава от обслужващ персонал от 13 души. През 2018 г. са обхванати 45 потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

През 2019 г. кадрово функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечава от Управител на звеното и обслужващ персонал от 13 души. През 2019 г. са обхванати 48 потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

През 2020 г. кадровото функциониране на Домашния социален патронаж се обезпечава от Управител на звеното и обслужващ персонал от 13 души. През 2020 г. до м. август са обхванати 89 потребители на социалната услуга от територията на Община Вълчи дол.

Социални услуги - личен асистент, домашен помощник, домашна помощница:

Проект „Подкрепи ме, за да успея” - стартира през 27.04.2016 г. финансиран с Договор за безвъзмездна финансова помощ № BG05M9OP001-2.004-0002-C01 по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014 - 2020, процедура BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие”. Проектът включва в себе си един интегриран подход за решаване на социални проблеми за деца и семейства. В него се обхващат както образователната, така и здравната система, здравното обслужване и грижата за децата и най-вече социалната подкрепа на семействата в риск и техните деца. Основната идея на проекта е да се предостави комплексен вид услуги в общността за деца от 0 до 7 г. и е насочен към уязвимите групи в Община Вълчи дол, чрез мобилна работа на мултидисциплинарни екипи и непрекъсната специализирана работа и подкрепа на родители.

Общностният център съчетава услугите - здравни, образователни и социални, за подкрепа на децата и техните семейства. С реализацията му се дава равен шанс на децата от целевите групи да посрещнат предизвикателствата в образователната

системата и да бъдат активни участници в социалния живот на страната. Дава се приоритет на пряката работа с родителите на децата от уязвимите групи. Част от функциите на Общностния център са свързани с прилагане на нови подходи при съобщаване на родителите за увреждане на деца и насърчаване отглеждането им в семейна среда.

Общия брой с натрупване на обхванатите потребители на социалната услуга по дейности е както следва:

В услуга: „Ранна интервенция на уврежданията“:

- през 2016 г. са обхванати общо 26 потребителя;
- през 2017 г. са обхванати общо с натрупване 41 потребителя;
- през 2018 г. са обхванати обща с натрупване 44 потребителя;
- през 2019 г. са обхванати общо с натрупване 50 потребителя;
- през 2020 г. са обхванати общо с натрупване 54 потребител;

В услуга: „Семейно консултиране и подкрепа, вкл. работа с родителите и децата, дейности за семейно планиране, индивидуална работа, в т.ч. и индивидуална и групова работа с деца и родители, включително и с деца и родители, които не са от уязвими групи, с цел посещаване на детска градина” са обхванати:

- През 2016 г. са обхванати общо с натрупване 153 семейства;
- През 2017 г. са обхванати общо с натрупване 212 семейства;
- През 2018 г. са обхванати общо с натрупване 223 семейства;
- През 2019 г. са обхванати общо с натрупване 238 семейства;
- През 2020 г. са обхванати общо с натрупване 243 семейства.

В услугата „Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето чрез подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията” са обхванати, както следва:

- през 2016 г. са обхванати общо 151 потребителя;
- през 2017 г. са обхванати общо с натрупване 246 потребителя;
- през 2018 г. са обхванати обща с натрупване 258 потребителя;
- през 2019 г. са обхванати общо с натрупване 274 потребителя;

🇬🇧 през 2020 г. са обхванати общо с натрупване 281 потребителя;

В услугата „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище” са обхванати, както следва:

🇬🇧 през 2016 г. са обхванати общо 151 потребителя;

🇬🇧 през 2017 г. са обхванати общо с натрупване 246 потребителя;

🇬🇧 през 2018 г. са обхванати обща с натрупване 258 потребителя;

🇬🇧 през 2019 г. са обхванати общо с натрупване 274 потребителя;

🇬🇧 през 2020 г. са обхванати общо с натрупване 281 потребителя

Крайния срок за изпълнение на проекта е 31.12.2020 г.

Социална услуга „Приемна грижа“ е финансирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. Социалната услуга е с цел отглеждане и възпитание в семейна среда на деца, които са настанени в семейство на близки и роднини или в приемно семейство. Приемната грижа включва дейности по набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, настаняване и отглеждане на дете в приемно семейство, подкрепа и наблюдение.

🇬🇧 През 2014 година 8 деца от 2013 година остават в 2014 година. Има 7 нови настанени деца – общо стават 15 деца, от тях 6 са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);

🇬🇧 През 2015 година от 2014 остават 9 деца за 2015 година има 10 нови настанени деца - общо стават 19 деца. От тях 11 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);

🇬🇧 През 2016 година - от 2015 година остават 8 деца за 2016 година има 9 нови настанени деца – общо стават 17. От тях 8 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);

🇬🇧 През 2017 г. - от 2016 година остават 9 деца има 5 нови настанени деца - общо 14 деца, от тях 5 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);

- 🏛 През 2018 година - от 2017 година остават 9 деца има 5 нови настанени деца - общо 14 деца, от тях 5 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);
- 🏛 През 2019 година - от 2018 година остават 9 деца има 6 нови настанени деца - общо 15 деца, от тях 6 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени);
- 🏛 През 2020 година към 30.08.2020г., от 2019 остават 9 деца има 3 нови настанени деца – общо 12 деца, от тях 4 деца са изведени (реинтегрирани в биологично семейство или осиновени) . Към 31.08.2020 година са настанени 8 деца.

Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Вълчи дол“ стартира на 17.06.2019 г. с договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG05M9OP001-2.040 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания - Компонент 2“, приоритетна ос „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския съюз (ЕС) чрез Европейския социален фонд (ЕСФ) и национално финансиране. Проектът „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Вълчи дол“ е на стойност 92 292.48 лв., в това число разходи по линия на ЕСФ в размер на 78 448.61 лева. Срокът за изпълнение на планираните дейности е 14 месеца.

Общата цел на проектното предложение е подобряване на качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастни хора над 65 год. (навършили 66 години) чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на подходящ (материален и кадрови) капацитет за предоставянето им в Община Вълчи дол. Специфичната цел на проектното предложение е да се изгради модел за патронажни грижи за възрастни хора над 65 години (навършили 66 години) и лица с увреждания, включително с хронични заболявания и трайни увреждания с Решение от ТЕЛК/ НЕЛК, с цел осигуряване на почасови мобилни интегрирани

здравно-социални услуги в техните домове на територията на Община Вълчи дол, за срок от 12 месеца.

Сключени са 7 трудови договори на длъжността сътрудник социален работник, 1 психолог, 1 медицинска сестра, 1 социален работник, които предоставят социални услуги на 50 потребителя от гр. Вълчи дол, с. Брестак, с. Войводино, с. Михалич, с. Добротич, с. Стефан Караджа, с. Радан войвода, с. Червенци, с. Караманите, с. Метличина, с. Изворник.

Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Вълчи дол“ BG05M9OP001-2.101 “Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“ ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020. Проектът е насочен към подобряване на качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора, чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на подходящ (материален и кадрови) капацитет за предоставянето им.

Във връзка с безпрецедентните предизвикателства, свързани с пандемичен взрив на заболяването от вируса COVID 19 се налага мобилизиране на допълнителни ресурси за превенция и осигуряване достъпа до услуги на уязвими лица, вкл. хора с увреждания или в невъзможност от самообслужване, които са застрашени в най-голяма степен от COVID-19, както и за лица в карантинен период. Дейността е насочена към възрастни хора над 65 г. с ограничения или невъзможност за самообслужване, както и към хора с увреждания и техните семейства, възрастни в риск, като по този начин се защитава обществения интерес и се отговаря на нуждите на населението от превенция разпространението на COVID-19. Услугите за лицата по домовете включват доставки на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства (закупени със средства на потребителите или с други средства, различни от тези по договора), заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни услуги. Услугата се предоставя на територията на Община Вълчи дол, като началото на проекта е 27.04.2020 г. Към момента потребителите на проекта с

натрупване са 95 лица, обслужвани от 10 домашни помощника. Проектът се управлява и координира от екип за управление.

Проект „Интеграция чрез реализация в Община Вълчи дол” BG05M9OP001-2.018-0048 - C01 по ОПРЧР и BG05M9OP001-2.018-0048- 2014BG05M2OP001-C01 ОП НОИР стартира на 03.05.2019 г. с договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, процедура чрез директно предоставяне с интегрирано проектно предложение BG05M9OP001-2.018 „Социална икономическа интеграция на уязвими групи, интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование” – Компонент 1”.

Сключени са 30 трудови договора с лица на длъжността Домашен помощник от територията на Община Вълчи дол, които предоставят социалната услуга на 31 потребители, лица които са с експертно решение на ТЕЛК или невъзможност за самообслужване.

Важно е да се отбележи, че има законово определение за това, кое лице може да бъде ползвател на помощта, като това определение е уредено в Закона за лична помощ: „Ползвател на лична помощ е човек с увреждане, довело до ограничения в способността му за самостоятелно обслужване в ежедневието и до зависимост от чужда помощ, която да компенсира функционалния дефицит и да осигури подкрепа за упражняването на основните му права и пълноценно участие в обществото. Когато ползвател на лична помощ е малолетен или поставено под пълно запрещение лице, той се представлява от законния му представител, а когато е непълнолетен или поставено под ограничено запрещение лице, се иска съгласието на законния му представител.“

Услуга „Личен асистент“

 от 01.09.2019 до 31.12.2019 – 21 лични асистенти и 2 потребители;

 от 01.01.2020 до 31.08.2020 – 48 лични асистенти до момента и 46 потребители;

Проект „Осигуряване на топъл обяд в Община Вълчи дол” – от 01.05.2016г. стартира изпълнението на проект „Осигуряване на топъл обяд в Община Вълчи дол”.

Проектът е финансиран от Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, Фонд за Европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, като:

- лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях, установено от съответната дирекция „Социално подпомагане“;
- семейства и самотно живеещи пенсионери, които имат ниски доходи и не могат да се издържат с тези доходи и имуществото си;
- скитаци и бездомни деца и лица;
- лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 ППЗСП;
- лица от уязвими групи - граждани на трети страни, по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби от Закона за убежището и бежанците.

С предоставянето на социалната услуга, ръководството на Община Вълчи дол се стреми да задоволи ежедневните битови нужди и потребности на възрастните хора и хората с увреждания, необходими за тяхното оцеляване и преживяване.

- През 2014 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 120 лица от целевата група;
- През 2015 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 120 лица от целевата група;
- През 2016 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 200 лица от целевата група;
- През 2017 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 250 лица от целевата група;
- През 2018 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 350 лица от целевата група;
- През 2019 г. по проекта се предоставя „топъл обяд“ на 350 лица от целевата група;

Национална програма „Предоставяне на грижа в домашна среда“.
Програмата стартира през месец март 2020 г. и е с краен срок до 31.12.2020 г. За целите на Програмата „хора на възраст над 65 г. в невъзможност за самообслужване, които не

са освидетелствани по съответния ред от органите на медицинската експертиза в Република България“ са лица, които:

- са навършили 65 г. възраст към момента на подаване на заявлението за включване в Програмата;
- живеят сами и/или нямат близки и роднини, които да им оказват подкрепа;
- са в невъзможност за самообслужване и не могат самостоятелно да задоволяват своите ежедневни потребности от битов характер (пазаруване, приготвяне на храна, хранене, поддържане на лична хигиена и хигиена на дома).

До месец август 2020 г. по националната програма са обхванати 66 потребители и са назначени да ги обслужват 60 домашни помощници.

Във връзка с изпълнението на ПМС № 344 от 21.12.2018 г., между Агенция за социално подпомагане и Община Вълчи дол бе сключено допълнително споразумение №ФС01-0485/28.12.2018г.. за периодът от 01.01.2019 до 31.08.2019г. През този период по месеци бяха назначени лица на длъжностите „Личен асистент“ и „Социален асистент“ и обхванати потребители за 2019 г. – общ брой обхванати потребители 112 и назначени лица предоставящи социалните услуги 101 броя;

Във връзка с изпълнението на ПМС № 332 от 22.12.2018г., между Агенция за социално подпомагане и Община Вълчи дол бе сключено допълнително споразумение №ФС01-0409/22.12.2017г.. За 2018г. общ брой обхванати потребители 94 и назначени лица предоставящи социалните услуги 108 броя;

Във връзка с изпълнението на ПМС № 337 от 05.07.2017г., между Агенция за социално подпомагане и Община Вълчи дол бе сключено допълнително споразумение №ФС01-0091/03.08.2017г. За 2017 г. общ брой обхванати потребители 82 и назначени лица предоставящи социалните услуги 71 броя;

Проект „Нови възможности за грижа“ по схема BG 05M9OП001-2.2015.001 „Нови алтернативи“ на ОП „Развитие на човешките ресурси“, чрез който Агенцията за социално подпомагане, в партньорство с Община Вълчи дол, предоставя социалната

услуга „Личен асистент“. Целите на проекта са фокусирани върху преодоляването на социалната изолация на семейства, в които има лица, зависими от постоянни грижи, поставени в риск от институционализация. По проекта се предоставят грижи на 49 възрастни болни и самотно живеещи хора от 48 лични асистента в следните населени места: с. Бояна, с. Войводино, гр. Вълчи дол, с. Изворник, с. Калоян, с. Оборище, с. Стефан Караджа, с. Брестак, с. Ген. Киселово, с. Добротич, с. Есеница, с. Червенци, с. Радан войвода, с. Страхил, с. Михалич. По възрастови групи сред останалите потребители, преобладават лицата над 64 години с увреждания (над 96%) с чужда помощ. Налице е обща удовлетвореност от ползването и изпълнението на услугата „личен асистент“. Социалният ефект от услугата е особено значим за малките населени места, в които липсват алтернативни мерки за подкрепа на хората с увреждания и техните семейства.

Проект „Грижа за достоен и независим живот“ по „Оперативна програма развитие на човешките ресурси“ схема BG05M9OP001-2.002 „Независим живот“, който е стартирал през ноември 2015 г. с продължителност до юли 2017 г. Целта на проекта е предоставяне на социални услуги в общността, чрез предоставяне на комплекс от услуги, според специфичните потребности на лицата, за удовлетворяване на ежедневните потребности на хора с трайни увреждания и хората над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване. Общо обхванати по проекта са 95 броя потребители и са назначени 91 лични асистенти.

Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост в с. Оборище е с капацитет за потребители (мъже) от 90 места. Финансирането и издръжката е държавно делегирана дейност. Домът е специализирана институция за хора с водеща диагноза „умствена изостаналост“, установена с експертно решение на ТЕЛК/ НЕЛК, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организиране на свободното време и личните контакти на потребителите. По години обхванати потребители и капацитет е както следва:

- 🏠 През 2014 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 81 потребители, новонастанени 3 броя, починали 3 броя потребители;
- 🏠 През 2015 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 85 потребители, новонастанени 7 броя, починали 3 броя потребители;
- 🏠 През 2016 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 83 потребители, новонастанени 5 броя, починали 7 броя потребители;
- 🏠 През 2017 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 85 потребители, новонастанени 7 броя, починали 4 броя потребители, изписан е 1 потребител;
- 🏠 През 2018 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 86 потребители, новонастанени 6 броя, починали 5 броя потребители;
- 🏠 През 2019 г. – капацитет на дома е 90, обща заетост 90 потребители, новонастанени 9 броя, починали 4 броя потребители и изписан 1 потребител;
- 🏠 През 2020 г. до м. август – капацитет на дома е 90, обща заетост 86 потребители, новонастанени 1 брой, починали 5 броя потребители.

Освен услугите с очевидна социална насоченост, е важно осигуряването на предпоставки и за социално сближаване, т.е. условия за срещи на лица с близки интереси. Това допринася за вътрешното чувство на комфорт на жителите, като и социалните контакти доказано допринасят за продължителността и качеството на живот. Община Вълчи дол е предприела доста стъпки за осигуряване на тези, така необходими, условия.

Клубове на пенсионера, клуб на лица с увреждания, клуб на ветераните от войните, Клуб на офицерите и сержантите от запаса и резерва:

Всички клубове на пенсионера разполагат с клубна база, която е общинска собственост и предоставена за безвъзмездно ползване и се осигурява битово от Общинска администрация Вълчи дол. Те се подпомагат финансово с безплатен транспорт на общината, ремонтна дейност в клубовете, поднасяне цветя за празниците,

поздравителни адреси. Клубовете на пенсионера не са на издръжка от Общинския бюджет. Към м. август 2020 г. на територията на Община Вълчи дол функционират 23 дружества на пенсионера и 1 клуб по интереси „Иглика“, с общ брой членове 857, клубовете са както следва:

- Клуб „Приятели” гр. Вълчи дол – 32 члена;
- Клуб „Еделвайс” гр. Вълчи дол – 35 члена;
- Клуб „Тошко Янев” гр. Вълчи дол – 20 члена;
- Клуб „Иглика” гр. Вълчи дол – 8 члена;
- Клуб „Прогрес” гр. Вълчи дол – 43 члена;
- Клуб „Ветерани” гр. Вълчи дол – 9 члена;
- Клуб на пенсионера с. Бояна – 34 члена;
- Клуб „Младост” с. Брестак – 30 члена;
- Клуб „Щастливеца” с. Брестак” – 33 члена;
- Клуб „Здравец” с. Брестак – 72 члена;
- Клуб „Хоби” с. Брестак – 6 члена;
- Клуб „Веселие” с. Войводино – 50 члена;
- Клуб „Здравец с. Генерал Киселово – 4 члена;
- Клуб „Кина Иванова” с. Добротич – 12 члена;
- Клуб „Златна есен” с. Есеница – 37 члена;
- Клуб „Надежда” с. Изворник” – 30 члена;
- Клуб „Здравец” с. Искър” – 41 члена;
- Клуб „Светулка” с. Калоян” – 54 члена;
- Клуб „Единство” с. Караманите – 60 члена;
- Клуб „Незабравка” с. Метличина – 36 члена;
- Клуб „Здравец” с. Стефан Караджа – 68 члена;
- Клуб на пенсионера с. Червенци – 70 члена;
- Клуб „Бодър дух” с. Щипско – 30 члена;

През 2014, 2015 и 2016 г. са 19 дружества с 956 членове и 1 клуб по интереси „Иглика“. През 2017 г. - 20 дружества (новоучреден клуб „Надежда” в с. Изворник и

още един клуб по интереси „Ветерани” с днешно име „Петко Сираков”) с обща членска маса 946 човека. За 2018 г. 874 човека.

Сдружение на инвалидите „Надежда” гр. Вълчи дол е вписано в Регистъра за юридически лица с нестопанска цел 2002 г. Целта е помощ на хората с увреждания за решаването на житейските проблеми, окуражаване в борбата им с трудностите, както и осъществяване допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната такава - всяка разрешена от закона дейност, имаща отношение към инвалидите, тяхната рехабилитация и социална интеграция. Издръжка от общината - вода, горива и енергия, текущ ремонт, телевизия и интернет, транспорт за екскурзии, всяка година 500 лв. за празника на Инвалида. Членският внос остава за собствени разходи на сдружението. Към 27.08.2020 г. членовете са 76 с ТЕЛК решения и група инвалидност. Помещението на клуба е собственост на Община Вълчи дол.

Съюз на офицерите и сержантите от запаси и резерва гр. Вълчи дол е създадено на 20.12.1989 год. И е избран инициативен комитет в състав ген. полк. Борис Карамфилов, ген. лейт. Атанас Русев и ген. майор Петко Николов. Свикан е учредителен конгрес на 23.01.1990 год., приет е устав и е формиран „Съюз на офицерите и сержантите от запаса“ с председател ген. лейт. Петър Стоянов. На втория конгрес през 1991 год. е обявено, че Съюзът се явява наследник на закритите „Съюз на запасните офицери“ и „Съюз на запасните подофицери“. Принос за повишаване на авторитета на Съюза има провежданата военно-патриотична и родолюбива дейност. С особена гордост и признателност се ползват членовете на Съюза, участвали в поддържането и възстановяването на военните паметници и гробища от 1878 год. до наши дни на територията на България и извън границите ни и по изграждането на нови паметници, почетни знаци и табели, които увековечават бойната слава на Българската армия и героизма на нашите бащи и прадеди за защита териториалната цялост на Родината ни. СОСЗР е приет през 2003 год. за член на Междусъюзническа конфедерация на офицерите от резерва (CIOR), а от 2012 год. е приет и в Международния консултативен комитет на организациите на офицерите от запаса (МКК).

Общинското дружество на СОСЗР е възобновено през 1992 г. Подчинено е на Областния съвет на СОСЗР – Варна. Броя на членовете през годините до сега варира между 25 и 30 души. В настоящия момент броят на членовете е 28 души. Председател на дружеството – Ст. л-т ОЗ Тодор Чакъров. Активна дейност се води от Мъжка вокална група „Родолубие”, която е създадена през 2005 г. Групата с ръководител Ст.л-т ОЗ Георги Калайджиев изпълнява патриотични песни при национални празници, честване годишнини на войнишки паметници, на ветерани от войната. Има множество изяви на конкурси в цялата страна. През 2018 г. МВГ „Родолубие“ се представи с три песни на Първия национален събор на СОСЗР в гр. Казанлък. Останалите членове посещават частично мероприятията на дружеството, но не проявяват особен интерес. Това е така, защото малка част от тях са служили като кадрови офицери и старшини и не могат да се възползват от привилегиите на военните пенсионери като лечение, военно-почивни бази и други. Разполагаме с клубна база на ул. „Трети март“ № 27 (сградата на Автогара), подземен етаж. Там се провеждат срещи, репетиции и други мероприятия. Кметът на общината при необходимост подпомага дейността на съюза.

Общинско дружество Вълчи дол - Съюз на ветераните от войните в България - Общинското дружество на СВВБ гр. Вълчи дол съществува повече от 40 години. С течение на времето и в по-близките години, когато броят на членовете значително намаля, Министерството на отбраната обърна по-сериозно внимание на застарелите ветерани. Същите имаха възможност за безплатно пътуване по ЖП и автобусния транспорт. Могат да ползват безплатни лекарства и определени почивни бази в цялата страна. Също така с Указ № 251 от 2012 г. се дава парична помощ на семейството на починал ветеран. През 2013 г. в Общината е имало 15 живи ветерани. Поради напредналата възраст, броят им рязко намалява, като всяка година умират по двама, трима души, докато през 2019 година почива последния ветеран Пенчо Жеков Димитров на 99 г. и 4 месеца. Сега Общинското дружество на СВВБ продължава патриотичната си дейност с потомци и съмишленици на ветераните. Председател на дружеството е Аспарух Стоянов Стоянов, син на ветеран от войната, учител-пенсионер.

Обществен съвет за социално подпомагане - в него участват представители от обществени организации, пенсионерските клубове, НПО, Дирекция „Социално подпомагане“ и Общинска администрация.

В извод: В Община Вълчи дол се полагат очевидни усилия за поддържане на социалната устойчивост и социалната удовлетвореност на жителите. Не са налице препоръки за допълнителни мерки, които могат да се вземат – просто не са налице други възможности. С настоящия документ се планира мрежата от социални услуги да се запази широкия си обхват, като в случай на допълнителна възможност да се работи по внедряването ѝ.

3.3. Дейности в областта на културата

3.3.1. Читалищна дейност

Културната и духовна дейност в Община Вълчи дол е съсредоточена в 18 действащи читалища, сред които е и читалището в с. Мегличина, което възобновява своята дейност през 2020 г. В тях съществуват и развиват дейност различни по своя обхват любителски формации. В голямата си част това са основно фолклорни състави – танцови и певчески, групи за автентичен фолклор, групи за обработен фолклор, групи за обичаи, коледарски групи, лазарски групи и индивидуални изпълнители.

По отношение на възрастовия показател се забелязва тенденцията на основно присъствие на младото поколение – предимно деца и младежи в учаща се възраст, като присъствието и участието на хора в активна работна възраст се наблюдава основно в танцовите състави, и то предимно фолклорни, а в певческите групи са основно хората в пенсионна възраст.

Читалищата организират празниците на населените си места, участват в отбелязването на всички празници от Културният календар на Общината. Ежегодно се ангажират с организацията по провеждането на общински фолклорен празник, на който

се изявяват всички самодейни колективи, включително и ромски. Най-значимите чествания са по повод празника на гр. Вълчи дол – 4-ти септември и Общинския фолклорен празник. Към читалищата има 39 самодейни колективи - танцови състави, певчески фолклорни групи, групи за автентичен фолклор и стари градски песни и др.

- 🏰 НЧ „Д. Благоев-1907”, гр. Вълчи дол
 - Мъжка вокална група „Родолубие”
 - ЖПФГ „Теменуга”
 - Школа за народни танци „Жарава”
 - Детски танцов състав „Пламъче”
- 🏰 НЧ „Наука-1907”, с. Щипско
- 🏰 НЧ „Изгрев 1927”, с. Войводино
 - Женска певческа група-17 човека
 - Индивидуални изпълнения
- 🏰 НЧ „А. Златаров-1937”, с. Генерал Киселово
 - Група за автентичен фолклор и група за обработен фолклор
 - Детска лазарска група
 - Танцова формация „Искра“
- 🏰 НЧ „Светлина”, с. Бояна
 - Женска певческа група за автентичен фолклор-7 човека
 - Лазарска група-5 деца
- 🏰 НЧ „Елин Пелин”, с. Оборище
- 🏰 НЧ „Отец Паисий-1927“, с. Брестак
 - Група за автентичен фолклор
 - Коледарска група
 - Детско - юношеска певческа група
- 🏰 НЧ „Зора-1928”, с. Караманите
 - Женска фолклорна група „Мъниста“
 - Група за лазарски песни
 - Група за коледни песни

- 🏰 НЧ „Възраждане-1920”, с. Червенци
 - Женска певческа група за автентичен фолклор
 - Лазарска група
 - Коледарска група
- 🏰 НЧ „Просвета-2001”, с. Стефан Караджа
 - Женска певческа група -12 човека
 - Детска група за танци – 10 деца
- 🏰 НЧ „Христо Ботев-1929”, с. Изворник
 - Женска певческа група - 8 жени
 - Детска група за танци - 10 човека
 - Детска група за лазарски песни – 7 деца
 - Коледарска група – 7 деца
- 🏰 НЧ „Наука-1913”, с. Генерал Колево
 - Детска група за танци
- 🏰 НЧ „Н. Вапцаров-1928”, с. Есеница
 - Женска певческа група -13 жени
 - Детска група за лазарски песни – 10 деца
 - Детска група за танци – 15 деца
- 🏰 НЧ „Христо Ботев 1920”, с. Калоян
 - Женска певческа група за автентичен фолклор-14 човека
- 🏰 НЧ „Пробуда 1927”, с. Добротич
 - Детско-юношеска група за песни, танци и сценки -10 деца
 - Женска певческа група – 9 жени
- 🏰 НЧ „Просвета- 1926”, с. Михалич
 - Женска певческа група
 - Детска ромска група за танци до 10 г.
 - Детска лазарска група
 - Детска ромска група за танци до 14 г.
 - Детска група за народни танци

- НЧ „Христо Ботев 1914”, с. Искър
- Женска певческа група
- НЧ „Христо Ботев 2020“, с. Метличина.

Читалищните библиотеки обслужват населението по местоживеене и главната им задача е работата с читателя, масова дейност, справочно-библиографска и краеведска дейност, комплектуване и организация на библиотечния фонд, който да отговаря на нуждите от пълноценно информационно обслужване на читателите. Всяка година читалищата обогатяват библиотечния фонд чрез кандидатстване пред Министерството на културата за допълваща субсидия за закупуване на книги чрез планиране на средствата в бюджетите си. Провежда се фолклорен празник през месец април.

3.3.2. Религиозни храмове

На територията на Община Вълчи дол действат 16 православни храма и 10 мюсюлмански.

Православните храмове са:

- „Св. Архангел Михаил“-1909 г. – гр. Вълчи дол;
- „Св. Вмчк. Димитър“-1930 г. – с. Брестак;
- „Св. Св. Петър и Павел“-1999г.- с. Ген. Киселово;
- „Св. Троица“- 1928 г.- с. Ген. Колево;
- „Св. Параскева“-1878 г. – с. Добротич;
- „Св. Рождество Богородично“-нова сграда – с. Искър;
- „Св. Св. Кирил и Методий“- 2006 г. – с. Караманите;
- „Св. Архангел Михаил“- 1930 г.- с. Метличина;
- „Св. Възнесение Господне“- 1930 г. – с. Михалич;
- „Св. Успение Богородично“- 1937 г. – с. Оборище;
- „Св. Св. Константин и Елена“- с. Стефан Караджа;

- „Св. Атанасий Велики“- преди 1878г.- с. Червенци;
- „Св. Св. Кирил и Методий“- около 1920 г. – с. Щипско;
- „Св. Димитър“- 1937 г. – с. Калоян;
- „Св. Иван Рилски“, около 1930 –с. Войводино;
- Параклис – с. Бояна.

Повечето християнски църкви и храмове са в добро общо състояние, голяма част от тях са обновени, някои от тях с помощта на спонсори. В лошо състояние са сградите на църквите в с. Калоян и с. Стефан Караджа, а храмът в с. Щипско е с направен основен ремонт.

Джамиите на територията на Община Вълчи дол, като цяло, са в добро състояние. От ремонт се нуждаят сградите в селата: Изворник и Есеница, а в с. Ген. Киселово ремонтът на джамията е направен със собствени средства.

- Джамия - 1903 – с. Генерал Киселово;
- Джамия – с. Караманите;
- Джамия – с. Михалич;
- Джамия – с. Оборище;
- Джамия – 1962 г. – с. Стефан Караджа;
- Джамия – 2006 г. – с. Войводино;
- Джамия – 2005 г. – с. Есеница;
- Джамия – с. Изворник;
- Джамия – с. Радан Войвода;
- Джамия – молитвен дом – с. Бояна;

3.3.3. Младежки дейности и спорт

Приоритетна задача за ръководството на Община Вълчи дол е стимулирането на спортните прояви и мероприятията по физическото развитие на младите хора. Под

патронажа на Общината се организират и провеждат ежегодни спортни състезания и прояви, отбелязани в спортния календар.

Създадена е възможност за използване на откритата спортна база за масово спортуване, независимо че на този етап не се използва напълно тази възможност от гражданите. В Общината се организират и провеждат ежегодно спортни състезания и прояви, свързани с дейността на Спортно сдружение „Вихър – 2002“ и Футболен клуб „Вихър-1926“. Към момента с особени успехи се отличават спортовете футбол, шахмат и баскетбол. Спортните бази се ползват безвъзмездно от спортните клубове. В тях се провеждат държавните ученически игри на общинско равнище. Отборите мерят сили по следните спортове: баскетбол, футбол, тенис на маса и шахмат. Много от изявените спортисти са от ромски произход.

В Община Вълчи дол спортната дейност е съсредоточена предимно в училищата и следните спортни клубове, които се субсидират от общината:

- Сдружение с нестопанска цел „Вихър-2002” - с отбори от девойки до 16 г., момичета до 14 г.; момичета до 12 г.; момичета до 10 г.; момчета до 13 г.; момчета до 12 г. и момчета до 10 г.;
- СНЦ „Петко Сираков - 2012“

В гр. Вълчи дол през 2019 г. се води учебно тренировъчна дейност по детски волейбол (момичета и момчета), мини волейбол (момчета) и волейбол момчета и прекадети, момчета (60 ученика). ССК „Петко Сираков – 2012“ участва с 5 отбора в държавните първенства, като отбора във възраст детски волейбол момчета стана първи в североизточна България (зона „Добруджа“). Мъжкият отбор по волейбол в гр. Вълчи дол участва в аматьорска лига. В помещение в сградата на НЧ „Димитър Благоев” се провежда системно учебно – тренировъчната дейност по борба свободен стил на отбора по борба, където тренират 18 състезатели. Отборът участва в две републикански първенства за момчета и момичета. 2019 г. е една от най – успешните, както за ССК „Петко Сираков – 2012“, така и за Вълчи дол в борбата. Има бронзов медал на републиканско при момичетата (трета и четвърта в България).

- ♁ Шахматен клуб „Вихър – 2018“ гр. Вълчи дол - отборът на клуба участва в турнир Игри на малките селища и в местни турнири.

Футболните клубове на територията на общината са финансирани със субсидии от Община Вълчи дол, доброволен труд от членовете на клуба и картотекираните футболисти - аматьори, както и дарения от земеделски кооперации. Налице са следните футболни клубове:

- ♁ ФК „Устрем“ село Караманите,;
- ♁ ФК „Искра“ село Генерал Киселово;
- ♁ ФК „Ботев“ село Брестак, ФК „Спортист“ село Михалич;
- ♁ ФК „Вихър-2016“ град Вълчи дол - сдружението има три сформирани футболни отбора (Мъже, Деца група III и Деца подготвителна).

В извод: Налице е доста развита мрежа от организации и дейности с културно и религиозно значение. Те се поддържат добре, доколкото е по възможните на общинския бюджет, като постоянния стремеж за поддържането и развиването им е очевиден. Препоръчва се, в случай на възможност за финансиране, да се направи ремонт на сградния фонд, където е необходимо, тъй като усилената експлоатация, каквато е налице, ускорява амортизирането.

4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

4.1. Транспортна инфраструктура и пътна мрежа

До всички населени места в Община Вълчи дол има изградена транспортна мрежа – т.е. налице е изградена пътна мрежа. Що се отнася до уличната мрежа – тя е изградена, но има слабонаселени места, в които е силно компрометирана.

Ежегодно се инвестират средства в пътната и уличната мрежа в Общината.

В периода 2018-2019 г. бяха извършени рехабилитационни дейности на основни пътни артерии (например път в посока Община Суворово). Също така, Община Вълчи

дол е изготвила проект, който е подаден за финансиране към Програмата за развитие на селските райони, но към момента няма информация за одобрението му. Общината се грижи за пътната мрежа, която попада в нейната юрисдикция. Но поради липса на средства за цялата мрежа, се прави оценка на приоритетите и се инвестират средства, там където е най- неотложно.

Що се отнася до уличната мрежа – това е мрежа, в която ежегодно се инвестират средства – капиталови и европейски. Общината извършва текущ ремонт на много улици, а по проект финансиран с европейски средства, бе извършен основен ремонт на няколко улици в гр. Вълчи дол, които бяха от стратегическо значение и имаха голямо влияние върху качеството на живот на жителите.

Пътната и уличната мрежи на територията на Общината са приоритет, за който финансирането никога не е достатъчно. А този проблем е на национално ниво и няма как да бъде решен локално в Общината. Поради това приоритет на Община Вълчи дол е да търси финансиране на различни инфраструктурни проекти, включително и за линейната инфраструктура.

4.2. Водоснабдителна мрежа

От 2007 г. до настоящия момент, процента на населението с режим на водоснабдяване от водоснабденото население е 0. Няма индикации, че този процент ще бъде променен в бъдеще.

Община Вълчи дол има изготвени технически проекти за дейности, свързани с водоснабдителната мрежа. В този смисъл Общината показва стремежа си към подобряване качеството на живот на своите граждани.

4.3. Телекомуникационна мрежа. Съобщителна мрежа

В Община Вълчи дол има изградени телекомуникационни и съобщителни мрежи, като в някои слабо населени места – липсват или имат нужда от подобрене.

Община Вълчи дол полага усилия за подобряване на мрежите, като търси финансиране за дейности, свързани с подобряване качеството на живот. Например Общината спечели проект за изграждане на интернет мрежа (WIFI4EU), достъпна за всички граждани. Продължава търсенето на варианти за подобряване на достъпа до широколентова инфраструктура.

Що се отнася до покритие на мобилните оператори – в почти всички населени места има покритие на мрежите. В някои отдалечени и слаборазселени места няма сигурно покритие.

4.4. Енергийна мрежа (вкл. Възобновяеми енергийни източници ВЕИ и Енергийна ефективност ЕЕ)

На територията на Община Вълчи дол има изградена електроенергийна мрежа във всички населени места. Оператор на същата е Енерго – Про Варна ЕАД.

Националната газопроводна мрежа е изградена пръстеновидно от газопроводи с високо налягане с обща дължина от 1835 км. и три компресорни станции: КС „Кардам-1“, КС „Вълчи дол“ и КС „Полски Сеновец“. В този смисъл би могло да се изтъкне и значението на Община Вълчи дол за националната газопроводна мрежа. На територията на Общината има изградена и газоразпределителна мрежа, но тя не обхваща всички населени места, нито пък абсолютно цялата площ на населените места, в които съществува.

Общината има голям потенциал да развива сектора на производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), тъй като равнинния релеф осигурява постоянна слънчева светлина. Слънчевата светлина е един от най – известните и разпространени източници на възобновяема енергия. Други източници могат да бъдат вятър, дъжд, геотермална енергия и други, но са неприложими за територията на Община Вълчи дол.

Що се отнася до мерките за Енергийна ефективност, то такива са налице. При планирането на всеки проект, се предвижда внедряване на енергоефективни мерки,

като един от последните примери е проект, с който се повишава енергийната ефективност на общинска сграда с функции на Културен дом. Всеки бъдещ проект, който Общината планира също е с предвидени мерки за осигуряване на енергийна ефективност. Например, планиран е проект за основен ремонт на детска градина, в който са предвидени дейности, свързани с внедряването на иновативни за целия регион енергоефективни мерки.

4.5. Относителен дял от населението обслужено от сметосъбиране

Най – новите данни към момента на изготвяне на ПИРО Вълчи дол са към 2018 година и са с източник НСИ.

Делът на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране за Община Вълчи дол е 100 %. В този смисъл Община Вълчи дол изпълнява в пълна степен, своите задължения по опазване на околната среда, като осигурява сметосъбирането за всички свои граждани.

Общо образуваните битови отпадъци са 2723 т. От тях няма директно депонирани битови отпадъци. Предадени за предварително третиране битови отпадъци са 2585 т., а предадени за рециклиране 138 т.

5. Екологично състояние и рискове

5.1. Изграденост на канализационна мрежа и пречистването на отпадъчни води

Няма изградена канализационна мрежа на цялата територия на Община Вълчи дол. Приблизително 70 % от населените места нямат изградена канализационна мрежа. Това е скъпа дейност и финансиране за нея се намира трудно. Общината работи по намирането на финансиране на такива дейности. Има подготвени технически проекти в

тази посока, някои от които са подадени за финансиране, а други чакат възможност да бъдат предложени.

Пречистването на отпадните води се осъществява от пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Девня, а е налице и една локална пречиства станция в с. Оборище, която обслужва Дом за възрастни хора с умствена изостаналост.

5.2. Управление на битови отпадъци

Както стана ясно в предходна точка има изградена система за сметосъбиране, която е ефективна, тъй като 100 % от населението е обхванато от нея.

Сметосъбирането за осъществява по график, изготвен според нуждите на населените места. Това позволява едновременно да се изпълни принципа за ефективно разходване на средства, като в същото време няма струпване на смет, което би могло да замърси околната среда или да предизвика заболявания.

Разположени са множество контейнери за събиране на отпадъци, като състоянието им се следи от отговорната фирма и се подменят при необходимост. Изградената от Общината система позволява екологосъобразно управление на отпадъците.

5.3. Територии, попадащи в Натура 2000 и защитени територии

На територията на Община Вълчи дол няма защитени зони от Натура 2000, защитени зони, защитени територии, вековни дървета. В случай, че в процеса на прилагане на ПИРО, това обстоятелство се промени, то Община Вълчи дол ще изпълни съвестно всичките си задължения, вменени със законовите уредби.

Община Вълчи дол е една от общо седем общини в България, в които няма защитени зони

5.4. Роля на ПИРО за повишаване на ЕЕ, внедряване на ВЕИ, намаляване на емисии от парникови газове и употреба на изкопаеми горива

ПИРО, като стратегически документ, представя визия, цели, приоритети и решения за постигане на по - висок жизнен стандарт на жителите на Община Вълчи дол и се стреми да създаде оптималните условия за устойчивото ѝ развитие.

В този смисъл ПИРО Вълчи дол, позволява и адмира всякакви инвестиции и мерки за повишаване на екологичната устойчивост на Общината, в т.ч., но не само, повишаване на енергийната ефективност, внедряване на мерки и дейности свързани с възобновяеми енергийни източници, намаляване на емисиите от парникови газове (които в момента не са с високи нива) и друг дейности. Общината полага усилия в подкрепа на екологичната устойчивост на територията си, като включва подобни мерки във всеки от своите проекти, където е възможно и приложимо.

6. Анализ на административния капацитет на общинска администрация, както и необходимост от укрепването му

През 2019 г. е приет Устройствен правилник на общинска администрация Вълчи дол. Правилника урежда организацията на дейност и функционалните задължения на административните звена в Общинска администрация Вълчи дол.

Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага Общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейност по административно обслужване на граждани, физически и юридически лица.

Видно от всички изпълнени, в процес на изпълнение и планирани проекти, Общинската администрация на Община Вълчи дол има желание, воля и капацитет за изпълнение на планираните в ПИРО 2021 – 2027 г. проекти, както и други такива, в случай, че възникне необходимост от подготовка и изпълнение на нови проекти.

Изпълнени са множество проекти, някои от които подробно описани по – горе в настоящия документ – множество проекти със социално значение, множество проекти с инфраструктурно значение, няколко проекта свързани с повишаване на туристическата привлекателност на Общината, като има и такива, чието изпълнение предстои да стартира.

Разбира се, капацитетът на Общинска администрация – както капацитета свързан с хората, техния потенциал и продуктивност, така и технологичния капацитет, винаги имат нужда от развитие и укрепване.

Що се отнася до капацитета на човешкия ресурс, както е видно, хората имат желание да се възползват от всеки ресурс, който би осигурил по – добро качество на живот на жителите на Община Вълчи дол. Естествено, Общинска администрация, поддържа своя капацитет, чрез постоянно учене, осъществявано както в самостоятелна форма, т.е. ежедневно запознаване с новостите в сферата, в която са компетентни, така и на групови занимания – обучения, семинари, конференции. Това може да бъде голям разход за общинския бюджет, особено като се има предвид, че всички лица биха искали да повишат своите компетенции. Тези дейности могат да бъдат подпомогнати с подходящи програми за предоставяне на безвъзмездни финансови средства, за да може да се постигне комплексен ефект.

В същото време, техническия капацитет на общинските администрации винаги има нужда от обновления и модернизации, тъй като обемът от работа и натовареността са постоянни, което води до бързо амортизиране на техническата база. Община Вълчи дол не прави изключение. Техническата база е остаряла и въпреки усилията на администрацията, се създават предпоставки за допускане на грешки, които могат да се отразят на финансовото състояние на Общината.

Общинският капацитет има нужда от постоянни инвестиции за актуализиране, модернизиране и чиста подмяна, за да бъде ефективен на всяко ниво.

7. Анализ на културно – икономическото наследство

Културно – историческите обекти на територията на Община Вълчи дол не са концентрирани в едно или две населени места. Все пак, на база на т. 9 от настоящия документ, в който се описва културното наследство на територията на Общината, най – голяма концентрация е констатирана за района на село Червенци.

Подробно описание на културно – историческото наследство на територията на Община Вълчи дол е направено в цитираната точка 9.

Силните страни на културно – историческото наследство на територията на Община Вълчи дол са:

- Множество обекти с културно и историческо значение.
- Разнообразие в обектите.
- Потенциал за развиване на туристическия сектор, включително чрез комбиниран туризъм.

Слабите страни на културно – историческото наследство на територията на Община Вълчи дол са:

- Недостатъчно финансиране за разкриване на целия потенциал.
- Недостатъчно финансиране за превръщането им в пълноценна и привлекателна туристическа атракция.
- Липса на реклама, за да бъдат посещавани. За тях знаят най – вече жителите на Общината.

8. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

Община Вълчи дол се формира от общо двадесет и две населени места, като двадесет и едно от тях са села. Единствения град в границите на Общината е административния център – град Вълчи дол. Селата са: Радан Войвода, Стефан

Караджа, Страхил, Червенци, Щипско, Бояна, Брестак, Войводино, Генерал Киселово, Генерал Колево, Добротич, Есеница, Звънец, Изворник, Искър, Калоян, Караманите, Кракра, Метличина, Михалич, Оборище.

По данни на отдел „Статистика на населението и жилищния фонд“ - дирекция „Демографска и социална статистика“, предоставени от НСИ, броят на жилищата към 31.12.2019 г. е 5599, което е с един брой повече от предходната година. Спрямо отразени данни в предходния стратегически документ, който е изготвен през 2013, с брой на жилищата към 31.12.2013 от 5588, разликата е с положителен знак - увеличение на броя на жилищата с 11.

Като проследим с диаграма броя на жилищата на територията на страната за периода 2000 – 2019 г, то движението на броя на жилищата ще изглежда така:

Фигура 26 Брой на жилищата на територията на Община Вълчи дол за периода 2000-2019 г, източник на информацията: НСИ

Налице е рязък спад на броя на жилищата от 2011 г., тъй като НСИ ревизира своите данни след извършеното преброяване. Такъв спад в размера на жилищната площ не се наблюдава, дори напротив – вижда се леко увеличение на кв.м. жилищна площ през 2011г. на територията на Община Вълчи дол, както е изобразено на следващата диаграма:

Фигура 27 Жилищна площ в кв. м. на територията на Община Вълчи дол за периода 2000-2019 г, източник на информацията: НСИ

Наблюдава се постепенно увеличение на кв.м. жилищна площ, което е обвързано, както с по-доброто икономическо състояние на Общината, така и с промяна в приоритетите на хората – стремеж към материална обезпеченост, желание за удобство и др. В последната година на изследвания период е налице рязко увеличение от 20683 кв. м., което говори за увеличаване на броя на хората, които желаят да живеят в Общината. За това са допринесли усилията на Общинска администрация, чрез които се повишава качеството на живот на територията на Община Вълчи дол.

9. Описание на елементите от градското културно наследство в градовете

Първата градска забележителност, която изниква в съзнанието на всеки жител на Община Вълчи дол е паметника с Вълка на централния площад в гр. Вълчи дол.

В следващите редове са изброени елементите на културното наследство и историческите забележителности на територията на Община Вълчи дол, а не само тези, които се намират на градски територии:

- Праисторическо, антично и ранносредновековно селище, 1 км. източно от с. Бояна;
- Ранносредновековна крепост, земно укрепление Калето, 600 м. южно от с. Изворник;
- Джамия в с. Караманите;
- Старо християнско гробище в с. Метличина;
- Воденица на Дауда, м. Янък дере в с. Стефан Караджа;
- Славянски некропол, югозападно от с. Червенци;
- Българско селище от турската епоха, м. Юртлука (Чал-мезерлък), на 1,5 км. източно от с. Червенци;
- Късноантично и българско селище от турската епоха, м. Койкаджак 600 м. североизточно от с. Червенци;
- Праисторическо, антично и ранносредновековно селище, м. Асланът, 500-600 м. западно от с. Червенци;
- Антично, късноантично и ранносредновековно селище, 2 км. югозападно от с. Червенци;
- Църква “Св. Атанас” в с. Червенци;
- Могила в м. Балък Сарта в с. Радан Войвода;
- Джамия в с. Радан Войвода;
- Старо християнско гробище в с. Радан Войвода;

- Късноантично и средновековно селище и некропол, м. Чъошмеджик и Дерман дере, 1 км. югозападно от с. Караманите;
- Средновековен некропол I-ва българска държава, м. Илънлък (Змиярник), 3 км. северозападно от с. Караманите;
- Късноантично селище, м. Ташлъка, 1,5 км. западно от с. Караманите;
- Църква „Св. Параскева” в с. Добротич;
- Антично селище, м. Кантона, на 3,5 км. от гр. Вълчи дол;
- Тракийско и късноантично селище, м. Червенака, 2 км. западно от гр. Вълчи дол.

Тези исторически забележителности са важни за Община Вълчи дол, тъй като чрез тях се буди интереса на младото поколение към родовата историческа памет. Важно е да се поддържа това културно наследство, за да се съхрани идентичността, както на територията, така и на жителите. От друга страна, това привлича и туризъм и би могло да бъде фактор за един комбиниран туристически продукт.

10. Анализ на връзката на общината със съседни територии извън административните ѝ граници

Община Вълчи дол поддържа добри взаимоотношения със съседните общини. И въпреки, че към този момент конкретен инвестиционен проект с някоя от тях не е налице, то тази възможност е постоянно отворена.

За добрите отношения свидетелства и създадената Местна инициативна група „Възход“. Тя е Сдружение с нестопанска цел между Община Вълчи дол, Община Ветрино и Община Провадия. Със съвместната си дейност са постигнати много добри резултати за местния бизнес. Към момента са констатирани само положителни страни на съвместната дейност, като се планира същата да продължи и през следващия програмен период.

11. Влияние на големи инфраструктурни проекти, предвидени за реализация на територията на общината

Към настоящия момент няма големи инфраструктурни проекти с регионално или национално значение, предвидени за реализация на територията на Община Вълчи дол.

В случай, че в периода на действие на ПИРО това обстоятелство се промени, Община Вълчи дол ще съдейства за реализирането на голям инфраструктурен проект, доколкото същия не противоречи на плановете и стратегиите на Общината.

12. SWOT анализ на Община Вълчи дол

SWOT анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на Община Вълчи дол и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Принципа на интегриран подход по отношение на разработването на ПИРО е екстраполиран от аналитичната част на документа в SWOT анализа.

Отделните елементи на анализа са разгледани в тяхната цялост и взаимодействие. Приложена е общата матрица за този вид анализ, отразяваща взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни), и външните фактори (възможности и заплахи). Освен на база на документалното проучване при разработването на SWOT анализът са взети предвид резултатите от проведени анкетни проучвания и обществено обсъждане.

Силните страни (Strengths) са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слабите страни (Weaknesses) представляват ограничения или недостиг на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможностите (Opportunities) представляват най- благоприятни елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които общината се възползва или би могла да се възползва.

Заплахите (Threats) са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Резултатите от SWOT анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

Таблица 18 SWOT анализ на Община Вълчи дол

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> Благоприятно географско положение – плодородна земя, наличие на достатъчно водни източници, близост до големи Черноморски курорти, летище и морско пристанище Варна. Опит и традиции в селското стопанство – земеделие и животновъдство. Екологично чист район с добро качество на атмосферния въздух, поради съхранената природа и околна среда и отдалечеността от големи промишлени предприятия. Липса на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда в общината. Изградена система за ефективно 	<ul style="list-style-type: none"> Неблагоприятни демографски процеси – намаляване и застаряване на населението. Увеличаване на миграцията и намаляване дела на населението в трудоспособна възраст. Липса на стопански субекти (бизнес партньори), отворени към създаване на публично – частни партньорства за реализацията на мащабни проекти. Високо ниво на безработица. Отрицателен естествен и механичен прираст. Слаба икономическа активност на населението и липса на възможности за трудова реализация извън сектора

<p>сметосъбиране, покриваща 100 % от населените места в Общината.</p> <ul style="list-style-type: none"> Пряк достъп до ЖП мрежа и относителна близост до международно летище на гр. Варна. Съхранено културно-историческо наследство и традиции в занаятите, наситен културен и събитийен календар, създаващо условия за алтернативен туризъм в периферията на развитите Черноморски курорти в Областта. Добра обезпеченост на образователната сфера, с лесен достъп до образование и поддържан сграден фонд. Добро ниво на интеграция на маргиналните групи в образователния процес. Добре изграден административен капацитет в публичният сектор, включително чрез възможностите на европейско финансиране. Предоставяните социални услуги се развиват ежегодно, включително се използват максималните възможности за получаване на БФП. Добро ниво на спортните дейности – разнообразно, достъпно и стимулиращо младите поколения. Създаване на възможности за разнообразен туризъм, с възможности за комбиниране.	<p>на селското стопанство, който не е толкова привлекателен за младите хора.</p> <ul style="list-style-type: none"> Липса на традиции в областта на туризма и неоползотворен туристически потенциал. Малък брой и ниска конкурентоспособност при по-малките и микро предприятия и слаба икономическа активност на населението. Липса на сигурен финансов ресурс в общинския бюджет, който да бъде насочен към ключови проекти за развитие на териториите чрез благоустрояване на инфраструктурата. Остарял сграден фонд с преобладаваща ниска енергийна ефективност. Липса на изследователски и иновационен потенциал
---	--

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p> Лесният достъп до международни пазара – ЖП инфраструктура, летище и пристанище Варна.</p> <p> Реализиране на публично-частни партньорства и привличане на инвестиции на територията на Общината.</p> <p> Разумно усвояване на средства от ЕС за развитие на публичната инфраструктура, човешките ресурси, селското стопанство, насърчаване на предприемачеството и иновациите, подобряване качествата на публичните услуги и образованието.</p> <p> Наличие на свободен сграден фонд и терени за привличане на инвеститорски интерес.</p> <p> Реализиране на потенциала за развитие на алтернативен туризъм – селски, културно-исторически, екотуризм, лов и риболов, дори и зимен туризъм чрез единствената ски писта в СИР.</p> <p> Партньорство с други общини и НПО-та за реализиране на съвместни проекти.</p>	<p> Национална тенденцията за обезлюдяването на по-слаборазвитите райони и задълбочаване на демографската криза.</p> <p> Задълбочаване на дефицитите на пазара на труда, свързани с ограничени възможности за заетост, в т.ч. и самонаемане;</p> <p> Нарастване на безработицата вследствие на кризата предизвикана от COVID-19 епидемията.</p> <p> Икономическа стагнация и влошаване на активността на местното население – да инвестира, да произвежда, да бъде наемано или да наема работна сила заради COVID- 19.</p> <p> Липса на инвеститорски интерес и икономическа активност.</p> <p> Неблагоприятни климатични промени на фона на глобалните тенденции от изменението на климата.</p> <p> Увеличаваща се зависимост на общинския бюджет от централната власт поради липса на собствени приходи.</p> <p> Замърсяване на околната среда.</p> <p> Влошаващо се състояние на</p>

	транспортната инфраструктура, поради липса на средства за поддръжане и ремонт.
--	--

13. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално – икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

Видно от SWOT анализа на Община Вълчи дол са налице множество прилики между изведените резултати, вследствие на настоящия анализ и изведените резултати от анализа, изготвен от НЦТР. По-долу изброяваме някои от взаимовръзките, но следва да се има предвид, че изведените резултати в СИА на НЦТР са общи на национално ниво и приложимостта им към Община Вълчи дол понякога е с друга насоченост, ограничена или пък липсва. Този смисъл са изведени само ярко отличаващите се връзки:

- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор демография: за слаба страна е изведен отрицателния естествен и механичен прираст, което съвпада с констатираното в настоящия анализ.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор демография: като заплаха е констатирано ниското ниво на раждаемост и високо ниво на обща смъртност.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор пазар на труда: за слабост е изведен високия коефициент на безработица с акцент върху някои региони, но това съвпада и с констатациите за нивото на безработица и в Община Вълчи дол.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор пазар на труда: за силна страна е констатиран увеличени брой на наетите лица, което се забелязва и за Община Вълчи дол до 2019 г. вкл. От 2020 г. започва силното влияние на епидемията.

- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор образование: за силна страна е посочена добре развитата мрежа от училища, като същото важи и за Община Вълчи дол, тъй като няма недостиг на места в учебните заведения.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор пазар на труда: за слаба страна е отбелязана недостатъчна интеграция на маргиналните групи в образователния процес. Това е пример за констатация, която не съвпада с направения анализ за Община Вълчи дол.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор социални услуги: за силна страна е отбелязано, че средствата за социално осигуряване, подпомагане и грижа с най – голям относителен дял при разходите по функции отнесени към БВП. Констатацията е в корелация с анализа на Община Вълчи дол, тъй като общинската администрация полага осезаеми усилия за осигуряване и развиване на социалните услуги.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор спорт и спортна инфраструктура: за силна страна е изведена добре изградена мрежа в страната от наследени спортни обекти. В Община Вълчи дол е изградена доста добра мрежа от спортни обекти, в която може да се инвестират средства за модернизиране.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор туризъм: за силна страна са посочени както привлекателността на България като цяло, така и разнообразните и пространствено наситени туристически ресурси с възможности за комбиниране. Община Вълчи дол, в последните години, инвестира средства в туристическия сектор, който има уникални за региона възможности.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор туризъм: за слаба страна са посочени неоползотворените туристически ресурси. Аналогична слабост е налице и при Община Вълчи дол, но Общината работи за промяна.

- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор транспортна инфраструктура: за силна страна е посочена високата степен на изграденост на транспортната инфраструктура, което е налице и в Община Вълчи дол.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор транспортна инфраструктура: като заплаха е определено влошаващото се състояние на изградената инфраструктура, поради отлагани ремонти, което е в пълна корелация с анализа за Община Вълчи дол.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор телекомуникации: като слаба страна е изведено ограничено и дори липсващо покритие в някои малки населени места. Това обстоятелство е налице и за територията на Община Вълчи дол, но засяга много малка част от населението, тъй като се забелязва най – вече в слабо населени и отдалечи места.
- В частта на SWOT анализа от СИА на НЦТР, сектор усвояване на средства от общините по оперативни програми: за силна страна е изведен административния капацитет на местните власти за усвояване на средства по оперативни програми, което видимо от анализа и множеството изпълнени проекти, е налице и в Община Вълчи дол.

14. Изводи

В обобщение излагаме основните изводи, изведени след направения анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Вълчи дол. На база на изброените по – долу изводи са формирани основните цели, приоритети и мерки, заложиени за изпълнение в следващите части на ПИРО Вълчи дол. Мерките са в съответствие с наличните стратегически документи, като е предвидена и възможност за актуализация на ПИРО, когато е необходимо.

Основните изводи, вследствие на анализа са:

- Община Вълчи дол има голям потенциал за икономическо развитие, като въпреки усилията, които се полагат последните години в тази посока, има все още възможности за надграждане.
- Въпреки, че равнището на безработица е доста по-високо от средното за региона, следва да се отчете и факта, че населението с високо ниво на образование и трудово активното население, се ориентират към по-големите градове, които предлагат възможности за личностно развитие. Отново този процес е нормален за такъв тип община. От друга страна, обаче, трудът се оценява по същия начин като в Областта и страната. Това е видно от равнището на работната заплата, което се движи с еднакви темпове с това на страната, като и размера също би могъл да се счете еквивалентен, тъй като в големите градове има отклонения на заплатите при големите фирми. Налице е благоприятното влияние на Черноморието и, въпреки че не е в непосредствена близост, то видно от стойностите на показателите на други общини в района, Община Вълчи дол съумява да се възползва от този непроменен факт. Има и други, на местно ниво, фактори, които също допринасят за доброто икономическо състояние на Общината – плодородната почва, равнинните терени и умерения климат, и не на последно място е човешкият фактор. Т.е. в никакъв случай не може да се счете, че икономическите изводи са само отрицателни. По-скоро трябва да се разбира, че Община Вълчи дол има неоползотворен потенциал за развитие, както строго икономически, така и потенциал за развитие на социалната сфера. Точно този потенциал ще се опита да усвои и оползотвори план за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021 – 2027 г.
- Демографската структура на Община Вълчи дол не се различава от тази на национално ниво. Налице е висока безработица и нисък естествен прираст. Това са проблеми, които следва да се решат и на национално ниво, за да има отражение при малките селски общини като Вълчи дол.

Препоръката е да се работи в посока повишаване качеството на живот, както до момента, тъй като видно от развитието на всички коефициенти – през последните години се вижда подобряване в стойностите на икономическите и социалните измерители.

- Сравнително голямата територия на общината, отдалечеността на повечето села от общинския център, преобладаващо ромско население в някои села и големият дял здравно неосигурени лица са фактори, които правят нелека задачата за осигуряване на ефективност на здравното обезпечаване в Общината. Необходима е цялостна стратегия за намаляване на рисковите фактори за социално значимите заболявания, намаляване на смъртността на активните в икономическо отношение възрастни групи. Демографските тенденции подчертават тази необходимост, защото социално значимите заболявания сформират най-големия отрицателен принос за здравния статус на населението. Мерките се фокусират върху контролирането на известните основни рискови фактори, превантивна работа и ранно диагностициране, лечение и наблюдение, като паралелно се развиват дейности по рехабилитация на осигурени лица.
- Необходимо е да продължи работата по развитие на междусекторното сътрудничество и взаимодействие за предлагане на устойчиви решения за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в Община Вълчи дол. Административният екип на Общината и училищата, са се възползвали от много възможности в стремежа си към осигуряване на по – добра среда за обучение. Използването на капацитета на предлаганите услуги за деца на територията на Общината е на добро ниво.
- Препоръчва се, при възможност, чрез системен и цялостен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в Общината, да бъдат привлечени за по-активно участие родителите в създаването на подкрепяща среда.

- Създаването на подкрепяща училищна среда за учители, въвеждащи добри практики, каквито стъпки са предприети, са необходими за осигуряване внедряването на иновациите в обучителния процес, а също и за личностното развитие на учителите.
- В Община Вълчи дол се полагат очевидни усилия за поддържане на социалната устойчивост и социалната удовлетвореност на жителите. Не са налице препоръки за допълнителни мерки, които могат да се вземат – просто не са налице други възможности. С настоящия документ се планира мрежата от социални услуги да запази широкия си обхват, като в случай на допълнителна възможност да се работи по внедряването ѝ.
- Налице е доста развита мрежа от организации и дейности с културно и религиозно значение. Те се поддържат добре, доколкото е по възможните на общинския бюджет, като постоянния стремеж за поддържането и развиването им е очевиден. Препоръчва се, в случай на възможност за финансиране, да се направи ремонт на сградния фонд, където е необходимо, тъй като усилената експлоатация, каквато е налице, ускорява амортизирането.
- Видно от всички изпълнени, в процес на изпълнение и планирани проекти, Общинската администрация на Община Вълчи дол има желание, воля и капацитет за изпълнение на планираните в ПИРО 2021 – 2027 г. проекти, както и други такива, в случай, че възникне такава възможност или необходимост. Общинския капацитет има нужда от постоянни инвестиции за актуализиране, модернизирание и чиста подмяна, за да бъде ефективен на всяко ниво.
- Силни и слаби страни, както и възможности и заплахи за Община Вълчи дол са изведени в SWOT анализа.

Част II

Цели и приоритети за развитие на Община Вълчи дол за периода 2021 - 2027

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол се разработва за 7-годишен период, като с него се определят средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини. Планът за интегрирано развитие на Общината осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол е съобразен с нормативните изисквания за неговото изготвяне, в т.ч. в областта на регионалното развитие, при отчитане на спецификите на местно ниво.

За да се структурират и обединят целите и приоритетите за Общината за следващите седем години, се използва интегриран подход. По този начин на база факторите, условията, потенциала за специфично развитие на Общината, отделните сектори и населените места на територията на Общината, се определят нуждите, възможностите и начините за развитие и реализиране на проекти и идеи, чрез определяне на цели и приоритети.

Същността на интегрирания подход за развитие е тясната координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Важен елемент при определянето на целите и приоритетите на ПИРО Вълчи дол, е икономическото развитие на Общината, чрез взаимодействие между жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и различни социални елементи. Чрез определяне на въздействието между тези различни сфери се постига интегрирания подход за развитие, а това от своя страна допринася за точното определяне на

подходящите цели и приоритети, залегнали в настоящия стратегически документ и стоящи в основите за развитие на Общината през следващите седем години.

Планът за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021- 2027 г. отразява общия контекст на целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г., които допринасят в максимална степен, съобразно общинските възможности и намерения, към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Най – общо целите на политиката са насочени към икономическото, социалното и териториалното сближаване на Европейския съюз, като допринасят за намаляване на различията, които все още съществуват между европейските региони и държави.

Разработването на настоящия стратегически документ, формулирането на визия и определянето на стратегически цели и приоритети, както и програмата за реализация, освен с горепосочената кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г., е синхронизирано и е в съответствие с НКПР, както и с други секторни политики, концепции и документи, установени със законодателни разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие като: НСРР, АНСДРНРБ, АНКПР, ИТСРСИР, ПЕЕОВ, СИАРРБ, Национална програма за развитие: България 2030, в която е обърнато специално внимание на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“ и на включените в нея 17 глобални цели за устойчиво развитие. ПИРО Вълчи дол 2021- 2027 г. отчита постигнатото с Общинския план за развитие на Община Вълчи дол за периода 2014 – 2020 г., като го надгражда и доразвива, и го съобразява с настоящата обстановка, с желанията, възможностите и ресурсите, с които разполага Общината, както и с инвестиционните намерения на Общината, в т. ч. Програма за управление на Община Вълчи дол за мандат 2019-2023 г.

Настоящата част от ПИРО Вълчи дол обхваща формулирането на визия за развитието на Общината, стратегическите цели на развитието и свързаните с тях приоритети. Успоредно с формулирането на визия, цели и приоритети се изготвя и

предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти, или казано с други думи – програмата за реализация. По този начин се гарантира свързаността между посочените елементи. В резултат се проследява връзката между формулираната визия и определените стратегически цели и приоритети, които ще бъдат реализирани чрез изпълнението на програмата за реализация.

Първата стъпка се състои във формулиране на визия за развитие на Общината до 2027 г. Втората стъпка е определяне на стратегически цели, постигането на които ще доведе до реализиране на визията. След стратегическите цели се определят приоритетите, свързани със стратегическите цели, така че всеки приоритет да е йерархично обвързан със стратегическа цел. Приоритетите са дефинирани и произтичат от изводите от предходната аналитична част на настоящия документ.

Изготвянето на ПИРО Вълчи дол, в т.ч. и настоящата част, е съобразно утвърдените теоретични модели и съвременни практики в сферата на стратегическото планиране на местното развитие. Приложено е съчетание от няколко основни принципа:

- Публичност. Проведено е анкетно проучване сред жителите на Общината, както и обществено обсъждане на основните елементи, на база на които се изработва Планът, насочено към всички заинтересовани органи и организации, икономически и социални партньори, физически лица и представителите на юридическите лица, имащи отношение към развитието на Общината и като цяло всички засегнати и заинтересовани лица на територията на Общината.
- Съгласуваност. ПИРО Вълчи дол съответства, интерпретира и конкретизира предложенията на документите от по-високо ниво.
- Съсредоточеност. Приоритетните области позволяват ясен фокус на усилията и ресурсите в оптимален брой допълващи се направления за общинското развитие.
- Обвързаност. Използван е съвременният интегриран подход за планиране, като отделните дейности са обвързани помежду си и съвместно подобряват определени аспекти от общинското развитие.

- Аргументираност. Структурирането и съдържанието на ПИРО се основава на закономерностите в местното развитие, обобщени от общественото мнение и синтезираните резултати от проведеня анализ.
- Оперативност. ПИРО съдържа съвкупност от мерки, чиито конкретни дефиниции дават възможност за предприемането на ясни действия и реализация на мотивирани проекти през следващите седем години.

В резултат на всичко това, настоящата част от ПИРО Вълчи дол 2021 – 2027 г. представлява съчетание на визия, стратегически цели и приоритети, свързани както помежду си, така и с програмата за реализация. Между отделните елементи на стратегическата рамка е осигурена кохезия и взаимно допълване, като водещ принцип при структурирането им е търсенето на синергичен ефект.

Формулирани са четири стратегически цели, изведени от местния контекст. Те са съобразени с възможностите и ресурсите на Общината и са насочени към преодоляване на предизвикателствата. Това им придава качества като специфичност и значимост. Също така формулираните цели са съобразени с и произтичат от направения анализ в първата част, включително взаимовръзките на анализа с резултатите от проведеня хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от НЦТР. Около Визията и Стратегическите цели се обединяват местната власт и нейните представители, участниците в проведеното анкетно проучване и обществено обсъждане. Целите са реалистични и постижими във времеви обхват на следващия програмен период 2021-2027 година, като са в тясна координация помежду си, което е от особено значение, защото представляват израз на локалните политики по всички въпроси от местно значение. Прилагането на интегрирания подход при планирането на стратегическата част на ПИРО Вълчи дол и на програмата за реализация е предпоставка за ефективно управление на взаимосвързаните фактори на развитието и растежа, базирани на местните предизвикателства и ресурси.

Взаимовръзката между определените визия, стратегически цели и приоритети, е структурирана и представена в йерархична последователност в Приложение – Дърво визия, цели и приоритети.

1. Визия

Община Вълчи дол – привлекателна за бизнес, живот и туризъм европейска община с насърчаваща среда за конкурентно икономическо и социално развитие.

Така формулираната визия на Общината, отразява към какво тя се стреми и какво иска да постигне през периода 2021 – 2027 г. Визията описва потенциала на Общината за развитие, като отчита нейните възможности и потенциал.

В синхрон с поставената визия е основната стратегическа цел за развитие на Община Вълчи дол:

Устойчиво развитие, привличане на инвестиции и насърчаване икономическата активност, основани на потенциала и ресурсите на общината за преодоляване на демографската криза и бедността.

С така поставените визия и основна стратегическа цел се акцентира върху характеристиките на Общината и потенциала за развитие на територията.

2. Стратегически цели, приоритети и мерки.

Стратегическа цел 1: Стимулиране на икономическия растеж и постигане на устойчиво и балансирано развитие на бизнеса в Община Вълчи дол, включително и чрез политики за подобряване на административното управление и обслужване

Добре развитата местна икономика е основно обстоятелство за стабилност, задържане на жителите на територията на общината и нарастване на населението. На местно ниво властите са изправни пред сериозното предизвикателство да подпомагат процеса на реструктуриране на националната икономика. Едновременно с това

общините и местните власти са в условия на конкуренция помежду си, тъй като основна цел на всички е задържане и привличане на бизнеси и население в трудоспособна възраст. Проблемите се задълбочават и в резултат на настъпилата здравна криза, последствията от която засегнаха в различна степен всички икономически дейности и продължават да оказват отрицателно влияние върху икономиката. Заради продължаващата здравна криза и влошена епидемиологична обстановка, не само на местно, а и на национално и глобално ниво, процесът на възстановяване от нанесените последствия върху икономиката ще е труден и дълъг. Поради това е особено важно да се следва политика, чрез която да се насърчава предприемачеството и да се преодоляват препятствията пред бизнеса, които намаляват неговата конкурентоспособност и възпрепятстват икономическото развитие. От друга страна от особена важност е и доброто административно управление и обслужване, тъй като не би могло да се постигне икономически растеж и устойчиво развитие ако местната администрация, респ. нейното управление и предоставяното от нея обслужване, не са на високо ниво. В тази връзка първата стратегическа цел, която си поставя Община Вълчи дол, се фокусира върху стимулиране на икономическия растеж и постигане на устойчиво и балансирано развитие на бизнеса в общината, като е съобразена с и произтича от направения анализ в първата част, включително взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от НЦТР. Предвижда се целта да бъде постигната чрез подкрепа от страна на администрацията и различни стимули, включително развитието на иновации и създаването на партньорства, както и чрез подобряване на административното управление и обслужване. За постигане на тази стратегическа цел са поставени четири приоритета за действие.

Приоритет 1.1.: Насърчаване на съществуващите и развитие на нови икономически дейности

Както в повечето по-малки населени места в страната, и в Община Вълчи дол безработицата е основен проблем. Допълнително ситуацията за Общината се

задълбочава, поради близостта ѝ до Областния център – гр. Варна, тъй като голяма част от трудоспособното население се ориентира именно там. Високата безработица оказва отрицателно влияние върху икономиката и поражда сериозни социални проблеми. Тя влияе директно върху бедността и социалното изключване. Статистическите прогнози са в бъдеще трудоспособното население все повече да намалява, което означава и че заетостта ще намалява. От друга страна, в периода на криза е налице спад в развитието на утвърдени икономически дейности, както и недостиг на средства за технологична модернизация, а при някои и недостиг на средства за съществуване на дейността. Същевременно обаче са налице множество неразгънати потенциали, които са характерни за Общината и са предпоставка и възможност за разширяване на икономическия ѝ профил. Пример за това са съчетанието от богати природни ресурси, предимно равнинен релеф и плодородна почва. Освен това са налице големи по площ територии, заети с гори, обособени земеделски земи или подходящи за обработване земи и отсъствие на замърсяващи предприятия и екологично натоварващи средата фактори. Това дава възможност за развитие на земеделие и животновъдство, включително и на сертифицирано биоземеделие и животновъдство. Поради това е особено важно насърчаването и подпомагането на съществуващите икономически дейности в Общината, тъй като по този начин ще се стимулира местната икономика и нейното развитие. За постигане на настоящия приоритет Общината идентифицира следните мерки:

Мерки:

- 1.1.1. Създаване условия за привличане на инвестиции.
- 1.1.2. Промотиране възможностите и предимствата на Общината като добро място за развиване на бизнес.

Приоритет 1.2.: Подкрепа жизнеспособността и конкурентоспособността на предприятията на територията на Община Вълчи дол

Настоящият приоритет е насочен към развитието и устойчивостта на предприятията на територията на Общината, като може да се постави акцент на малките и средни предприятия, тъй като и на национално и на местно ниво, те са основно движеща сила. В тази връзка Общината ще насочи усилия за подкрепа на жизнеспособността и конкурентоспособността на предприятията, които са в пряка зависимост с икономическия растеж и развитието на бизнеса. От друга страна оказването на подкрепа на предприятията чрез различни мерки и стимули, означава осигурени работни места на населението. В тази връзка ще се обърне внимание и ще се стимулира равния достъп до заетост, като наемането на младежи до 29 г., наемането на представители на малцинствените групи и лица в неравностойно положение, продължително безработни и т.н., което от една страна ще благоприятства икономическото развитие, а от друга намаляването на бедността и подобряване на заетостта. Общината и към настоящия момент активно работи в тази насока, като свидетелство за това е проект „Оазис на опазена природа и място за отдих, туризъм и спортен риболов във Вълчи дол“, който е единствената одобрена за финансиране концепция за Област Варна по проект № BGLD-1.002-0001 „Растеж чрез активизиране на местния потенциал – ГАЛОП“, от програмния оператор на Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) 2014 – 2021 г. Част от резултатите при реализиране на дейностите по проекта е осигуряването на не по-малко от 9 броя работни места.

Мерките, предвидени от Общината, за реализирането на този приоритет са:

Мерки:

- 1.2.1. Подобряване на трудовата заетост, стимулиране развитието на малкия и средния бизнес, на гражданското общество и неправителствения сектор.
- 1.2.2. Подобряване на условията и достъпа до и в терените, на които предприятията осъществяват дейността си.

Приоритет 1.3.: Стимулиране създаването на партньорства и развитието на иновации на територията на Община Вълчи дол

Като основни фактори за стимулиране на икономически растеж и развитие на конкурентоспособността на бизнеса са заложили иновациите и партньорствата. В момент на здравна криза, оказваща изключително голям отрицателен ефект върху икономиката, от особена важност са гъвкавите решения за справяне с кризата, като иновациите и партньорствата. Стимулирането на иновации и партньорства, понижава разходите повишава ефективността, генерира конкурентни предимства и синергичен ефект. Поради това се предвижда да се насочат усилия в тази насока, включително и за привличане на средства от европейските фондове, които да стабилизират стопанските субекти и да допринесат за повишаване на тяхната конкурентоспособност, не само на вътрешния, но и външния пазар. Общината и към настоящия момент работи в тази насока, като нейните усилия и постижения са оценени с многократно присъждания Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво. Принос в тази насока има и горепосочения проект „Оазис на опазена природа и място за отдих, туризъм и спортен риболов във Вълчи дол“, който е интегриран проект, чието изпълнение ще се управлява от Община Вълчи дол с активното съдействие на партньорите, в лицето на Сдружение „ЛОВНО-РИБАРСКО ДРУЖЕСТВО" ВЪЛЧИ ДОЛ, Сдружение „БЪДЕЩЕ ЗА ВЪЛЧИ ДОЛ“ и асоциираните партньори от АЗ(Агенция по заетостта), АСП(Агенция за социално подпомагане) и МОН(чрез Регионално управление на образованието).

Мерки:

- 1.3.1. Повишаване знанието и информираността за развитие на иновации, с акцент върху възможностите на територията на Общината.
- 1.3.2. Подпомагане и развитие на бизнес инфраструктурата.
- 1.3.3. Подпомагане и промотиране на възможностите за партньорства.

Приоритет 1.4.: Прилагане на политики за подобряване на административното управление и обслужване

Настоящият приоритет се фокусира върху възможностите за повишаване ефективността на управлението, в т.ч. и чрез въвеждане на иновации, на процесите на градско възстановяване и развитие, развитието на човешките ресурси и подкрепа за икономически ръст. Предвиждат се разнопосочни мерки за подобряване на административния капацитет, партньорства, както с други институции и ведомства, така и с бизнеси, граждани и организации. Предвиждат се и мерки в посока на електронното управление, с оглед технологичното развитие от една страна, а от друга усложнената здравна обстановка, налагаща все повече използването на електронни услуги и дистанционно управление. Общината е реализирала различни проекти, като има изграден капацитет за привличане и реализиране на проекти с европейско финансиране. Като предпоставка за успешни партньорства се разглежда активния неправителствен сектор и установените сътрудничества. Високото ниво на административния капацитет и обслужване е основа за ефективно управление и планиране. Усъвършенстването и модернизирването на администрацията е предпоставка за подобряване качеството на предоставяните услуги и връзката с физическите и юридически лица, съобразно техните потребности. В тази връзка Общината предвижда следните мерки:

Мерки:

- 1.4.1. Подобряване качеството и усъвършенстване на административното обслужване.
- 1.4.2. Развитие и поддържане на висок административен капацитет, в т.ч. прилагане на добри практики, електронно управление, високо ниво на обслужване на гражданите и бизнеса, партньорство с други общини.

Стратегическа цел 2: Постигане на устойчиво културно, туристическо и екологично развитие

Стратегическата основа на настоящата цел относно туристическото и културното развитие, се базира до голяма степен на наличен, но неусвоен ресурс и потенциал на територията, който иначе създава възможност за разнообразяване на местната икономика в посока диверсифициране на доходи и алтернативи за заетост, които биха позволили на местното население свободно да избира своята професионална реализация, а не да поддържа минимален стандарт с намаляващите приходи от реализацията на селскостопанска продукция в условията на нестабилна и нелоялна пазарна среда. Тъй като селското стопанство е характерна дейност за района, естествено е то да привлича по-голямото публично внимание, инвестиции и ресурси. Но в последните години все повече се усеща потребността от разнообразяване на икономиката на Община Вълчи дол (високите нива на безработица са достатъчен показател за това), с цел нейното съживяване, повишаване доходите на населението и създаване на подходящи условия за задържане и активно включване на младите в местния икономически живот. Изградената гео-икономическа зависимост на общината от бързо развиващия се, в годините на преход, гр. Варна е принудила целевата територия да насочва туристическия поток към Областния център, използвайки неговите модерни условия и ресурси за туристическо настаняване. Но с появата на концепцията за селски туризъм е налице все по-реална и икономически целесъобразна възможност за предоставяне на интегрирани туристически услуги като компонент от обща регионална туристическа инфраструктура. И тъй като съществуващите туристически и културни ресурси на целевата територия на този етап не са достатъчни да формират самостоятелни туристически услуги, нейната близост до функциониращ регионален туризъм с международна известност, поставя Община Вълчи дол в привилегирована позиция за приобщаване към вече изградена туристическа инфраструктура и създаване на интегрирани продукти и услуги с акцент върху алтернативни форми на туризъм. За осигуряване на добра възвръщаемост от

инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт. За целта, от една страна са планирани мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в общински и надобщински продукти и услуги.

От друга страна всички усилия на Общината за културно и туристическо развитие, не биха могли да са от значение, ако не са съобразени и с екологичното развитие. Поради това предвидените от Общината действия и мерки за реализиране на настоящата стратегическа цел, са съобразени с опазването на околната среда и природните дадености и ресурси на територията ѝ. Общината и сега работи в посока опазване на околната среда, като и за периода 2021 – 2027 г. предвижда да продължи с добрите практики в тази насока.

Приоритет 2.1.: Насърчаване културните прояви на територията на Община Вълчи дол, включително като инструмент за повишаване качеството на живот и повишаване на туристическия интерес към Общината

В първата част на настоящия план са изведени определени закономерности в сферата на културата на територията на Общината. Общината има опит с различни културни събития и прояви, както и потенциал за развитие в тази област. В събитията, залегнали в културния календар и отвъд него, се включват традиционните културни институти, културни организации и функциониращите читалища на територията на Общината. Наред с това се оформят и редица проблеми свързани с развитието на съвременен културен продукт. Състоянието на културната инфраструктура, макар и количествено значима, не отговаря напълно на съвременните изисквания в сектора. Следва да се насочат координирани усилия за създаване на културни индустрии, привличане на повече публики и формиране на нови, тъй като съществува известна

стереотипност в предлагането на културни събития и услуги. Чрез разширяването на публиките, както и обхвата на хората, ангажирани с и участващи в културния живот на Общината, се подпомага и туристическата дейност, тъй като културните дейности имат потенциала да привлекат не само лица от съответните населени места, където се организира дадено събитие, но и от съседни и несъседни такива.

Духовен център на културния живот в малка община като Вълчи дол, са религиозните храмове. На територията на Община Вълчи дол действат 16 православни храма и 10 джамии. Една част от тях са обновени, включително и с помощта на спонсори, но друга част са в лошо състояние и също имат нужда от обновяване.

Общината и към момента работи в посока съхраняване и развитие на културната дейност, като ежегодно се приема културен календар. Културната дейност е съсредоточена предимно в читалищата, които на територията на Общината са осемнадесет на брой. Тяхната цел е да задоволяват потребностите на гражданите, свързани с развитие и обогатяване на културния им живот, запазване на обичаите и традициите на българския народ, възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание. Също така читалищата развиват и подпомагане на любителското художествено творчество, като самодейните колективи в общината са 41, обединили 417 самодейци. Самодейните състави от читалищата в общината си разменят гостувания, както по празниците на селата от общината, така и със съседни такива от Варненска и Добричка област. Основен проблем е липсата на достатъчно средства, за да могат да се покрият по-голям брой инициативи за организиране на събития или участие в такива, както и подобряване на инфраструктурата и условията за осъществяване на културна дейност.

Община Вълчи дол работи усилено за провеждане на политика за създаване, разпространение и опазване на културните ценности. Поетапно се подобрява състоянието на културната инфраструктура и културното наследство, като е оказана финансова подкрепа на значителен брой проекти на различни организации, на организирането на културните празници от читалищата в Община Вълчи дол, посредством отпускане на допълнителни средства от общинския бюджет, както и

включването им в Културния календар на Общината. Общината продължава да работи в посока на развитието и обогатяването на културния живот на територията ѝ, както и за сътрудничеството с други общини и задоволяването на потребностите на гражданите, като за постигане на настоящия приоритет предвижда следните мерки:

Мерки:

- 2.1.1. Съхранение и обогатяване на традициите в Общината, в т.ч. и обмен между културите на различните етноси.
- 2.1.2. Организиране, насърчаване и подпомагане организирането на културни прояви и мероприятия.
- 2.1.3. Обновяване на сгради и обекти с културно и религиозно значение.
- 2.1.4. Създаване и поддържане на подходяща среда за спорт и младежки дейности

Приоритет 2.2.: Насърчаване развитието на туризма на територията на Община Вълчи дол, включително като инструмент за устойчиво икономическо развитие

Община Вълчи дол разполага с различни туристически възможности, като част от разполагаемия потенциал е неусвоен. В известна степен неусвоеният туристически потенциал се дължи на близостта на Общината до гр. Варна, чийто туризъм е по-развит, като е признат на национално и международно ниво. От друга страна обаче, Община Вълчи дол има възможността да се възползва от тази териториална близост и да черпи опит, както и да работи заедно с Община Варна. По този начин могат да се развиват алтернативни форми на туризъм, както и да се акцентира на местния потенциал и възможности. Така развиването на местен туризъм успоредно и като част от възможностите за туризъм на регионално ниво, е в духа на цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Общината е предприела стъпки в тази посока, като пример за това е развиването на ски туризъм.

Като Община, намираща се в близост до морската столица на България, възможността за алтернатива на морския туризъм (характерен за района) е доста привлекателна, тъй като в района няма друга ски писта. Общината има сключен договор за „Инженеринг – проектиране, изпълнение на СМР и осъществяване на авторски надзор на строеж: „Основен ремонт на трасе на ски влек: изграждане на въжена линия тип „ПСВ-12”, система/инсталация/ за изкуствено заснежаване на пистата и мрежа и съоръжения за осветяване на трасето”. Общата цел на проекта е подобряване качеството на зимния туристически сезон в Община Вълчи дол, чрез основно ремонтиране на ски писта намираща се в местността „Кошу баир”, с изграждане на нова въжена линия и система /инсталация/ за изкуствено заснежаване на пистата с цел поддържане на постоянна снежна покривка през зимния сезон. За осигуряване на по-дълъг период на експлоатация в рамките на денонощието ще се изгражда изкуствено осветление по цялата дължина на трасето. Община Вълчи дол усилено работи в посока насърчаване развитието на туризма на територията ѝ, включително като инструмент за устойчиво икономическо развитие, като мерките които си поставя за постигане на този приоритет са:

Мерки:

- 2.2.1. Развитие на туризма, базирано на местния потенциал.
- 2.2.2. Подобряване информираността, относно възможностите за туризъм на територията на Общината.
- 2.2.3. Обновяване и развитие на туристическата инфраструктура.

Приоритет 2.3.: Прилагане на политики за опазване на околната среда.

Опазването на околната среда в наши дни е един от основните приоритети в глобален план, тъй като резултатите от човешката намеса и дейност в голяма степен са оказали отрицателно въздействие върху околната среда и е възможно ако не се вземат мерки и не се работи в посока тяхното ограничаване и предотвратяване, последствията

за околната среда да са пагубни и част от ресурсите да са безвъзвратно изгубени. Поради това Община Вълчи дол вече е предприела действия и работи в тази посока. Програмата за управление на отпадъците на територията на Община Вълчи дол 2014-2020 г., приета с Решение № 117, Протокол № 5 от проведено заседание на общински съвет гр. Вълчи дол на 28.01.2016 г., е с основна цел е да допринесе за устойчивото развитие на Общината, чрез реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Целите заложи в Програмата за управление на отпадъците, кореспондират със ЗУО и Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г. и помагат на Община Вълчи дол в изпълнение на нейните ангажименти по отношение управлението на отпадъците. Пример за това е, че през 2019 г., чрез изпълнението на проект: „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност” и сключен Договор № 12483/07.09.2018 г. с предмет: „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане и почистване на складове, съдържащи УОЗ-пестициди, опасни отпадъци, неопасни отпадъци и други препарати за растителна защита”, Обособена позиция № 1 „Преупаковане, почистване на склад, транспорт и предаване за окончателно обезвреждане на УОЗ-пестициди, опасни и неопасни отпадъци и други ПРЗ в складове на територията на РИОСВ-Варна, Русе, Шумен”, сключен между ПУДООС и Консорциум „Пестициди 2019”, изпълняван в рамките на Българо-Швейцарската Програма за сътрудничество, Община Вълчи дол предаде опасните отпадъци съхранявани в Склад № 1 с. Михалич за обезвреждане. Складът е окончателно затворен, съгласно Протокол № 2 от 16.07.2019 г. Част от бъдещите инвестиционни намерения на Община Вълчи дол е изграждането на инсталация за компостиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци, чрез европейско финансиране.

Мерки:

- 2.3.1. Почистване, поддържане и опазване на природните ресурси в Общината.
- 2.3.2. Поддържане и създаване на зелени площи.
- 2.3.3. Опазване на околната среда и ефективно управление на отпадъците на територията на Общината.
- 2.3.4. Подобряване на енергийната ефективност

Стратегическа цел 3: Повишаване качеството на живот - доразвитие и повишаване на качеството на социалната, здравната и образователната инфраструктура

Тази стратегическа цел предполага иницирането на поредица от мерки, които ще доведат до подобряване на социалните, икономическите и обществените процеси и до повишаване качеството на живот на населението. Това ще се постигне чрез провеждане на последователна политика по отношение на човешките ресурси, повишаване на тяхната адаптивност и социална интеграция, подобряване достъпа до социални, здравни, образователни и публични услуги.

Особено внимание трябва да се отдели на мерките, насочени към преодоляване на социалната изолация при уязвими и маргинализирани групи, повишаване на образователното равнище на населението, а също и мерки, стимулиращи запазване на предоставяните социални услуги и подобряване качеството на социалната инфраструктура.

Община Вълчи дол си поставя тази стратегическа цел, тъй като повишаване качеството на живота на населението на територията е от основно значение за задържане на хората в Общината и влияе пряко върху демографската структура, като целта е съобразена с и произтича от направения анализ в първата част, включително взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от НЦТР. От друга страна в разгара на здравната криза, предизвикана от пандемията от Ковид 19, и в условията на социална изолация и дистанция, особено важни са социалната, здравната

и образователната инфраструктура. Именно поради важността от опазване здравето на хората, поддържане на здравеопазването, поддържането на социалната инфраструктура и предоставянето на социални услуги, с оглед осигуряване на достоен начин на живот, както и подпомагане на образованието, при наложилата се необходимост от неприсъствено обучение и бързото адаптиране към него, в ПИРО Вълчи дол 2021 – 2027 г. тези необходими намираат отражение в настоящата стратегическа цел.

Приоритет 3.1.: Повишаване качеството и доразвитие на социалната инфраструктура, включително и като инструмент за постигане на балансирано инфраструктурно развитие. Подобряване достъпа до обществени услуги.

Един от основните приоритети в дейността на Община Вълчи дол е осигуряването на оптимална система на здравеопазване на населението. Тя е и трябва да бъде в услуга единствено на хората, като основната цел е всички граждани да имат равноправен и лесен достъп до качествено и адекватно здравеопазване. Това означава предоставяне на необходимите превантивни, лечебни, рехабилитационно-оздравителни услуги, повишаване на здравната култура и информираността относно правата на пациентите, създаване на условия за здравословен начин на живот. Усилията са насочени към финансовата и структурната устойчивост на здравната система на територията на Община Вълчи дол, подобряване взаимоотношенията между отделните нива и между различните участници в процеса на предлагане и ползване на здравните услуги. В условията на здравна криза адекватните и навременни здравни услуги, както и достъпа до тях, са жизнено важни. Поради това Общината продължава да насочва усилия в тази насока и приоритизира подобряване достъпа до обществени услуги, в т.ч. здравеопазването и през периода 2021 – 2027 г.

Приоритет за Община Вълчи дол е и социалната инфраструктура и социалните услуги, като тя работи активно за надграждане и ефективно развитие на социалните услуги в Общината, за подобряване на условията и качеството на живот, и пълноценна

реализация на деца и лица от рискови групи, осигуряване на възможностите за социално включване на уязвимите групи в общността и в домашна среда. Общината предоставя редица социални услуги и към момента, които са необходими и са в полза на населението. Пример за това е предоставяния домашен социален патронаж. Той представлява комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на хигиена на жилищните помещения обитавани от потребителя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства и съоръжения; битови услуги и др. През 2019 г. с цел подобряване на услугата е реализиран проект „Закупуване на специализирано кухненско оборудване и обзавеждане за кухнята на Домашен социален патронаж гр. Вълчи дол”, с който се подобри производствената среда и технологичния процес.

Пример за друг вид социална услуга е Общностен център за деца от 0 до 7 г. възраст в неравностойно положение, който е разкрит и функционира чрез проект „Подкрепи ме, за да успея”. Същият стартира на 27.04.2016 г., финансиран е с Договор за безвъзмездна финансова помощ № BG05M9OP001-2.004-0002-C01 по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014 - 2020, процедура BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие”. Проектът включва в себе си един интегриран подход за решаване на социални проблеми за деца и семейства. В него се обхващат както образователната, така и здравната система, здравното обслужване и грижата за децата и най-вече социалната подкрепа на семействата в риск и техните деца. Основната идея на проекта е да се предостави комплексен вид услуги в общността за деца от 0 до 7 г. и е насочен към уязвимите групи в Община Вълчи дол, чрез мобилна работа на мултидисциплинарни екипи и непрекъсната специализирана работа и подкрепа на родители. Общностният център съчетава услугите - здравни, образователни и социални, за подкрепа на децата и техните семейства.

За постигане на настоящия приоритет Общината идентифицира следните мерки:

Мерки:

3.1.1. Подобряване на здравеопазването и социалните дейности.

- 3.1.2. Модернизиране на инфраструктурата във връзка с предоставяне на обществени услуги.
- 3.1.3. Запазване на действащите социални услуги.
- 3.1.4. Социална интеграция на маргинализираните общности, като малцинствени групи и хора в неравностойно положение.

Приоритет 3.2.: Повишаване качеството и доразвитие на образователната инфраструктура, включително като инструмент за стимулиране на икономическия растеж и културното развитие

Качеството на образованието е основополагащо за бъдещото развитие на Общината. Повишаването на конкурентоспособността на българската икономика и трансформирането ѝ в икономика, базирана на знанието и интелигентния растеж е основният фокус на една от осите на развитие на НПРБ. С оглед демографския профил за района, за Община Вълчи дол е особено важно да се приложат политики за осигуряване правото на всяко дете на качествено образование и за превенция на отпадането от училище, с фокус върху децата и учениците от уязвимите групи. Усилия ще бъдат насочени и върху повишаването приложимостта на училищното образование за постигане на професионална реализация. За придобиването на знания и умения и насърчаване на ученето, включително ученето през целия живот, е важно образователната инфраструктура да е привлекателна за населението. Това изисква насочване на средства за модернизиране на материалната база в детските градини и училищата, както и в актуализация на учебните програми, които да спомогнат за превръщането на детските градини и училищата в привлекателна социална среда и за подобряване на образователните резултати. Община Вълчи дол работи в тази сфера, като и за период 2021 – 2027 г. акцентът върху образователната инфраструктура е основен.

Примери за усилията на Община Вълчи дол са проект „Ремонт, преустройство и осигуряване на обществено достъпна среда на Професионална гимназия по земеделие и горско стопанство“ – с. Стефан Караджа, реализиран със средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2014 – 2020 г., който е приключил м. юни 2019 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие, и проект „Подобряване на образователната инфраструктура на община Вълчи дол – основен ремонт и реконструкция на СУ „Васил Левски“, гр. Вълчи дол“, финансиран със средства по Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, който е в процес на изпълнение.

Мерки:

- 3.2.1. Подобряване на училищната среда - ефективно управление на общинските ресурси в образованието, модернизиране на образователната инфраструктура.
- 3.2.2. Предотвратяване и намаляване броя на отпадналите лица от образователната система, в т.ч. интегриране на лица от малцинствените групи и такива в неравностойно положение.

Стратегическа цел 4: Постигане на балансирано инфраструктурно развитие на територията на Община Вълчи дол

Настоящата стратегическа цел изисква инвестиции в обществени активи, които да спомогнат за модернизиране на комуналната инфраструктура, обезпечаване функционирането на обществените институции, осигуряване на по-добра градска и архитектурна среда. Очакваният кумулативен ефект от реализацията на тези мерки е повишаване качеството на живот и атрактивността на Общината. Настоящата стратегическа цел се отличава със своя обхват и насоченост спрямо разнообразните функционални аспекти на общинското развитие.

Необходимостта от модернизация на цялостната инфраструктура, осигуряваща достъпност и качество на средата на живот е достатъчно очевидна. Община Вълчи дол трябва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по възстановяване на съществуващата и изграждането на нова инфраструктура, включително и съобразена с екологичните норми – водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадни води и депониране на битови отпадъци. Екологичното измерение на изпълнението на ПИРО е от основно значение, както за запазването на природните ресурси, така и за недопускането на замърсявания, които могат да имат отрицателно въздействие върху здравето на хората и останалите живи организми, от които зависи балансът на местните екосистеми. По този начин настоящата стратегическа цел е логически обвързана и произтича от предходните.

От друга страна чрез подобряване и модернизиране на инфраструктурата в Общината ще се подобри и достъпността, включително и за хора в неравностойно положение, а това допринася за постигане на целта на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

Приоритет 4.1.: Развитие и модернизиране на транспортната инфраструктура в Общината

Приоритетът е насочен към подобряване състоянието на техническата инфраструктура. На база първата част от настоящия стратегически документ могат да се изведат следните констатации: Изградена е пътна мрежа, достигаща до всички населени места в общината, но състоянието на междуселищната пътна мрежа е незадоволително. Освен това общественият транспорт не е достатъчно ефективен (почти липсва), което затруднява придвижването между населените места в Общината. Поставя се фокус върху усъвършенстване на модела на управление развитието на транспортната инфраструктура и подобряване свързаността на селата, като ще се търсят възможности за финансиране с европейски и национални средства по различни програми, тъй като инфраструктурните проекти се характеризират с необходимост от

значителен финансов ресурс за тяхното реализиране, с който Общината не е в състояние да се справи самостоятелно. Към настоящия момент Община Вълчи дол има реализирани проекти, като пример за това е проект „Реконструкция на улици в гр. Вълчи дол, община Вълчи дол“, подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, финансиран от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, чието изпълнение стартира през 2018 г., когато бе сключен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, и приключи през 2020 г. Добре развитата и модернизирана инфраструктура е особена важна за развитието на Общината, затова е и приоритетна област и за период 2021 – 2020 г.

Мерки:

- 4.1.1. Развитие и модернизиране на уличната мрежа.
- 4.1.2. Развитие и модернизиране на пътната мрежа.
- 4.1.3. Подобряване на транспортната свързаност.

Приоритет 4.2.: Благоустройство на инфраструктурата в Общината

Благоустройството на инфраструктурата в Общината е в различни аспекти. От една страна жизнената среда е средата на проявление на функциите на човешката дейност – обитаване, труд, отдих и рекреация, комуникация и мобилност, среда за осъществяване на публични услуги. От друга страна жизнената среда включва цялото обкръжение на организмите – живата и неживата природа. Тя се характеризира с екологичните фактори – елементи, които оказват пряко или косвено влияние върху живите организми през целия им жизнен цикъл или в някои от фазите на индивидуалното развитие. Екологичните фактори са необходими за съществуването както на хората, така и на всички други организми. Екологичните, естетическите и

функционални характеристики на жизнената среда са предпоставка за физическото здраве и емоционалните нагласи на хората, за богатството на градското биоразнообразие, за формиране и съхранение на специфични ландшафти. Базирайки се на тези постановки, приоритетът съсредоточава мерки върху обновяване и благоустрояване на жизнената среда, като се предвижда изследване и съобразяване на функционалните особености на средите, нагласите на ползващите и тяхното значение и място в екологичната система на населеното място.

Един от основните проблеми, стоящи пред Общината, е че водоснабдителните и канализационни мрежи на територията ѝ се нуждаят от ремонт, тъй като изградените такива са амортизирани, а на места е налице и ненапълно изградена инженерна инфраструктура. Общината полага усилия за намиране на финансиране за извършването на обновяване и доизграждане на водоснабдителната и канализационната мрежи на територията ѝ, понеже такъв тип проекти изискват значителен ресурс, с който тя не може да се справи самостоятелно, но към момента разработените проекти не срещат одобрение. Затова и през периода 2021 – 2027 г. ще продължи да работи в посока намиране на средства, за да реализира тези проекти, както и други за благоустройство на територията ѝ.

Мерки:

- 4.2.1. Подобряване на сградния фонд в Общината.
- 4.2.2. Подобряване качеството на комуналните услуги.
- 4.2.3. Благоустрояване, развитие на общинската инфраструктура и повишаване безопасността на гражданите.

Част III

Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност

1. Основание за изготвяне

Настоящата комуникационна стратегия е изготвена във връзка с разработването на План за интегрирано развитие на община (ПИРО) Вълчи дол за периода 2021-2027 г. и изискванията, заложи в Методическите указания на разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., съгласно чл. 17, т. 9 от Закона за регионално развитие (ЗРР), изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020 г.

2. Същност, обхват и цел

Същността на Комуникационната стратегия е стимулиране на съпричастността и активното участие на населението на Община Вълчи дол, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО. Времевият обхват (2021-2027 г.) е регламентиран от периода на действие на плана за интегрирано развитие, времето за неговата подготовка и последващо отчитане на изпълнението му.

Общинската администрация предприема всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на стратегическия документ.

Планът за интегрирано развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с всички стратегически, национални и регионални документи за развитие и с общия устройствен план на общината.

В изпълнението на ангажимента си по осигуряване на широко участие в процеса по съставяне на плана администрацията разработва комуникационна стратегия.

Комуникационната стратегия се основава на следните основни принципи:

- отчетност и публичност в дейността на общината – създаване на условия за активно участие на възможно най-широк кръг от заинтересовани страни, предоставяне на балансирана и обективна информация, както и осигуряване на възможност гражданите да изразяват своите очаквания и предложения;
- защита на обществения интерес – изграждане на съпричастност в населението и структурите на гражданското общество към проблемите на общината и мотивирането им за участие в нейното управление;
- прозрачност – постигане и утвърждаване на определен информационен стандарт, който удовлетворява обществената потребност от публичност в дейността на Общината;
- ефективност и отчетност на разходите – постигане на максимални резултати с наличните ресурси.

В тази връзка при подготовката, планирането и изработването е прилаган интегриран подход на развитие, т.е. подход на тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни начини фактори за въздействие представлява комплекс от различни планове и дейности и мерки по разработване на политика за развитие. Принципът на интегрирания подход

е водещ при разработването на ПИРО и е прилаган по отношение на всяка част от неговата структура.

Община Вълчи дол, в качеството си на изпълнител на ПИРО за общината предприеха всички възможни мерки, в контекста на наложените мерки на национално и месно ниво в условията на епидемична обстановка, за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на стратегическия документ. Осигуряването на партньорство, публичност и прозрачност е приложено още на първият етап на разработване на плана и е валидно за всички последващи етапи на оценки и актуализация на плана, т.е. на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на този планов документ. Планът за интегрирано развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с всички стратегически, национални и регионални документи за развитие и с общия устройствен план на общината. В изпълнението на ангажимента си по осигуряване на широко участие в процеса по съставяне на плана администрацията разработва комуникационна стратегия.

Комуникационната стратегия е документ, който включва дейности за проучване и анализ на потенциалните партньори, за информиране на местната общественост, за формиране на активно гражданско общество на общинско ниво в посока на местното социално и икономическо развитие. Чрез заложените в стратегията форми, методи и инструменти се осигурява информираното съгласие на заинтересованите страни. Информацията спомага за осигуряване на прозрачност, идентифициране на потенциални проблеми, за генериране на обществена подкрепа и за изясняване на съществени въпроси при очертаване на проблематичните области. Изпълнението на стратегията е гаранция за прилагането на принципа на партньорство и осигуряването на прозрачност на процеса по разработване и реализация на плана, чрез одобрение, изпълнение и проследяване на пакет от подходящи мерки и действия. От особено значение е рационалното и прагматично идентифициране на партньорите и заинтересованите страни в този процес. Заинтересована страна е отделно лице или

обществена целева група в общината, които имат потребност (полза) от плана или в някаква степен ще бъдат засегнати от изпълнението и резултатите. Представителите на заинтересованите страни в плана за развитие се препокриват до голяма степен с т.н. целеви групи. Това са групите от хора, които са обект на въздействие от проекта. Заинтересованите страни са идентифицирани още на фазата на генериране на идеи за плана за интегрирано развитие, като паралелно с това е осигурена прозрачност и достатъчна по вид и количество информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло. С това се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на плана. Една част от обществените структури участва във формулирането на приоритетите и мерките от плана и най-вече по осъществяването на контрол при последващото изпълнение на мерките при тяхната реализация. Основният показател за успеха на плана за развитие е до каква степен са удовлетворени очакванията на заинтересованите страни.

Чрез комуникационна стратегия, залегнала като част от ПИРО на Община Вълчи дол, се цели да се повиши информираността и активността на заинтересованите страни относно визията, приоритетите и възможностите за развитие на общината, чрез предоставяне на възможности за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО чрез различни форми.

Във всички етапи на планиране и разработването на ПИРО е прилаган принципа за партньорство и сътрудничество. Принципа за партньорство и сътрудничество е постигнат чрез достигането до различни групи от заинтересовани страни. В условията на епидемичната обстановка в страната, предизвикана от разпространението на Covid-19, са избрани две основни форми за обратна връзка/ участие на заинтересованите страни в процеса на планиране и разработване на ПИРО на Община Вълчи дол. Анкети (2 бр.), неформални срещи (директна комуникация в т. ч. по телефон, мейл) с представители на различни структури от Община Вълчи дол и съседни общини и публикуване на общодостъпно място – сайта на общината на резюмето на ПИРО вкл. линк към анкетите за обратна връзка и предложения.

Прилагането на принципа на партньорство и сътрудничество води до повишаване прозрачността и публичността при управлението, което от своя страна, рефлектира положително върху успешното реализиране на планираните местни цели, приоритети и мерки за устойчиво развитие.

Целите на Комуникационната стратегия са:

- Популяризиране на ролята на ПИРО като стратегически документ и информиране за възможностите за реализиране в бъдеще на различни проекти за развитието на общината.
- Осигуряване на максимална прозрачност в процеса на разработване, изпълнение и управление на плана.
- Изграждане и поддържане на активно гражданско общество и осигуряване на потенциал за развитие на местния бизнес и повишаване на икономическата жизнеспособност на жителите на Община Вълчи дол като цяло.
- Повишаване участието и ангажираността на различни групи заинтересовани лица към процесите на планиране на общинското развитие.

3. Задачи на комуникационната стратегия

За да бъдат постигнати целите на комуникационната стратегия и да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество, при разработването на ПИРО се изпълняват следните задачи:

- идентифициране на заинтересованите страни и участниците, към които стратегията ще се прилага;

- формулиране на подходящи инструменти за комуникация с всяка група заинтересовани страни както на етапа на разработване на ПИРО, така и при неговото изпълнение и последващо отчитане;
- определяне на инструменти за осигуряване на прозрачност и информация относно структурата, съдържанието и изпълнението на ПИРО, очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло;
- подбор на инструменти за събиране на идеи от заинтересованите лица за развитие на общината, в т. ч. и потенциални проектни предложения;
- намиране на способи за привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепа та на ръководството на общината за подготовката и реализация на плана.

4. Идентифициране на заинтересованите страни

Заинтересованите страни са лица или групи, които могат да се възползват от изпълнението и/или успеха на ПИРО, или които са ограничени от него. Широкият набор от мерки, които се обхващат в ПИРО и проектите, които следва да бъдат реализирани, оказват влияние върху различни групи с различни интереси. В зависимост от конкретната ситуация (проект), заинтересованите страни могат да включват: представители на бизнеса (работодатели); инвеститори; индустриални и търговски обединения; професионални асоциации и браншови организации; неправителствени организации; местни общности; граждански сдружения и др.

За целите на разработване и прилагане ПИРО, заинтересовани страни, следва да съответстват на следните разбирания:

- Съгласно ППЗРР (Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие) „ПИРО се съгласува със заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с

физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината“; ▪ Потенциалните бенефициенти по програмите на ЕСИФ и други донорски организации следва да оказват пряко влияние върху разработването на стратегическата част на плана, т.е. бъдещото развитие на общината;

🏰 Потенциалните ползватели на благата, които се очаква да бъдат създадени в резултат на изпълнението на ПИРО, могат да оказват индиректно влияние. Съгласно горните разбирания, пряко или непряко влияние върху подготовката и реализацията на ПИРО могат да окажат следните лица и групи:

- Представители на бизнеса, в това число: еднолични търговци, земеделски производители, кооперации; юридически лица, регистрирани по Търговския закон (микро предприятия, МСП, ключови инвеститори на територията на общината), представители на обединения и сдружения на бизнеса;
- Представители на структурите на гражданското общество, в това число: НПО, читалища, спортни клубове, туристически дружества, настоятелства и др. физически лица;

Съгласно горните разбирания, пряко или непряко влияние върху подготовката и реализацията на ПИРО могат да окажат следните лица и групи:

- 🏰 Жители на Община Вълчи дол като част от активното гражданското общество;
- 🏰 Представители на местната власт - в това число Областната администрация, общински съветници, кметски наместници;
- 🏰 Представители на местният бизнес - в това число: еднолични търговци, земеделски производители, кооперации; юридически лица, регистрирани по Търговския закон (микро предприятия, МСП, ключови инвеститори на територията на общината), представители на обединения и сдружения на бизнеса;

- Представители на неправителствени организации;
- Представители на МИГ;
- Представители на образователната сфера – училища, детски градини и др.;
- Представители на културни дейности – читалища, религиозни храмове, фолклорни формации и др.;
- Представители на всякакви организации – клубове, отбори, социални заведения и др.;
- Представители на съседни общини.

На базата на така определените групи от идентифицирани заинтересовани страни, които могат да окажат пряко влияние върху процеса на разработване и изпълнение на ПИРО, се разработи анкета, която бе публикувана на сайта на общината в едно с кратко изложение на основните елементи, на база на които се изработва Планът.

По този начин и с оглед на епидемиологичната обстановка в страната, е организирано неприсъствено обществено обсъждане, на което всички заинтересовани страни са поканени за виртуално участие и активност, изразявайки мнение чрез попълване на публикуваната анонимна анкета.

Избраният метод за обществено обсъждане, чрез електронна форма на комуникация, се наложи и доказа като най ефективния и прагматичен в условията на специфичната епидемична обстановка. Той се основава на намерението да се обхванат максимален брой заинтересовани страни на база принципа „от долу на горе“, като по този начин заинтересованите страни са поканени за мнения чрез електронна форма за виртуално участие и активност без да се слагат каквито и да е изисквания и ограничения следвайки принципите на хоризонталните политики нас ЕС.

По този начин, чрез анкета, жителите на Община Вълчи дол, включващи всички идентифицирани групи заинтересовани страни без ограничения, имаха възможност да определят как да се развива общината в новия програмен период на ЕС. Така всеки

жител на общината, които е попълнил анонимната анкета, участва в процеса на планиране и разработване на ПИРО в качеството си на заинтересована страна.

На публикуваното за съгласуване и обществено обсъждане кратко изложение на основните елементи, на база на които се изработва Планът, се съдържа обща информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, с цел да се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО. В същият публично достъпен файл за широката общественост в община Вълчи дол се съдържа линк към втора анкета предназначена за получаване на вторична обратна връзка от заинтересованите страни с цел събиране на информация относно забележки/ препоръки/ допълнения, които заинтересованите страни смятат, че е редно да бъдат отразени в ПИРО на Община Вълчи дол 2021 – 2027 г., като е дадена възможност да се изведе информацията по представители на сектор в общината.

По този начин е осигурена публичност и прозрачност относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО.

Проект на цялостната версия на Плана за интегрирано развитие на Община Вълчи дол за периода 2021-2027 г. е публикуван на официалната интернет страница/сайта на общината за обществено обсъждане, след което е съставен протокол отразяващ резултата от окончателното обществено обсъждане, на база на който са отразени изменения (в случай на приложимост) преди внасянето на финална версия за гласуване на Общински съвет на Вълчи дол.

5.Изпълнение на комуникационната стратегия

В процеса на разработване на ПИРО и комуникационната стратегия като част от него, предвид извънредната ситуация породена от глобалната пандемия от Covid -19 и наложените мерки за ограничаването ѝ, съгласуването и общественото обсъждане на настоящият документ премина по нетрадиционен начин – във виртуална среда.

Още на най-ранен етап, съгласно приетата Комуникационна стратегия, заинтересованите лица имаха възможност да се включат в изготвянето на ПИРО чрез попълване на анкетен формуляр оценявайки сегашното състояние на общината и даваща възможност за отправяне на предложения за бъдещото ѝ развитие.

Настоящата стратегия се прилага на няколко нива:

- Общи комуникационни дейности по етапите на подготовка, разработване, прилагане и изпълнение на ПИРО. Обхващат дейности, които се осъществяват на определени ключови етапи при изготвянето и изпълнението на ПИРО. При тях се използват единни комуникационни канали и средства, чиято цел е да ангажират максимално много заинтересовани лица.
- Конкретни комуникационни дейности, насочени към определените целевите групи. Обхващат дейности, които са насочени към определена целева група и използват най-подходящите за нея комуникационни средства и/или канали.

5.1. Комуникационни канали

Комуникационните канали са средствата, чрез които дадена информация достига до всеки един реципиент (приемащ), в случая заинтересовано лице.

В нормални условия основните канали, които следва да се използват при изпълнението на комуникационната стратегия са доста разнообразни и широкообхватни.

Предвид спецификата на епидемиологичната обстановка се налага адаптиране към ситуацията, като за целта в настоящата комуникационната стратегия са залегнали електронните форми на комуникационни канали – анкетиране, интернет (сайта на община Вълчи дол), директна неформална комуникация, но чрез форми осигуряващи отдалеченото и осъществяване без да се налага организиране и осъществяване на колективни кръгли маси и дискусии:

- Електронни медии/ Интернет. Безспорно най-достъпната електронна медия е официалният сайт на общината. В днешно време активните хора използват непрестанно електронни информационни канали, какъвто е и сайтът на Община Вълчи дол. Поддържането на информация на сайта на Общината ще повиши възможността за ангажиране на по-голям контингент от жители в Общината.
- Анкетиране. Електронната среда предоставя достатъчно разнообразни форми за анкетиране на идентифицираните заинтересовани страни, без да се раздават анкети на хартия.
- Директна неформална комуникация в дистанционна форма. Директната комуникация се осъществява на всички събития, които се провеждат в процесите на подготовка, разработване, прилагане и отчитане на ПИРО.

5.2. Комуникационни дейности

Комуникационните дейности са тези дейности, които ще се осъществят по дефинираните комуникационни канали. За целите на настоящата стратегия те са групирани според канала, по който ще бъдат осъществявани. Те са съобразени с идеята за създаване на устойчиви взаимоотношения с гражданите, неправителствените организации, бизнеса и други структури на гражданското общество на територията на Община Вълчи дол. Като част от комуникационната стратегия информационният поток между общинската администрация, като изпълнител на ПИРО, и обществеността в условията на текущата ситуация свързана с Covid-19 е организирано да протича основно в електронна форма и отдалечен начин (телефон, имейл, др.) едновременно посредством формален и неформален обмен (директна дистанционна комуникация) и постоянен диалог с открит, изчерпателен и надежден характер.

Изборът на комуникационни средства/канали и дейности при прилагането на настоящата стратегия са съобразени със спецификата на епидемиологичната ситуация

според характеристиката на целевата група – реципиент на посланието, с цел възможност за използване на ефективен интегриран комуникационен микс.

В следващата таблица са онагледени дейностите, които са се осъществяват спрямо определените целеви групи.

Таблица 19 Дейности спрямо целеви групи

Комуникационен канал	Комуникационна дейност
 Електронни медии/ Интернет	<p>На сайта на общината е публикувана покана за неприсъствено обществено обсъждане с молба за виртуално участие и активност от страна всички групи заинтересовани страни. В тази връзка на сайта на общината е публикувана за съгласуване и обсъждане информация с кратко изложение на основните елементи, на база на които се изработва Планът и за които е необходимо мнението и активното участие на заинтересованите страни. При изготвянето на проекта на ПИРО, документът беше публикуван на официалната страница на общината за мнение и предложения от широката общественост.</p>
 Анкетирание	<p>С цел избягване на съдържанието на лични данни, в Плана са изработени и публикувани на сайта на общината кратки статии с информацията за ролята, значението и функциите на ПИРО като стратегически документ, с призив за активно участие и изразяване на мнения от заинтересованите страни, заедно с линкове към разработените анонимни анкети за попълване.</p>
 Директна комуникация в неформална дистанционна форма	<p>Организиране на неформални обсъждания между членовете на Общинският съвет, кметските наставници и представителите на населените места на територията на общината и представители на различни структури и звена на местната администрация като част от заинтересованите страни</p>

5.3. Общи комуникационни дейности на етапите на подготовка, разработване, изпълнение и отчитане на ПИРО

5.3.1 Дейности при подготвителният етап на ПИРО

В този етап се извършват и предварителните дейности за успешното изпълнение на комуникационната стратегия.

За успешното идентифициране и въвличане на всички заинтересовани страни и партньори в процеса на разработване на ПИРО се извършват следните действия:

- Проучване на наличната информация и идентифициране на най – ефективните комуникационни канали и дейности за идентифициране и достигане до възможно най-голям брой заинтересовани страни по похода „отдолу - нагоре“ и на възможните групи за участие в процеса на разработване;
- Изготвяне на комуникационна стратегия (настоящия документ).

5.3.2 Дейности при етапа на разработване и приемане на ПИРО

Този етап е основополагащ за определяне на бъдещето развитие на общината в периода 2021-2027 г., включително определянето на екологични, социални, икономически политики на местно ниво. В този смисъл комуникацията между Общината и всички страни трябва да бъде на възможно най-високо ниво, за да се стимулира подхода „отдолу-нагоре“ при идентифициране на нуждите, потенциала за развитие, възможните решения и за генериране на идеи.

В рамките на този етап се осъществени комуникационни дейности, описани в точка 5.2. от настоящия документ. Особено място в този етап заемат разработените анкети предназначени за различни групи граждани, организации и институции в обсъждането на важни местни проблеми и постигане на консенсус за тяхното решаване.

Чрез сайта на Общината, за участие са поканени представители на всички заинтересовани страни в Общината.

Възможните очаквани резултати бяха препоръки за действия, насочени към определени адресати, предложения за разработване на конкретни проекти.

С цел прозрачност и равнопоставеност по отношение на достъпа на информацията, анкетите и протоколите с резултатите от тях са приложени към ПИРО. Периодично, заинтересованите страни, посредством каналите за комуникация, се информират за напредъка по изготвянето на ПИРО и се насърчават за предоставяне на мнения и становища по него.

За осигуряване на публичност и прозрачност всички отправени предложения от заинтересованите страни (в случай, че има такива), се систематизират в протокол, а в случай че има отхвърлени, се пишат мотивите за това.

При приемането на ПИРО от изключителна важност е той да бъде одобрен от всички заинтересовани лица. Одобрението на ПИРО е от общинските съветници, които следва да са напълно убедени, че приемат качествен документ, определящ бъдещето устойчиво развитие на общината. Поради тази причина на този етап изготвеният проект на ПИРО преди сесията за гласуване се предоставя на всички общински съветници за запознаване.

След приемането му от Общински съвет, ПИРО се изпраща до Областния съвет за развитие за справка.

5.3.3 Дейности при етап на изпълнението на ПИРО

В периода на изпълнение на ПИРО се предвижда всяка година да се изготвя годишен доклад за изпълнението му. С оглед популяризиране на процеса и резултатите годишният доклад се публикува на страницата на Общината за запознаване на всички заинтересовани лица.

За осигуряването на по-широка публичност е допустимо изготвянето на резюме и подбор на ключови проекти – изпълнени и/или в процес на изпълнение, за които да се публикува информация в печатни и електронни медии.

Периодично се правят публикации, при необходимост в социалните мрежи, електронни и печатни издания за прогреса на ПИРО, чрез изпълнението на програмата за реализация.

В процеса на изпълнение на ПИРО основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. Те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност: информиране, консултиране и съгласуваност, и с активно участие на всички заинтересувани страни. Те ще се публикуват на страницата на Община Вълчи дол в интернет.

В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2027г., ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

Поддържането на изградените вече ефективни партньорства ще даде възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Плана за интегрирано развитие на Община Вълчи дол. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения. В ПИРО следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие.

5.3.4. Дейности при етапа на отчитане на ПИРО

Дейностите на този етап се препокриват с дейностите, осъществявани в предходния етап, само че се прилагат еднократно. След преодоляването на епидемиологичната обстановка е желателно да се включат и други допълнителни комуникационни канали за осигуряване на още по-добра и ефективна публичност и прозрачност при процеса на местно ниво.

6. Заключение

За изпълнение на настоящата комуникационна стратегия Кметът на Общината създава необходимата организация.

За осигуряване на одитна следа от изпълнението на комуникационната стратегия, цялата информация и документация от проведени медийни прояви, публични мероприятия, публикации и пр., се съхранява в Общината в отделен класьор. В него се прилагат всички покани за събития, копия на медийни публикации, аудио и видео записи, снимки и т.н., както и други приложими материали, които доказват прилагането на настоящата комуникационна стратегия към ПИРО.

Неразделна част от комуникационната стратегия са попълнените анкетни карти и протоколите от резултатите от анкетните карти.

В процеса на изпълнение на Плана за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021-2027 г. основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на ПИРО. Те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства

и осигуряване на публичност: информиране, консултиране и съгласуваност, и с активно участие на всички заинтересувани страни. Ще се публикуват на Интернет-страницата на общината. Важен фактор са действията на партньорите в процеса на реализация на Плана за избягване на потенциалните екологични рискове. В етапите на наблюдение и оценка на ПИРО е желателно активно участие на местните и регионалните екологични власти за своевременно координиране и комуникиране при разрешаване на потенциални „конфликти“ между икономическото развитие на общината и околната среда.

В обобщение изградената система за координация на основата на ефективни партньорства и широка информираност и публичност на действията, включително за оперативните програми, действащи за общината и на територията на региона, ще има ключова роля за изпълнението на ПИРО.

Част IV

Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини – приоритетни зони за въздействие

1. Фактори при определяне на зони за въздействие

Съгласно класификацията използвана в Националната концепция за пространствено развитие, гр. Вълчи дол е класифициран като център от 5-тото йерархично ниво, което според Методическите указания не налага задължително дефиниране на „градски зони за въздействие“.

В ПИРО Вълчи дол зоните за въздействие са определени на базата на Общ устройствен план на общината (ОУПО), като при определянето им е търсено постигането на синергия, на база интегрираният подход, между двата планови документа, за да се съобрази дългосрочното пространствено развитие със средносрочното социално-икономическо развитие на общината. За определянето на приоритетни зони за въздействие са взети предвид и следните фактори – населението, което ще се възползва от направените инвестиции; резултатите от анализа на територията на общината и обобщения SWOT анализ; броят заявени проекти и идеи за развитието на конкретната територия; проектната готовност на предвидените интервенции за конкретна територия. На база на изброените фактори са определени три приоритетни зони за въздействие, върху които в най-силна степен ще се реализира прилагането на интегриран подход. Идентифицираните зони за въздействие са сравнително широкообхватни, предвид социално-икономическото състояние на

общината и нуждата от привличане на инвестиции за осигуряване на необходимите предпоставки за развитие.

Отчетени са и анализът на силните и слабите страни на общинската територия, както и потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението и особености. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси на Общината.

2. Зони за въздействие с най-голям специфичен потенциал за развитие

Отчитайки факторите от SWOT анализа са определени няколко приоритетни зони за въздействие, върху които в най-силна степен ще се реализира прилагането на интегриран подход.

В настоящия ПИРО са определени 3 зони за развитие (въздействие), които имат най-голям потенциал да повлияят положително върху социално-икономическото развитие на общината. Те са групирани, съобразно възприетия интегриран подход както следва:

- **Зона за култура, спорт, отдых и туризъм и опазване на природните дадености и околната среда (ПЗВ1)** – пряко кореспондира със залегналата в настоящото ПИРО- Стратегическа цел (СЦ) 2 и СЦ 4 в контекста на значението на качеството на инфраструктурата, като предпоставка за успешно развитие във всяка една зона за въздействие.
- **Зона с административни/публични функции с обществено-икономическо и социално значение вкл. за развитие на дейности със**

образователен, социален и здравен характер (ПЗВ2) - пряко кореспондира със залегналата в настоящото ПИРО- Стратегическа цел (СЦ) 3, СЦ 1 в частта „ политики за подобряване на административното управление и обслужване и СЦ 4 в контекста на значението на качеството на инфраструктурата, като предпоставка за успешно развитие във всяка една зона за въздействие.

 Икономическа зона – зона за развитие на индустрията и селското стопанство с фокус върху бизнеса с висока добавена стойност за икономиката (ПЗВ3) - пряко кореспондира със залегналата в настоящото ПИРО- Стратегическа цел (СЦ) 1 и СЦ 4 в контекста на значението на качеството на инфраструктурата, като предпоставка за успешно развитие във всяка една зона за въздействие.

Поясняваме, че при определяне на зоните на въздействие предвид спецификата на населените места на територията на общината не е възможно да се онагледят във фигура териториалното обхващане на идентифицираните като приоритетни зони за въздействие

2.1.Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на първата приоритетна зона за въздействие (ПЗВ1) - Зона за култура, спорт, отдих и туризъм и опазване на природните дадености и околната среда.

На територията на общината има няколко туристически обекта, които включват възможност и за ефективен спорт – ски писта, две екопътеки в местността „Кошу баир” и екопътека в местността „Клюнка”, които се ползват от месното население и гостите на града за рекреация и спорт. Обектите се нуждаят от възстановяване и промотиране, за да се привличат туристи и от съседни общини.

След възстановяване на обекта в местността „Кошу баир” – ски писта и екопътеките, се предвижда и включването им в туроператорски програми за посещения

от туристи от морските курорти на северното крайбрежие. В общината има ресурс за развитие на спортен риболов, след влагане на инвестиции за изграждане на съоръжения и благоустрояване на терените в непосредствена близост до концесионираните микроязовири и язовир Генерал Киселово, които са зарибени и се ползват за любителски риболов.

Ски пистата е най-атрактивното спортно туристическо съоръжение на територията на общината. Тя се намира в местността “Кошу баир” на 1 км от гр. Вълчи дол. Ски пистата е с дължина 250 м, има ски влек и през зимния сезон е привлекателно място за скиори и сноубордисти от цяла Североизточна България. Съоръжението се нуждае от удължаване, подравняване, рехабилитация и възстановяване на прилежащата туристическа инфраструктура.

Включването на обекта в туроператорските дестинации ще привлече организирани и неорганизираните туристи за развитието на жизнеспособен туристически бизнес на територията на общината. В изградената зона за рекреация се създава възможност за съпътстващ развлекателен бизнес, което генерира доходи за местните общности.

В горския фонд в землището на с. Радан войвода е построена ловна хижа с оглед развитието на организирания ловен туризъм, която може да се използва и като туристически пункт. Ловна хижа има и в село Червенци. Като туристически пунктове могат да бъдат използвани още хижата до язовира на с. Генерал Киселово, хижите в местност „Ламбурджа” в землището на с. Искър и „Кошу баир” в землището на гр. Вълчи дол.

На територията на общината са открити тракийски селища и надгробни могили, много керамични съдове, железни предмети – приложения и украшения. Разкрит е старобългарски некропол край с. Караманите през 1988 г., от българо-украинска експедиция, финансирана от Община Вълчи дол.

В различните исторически епохи Община Вълчи дол се развива и налага като значимо обществено, пазарно и културно средище. Общината е дала не малък принос в културното наследство на страната. Културната и духовна дейност в Община Вълчи

дол е съсредоточена в 18 действащи читалища. На територията на Община Вълчи дол действат 16 православни храма и 11 джамии. Повечето християнски църкви и храмове, както и джамиите са в задоволително състояние, но има такива, които се нуждаят от ремонт и реставрация, което в плановият период може да се осъществи по Програмата за развитие на селските райони.

Като традиционно самоуправляващи се български културно просветни и образователни центрове, читалищата обединяват творците и развиват любителското художествено творчество. Към тях има 73 самодейни колектива, обединили 730 самодейци. Това са танцови състави, певчески фолклорни групи, групи за автентичен фолклор и стари градски песни и др.

Читалищните библиотеки обслужват населението по местоживее и главната им задача е работата с читателя, масова дейност, справочно-библиографска и краеведска дейност, комплектоване и организация на библиотечния фонд, който да отговаря на нуждите от пълноценно информационно обслужване на читателите. Всяка година читалищата обогатяват библиотечния фонд чрез кандидатстване пред Министерството на културата за допълваща субсидия за закупуване на книги чрез планиране на средствата в бюджетите си.

Читалищата организират празниците на населените си места, участват в отбелязването на всички празници от Културният календар на общината, което ги прави много значим фактор за културния облик на общината.

Опазването, валоризацията и социализацията на природното и културното наследство на общината следва да се превърне в ресурс за нейното икономическо развитие и просперитет.

Културните ценности и културните традиции в общината в перспектива трябва да се утвърдят като значим компонент на туристическата марка Вълчи дол.

Ключови етапи при развитието на тази приоритетна зона са: идентификация (определяне) на разнообразни туристически, спортни и културни обекти в общината, защита, опазване, поддържане, реставриране и подобряване на инфраструктурата им,

интеграция със съвременната урбанизирана или частично урбанизирана среда в единство с естествените природни компоненти.

Общината разполага с добра мрежа от културни и религиозни обекти, богат библиотечен фонд и зали за провеждането на културни събития в сградите на читалищата. Подходящото стопанисване и достъпност сред местните общности ще позволи тези сгради да останат живи.

Културата е един от факторите за устойчиво развитие и съхраняване на духовността на населението. В Община Вълчи дол основните културни дейности са: читалищна, библиотечна и религиозна. За тяхното осъществяване е изградена съответната инфраструктура.

Богатството на българските традиции и фолклор десетилетия наред се съхраняват и пресъздават от фолклорни групи и групи за автентичен фолклор към читалищата. Всичките те издирват, съхраняват и пресъздават традициите свързани с народния обреден календар, песенното и танцово фолклорно богатство на различните етноси в своите села.

2.2. Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на втората приоритетна зона за въздействие (ПЗВ2) - Зона с административни/публични функции с обществено-икономическо и социални значение вкл. за развитие на дейности със образователен, социален и здравен характер.

Единственият град на територията на Общината е Вълчи дол. Като административен център, той има преобладаваща роля по отношение на обхвата в тази определена като приоритетна зона на функции от обществено -икономическо значение. Като населено място, в което са съсредоточени основните обществено-обслужващи функции в общината, както и концентрацията на население в него, има нужда от приоритетно насочване на ресурси. Поради тази причина голяма част от заложените проектни идеи в програмата за реализация на ПИРО намират своята локализация именно в гр. Вълчи дол.

За развитието на здравеопазването е необходимо намаляване на рисковите фактори за социално-значимите заболявания, намаляване на смъртността сред активните в икономическо отношение възрастови групи.

Демографските тенденции подчертават, че хроничните заболявания се превръщат във все по-голям проблем, довеждащ до загуба на функционални способности, намалени възможности за социално и икономически продуктивен живот и загуба на психично здраве. Социално-значимите заболявания сформират най-големия отрицателен принос за здравния статус на населението. Мерките се фокусират върху контролирането на известните основни рискови фактори, превантивна работа и ранно диагностициране, лечение и наблюдение, като паралелно се развиват дейности по рехабилитация.

В Община Вълчи дол не всички обществени сгради са приспособени и достъпни за хора с увреждания, което ги затруднява да ползват здравни и други услуги.

На територията на Община Вълчи дол функционират общо 3 аптеки: за Вълчи дол: 2 аптеки и 1 дрогерия, за с. Червенци – 1 аптека, което е недостатъчно.

Доста от селата в общината са без ежедневно присъствие на здравно лице: напр. с. Есеница, с. Ген. Колево, с. Радан войвода, с. Страхил, с. Звънец, с. Добротич и с. Кракра.

Реформите в здравеопазването са предизвикателство пред всички здравни работници да се справят с изискванията за планиране и възможностите за управление на дейностите им, за да отговорят на нуждите и потребностите на населението на Община Вълчи дол от здравна помощ и медицински услуги.

За развитието на образованието, което също попада в обхвата на тази зона за въздействие е необходимо реализирането на мерки за енергийна ефективност в сградите на училища и детски градини, както и мерки, свързани с преодоляване на маргинализирането при част от някои общности на територията на общината.

2.3. Обща характеристика, обхват и мотиви за определяне на третата приоритетна зона за въздействие (ПЗВЗ) – Икономическа зона – зона за

развитие на индустрията и селското стопанство с фокус върху бизнеса с висока добавена стойност за икономиката.

Община Вълчи дол се определя като изостанал селски район със съществуваща нужда от стимулация на развитието ѝ с инструментите на регионалните и местни политики.

По-голямата част от трудоспособното население е заето в селското и горското стопанство, характеризира се с ниска степен на развитие на транспортната, техническата и социалната инфраструктура, ниска квалификация на населението в трудоспособна възраст, ограничени възможности за трудова заетост, високо равнище на безработица, ниски доходи на населението и обезлюдяване.

Съвременното икономическо развитие на Община Вълчи дол е отражение на влиянието на множество фактори с различно естество - разположение спрямо големи градове - центрове на растеж, особености на природноресурсния потенциал, наследени традиции на местното население, степен на изграденост и параметри на различните видове инфраструктура и др., които са описани в подробно в Част I на настоящото ПИРО.

Освен тези фактори, влияние върху местното икономическо развитие оказват и т.нар. външни фактори, които се явяват „външни“ за съответната територия. В ролята на такъв фактор влиза кризата, свързана с глобалното разпространение на COVID-19., като настоящия стратегически документ следва да се съобрази и адаптира във възможно най-висока степен с неблагоприятните последици, настъпили в резултат на епидемиологичното разпространение и резултатите за различните сфери на територията на общината.

Трябва да разглеждаме икономическото развитие на дадена териториална единица като част от процесите, които се проявяват на по-високи териториални нива. Въз основа на тази логика и динамиката в стойностите на основни икономически показатели, характеризиращи развитието на областно, регионално, национално ниво, тази сравнително широкообхватна зона на въздействие е определена като приоритетна

в плановия период на ПИРО. Това е причина за маркиране на максимално широк спектър от мерки, които се очаква да окажат положително въздействие върху ключови показатели, разкриващи тенденциите в икономическото развитие на дадена териториална единица.

Икономиката на Община Вълчи дол включва икономически дейности на първичния, вторичния и третичния сектори, като най - голям дял традиционно заема сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ , следван от „Търговия“, „Ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Преработваща промишленост“. Със значително по-малък дял за икономиката на общината са следните сектори :„Транспорт, складиране и пощи“, „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Хуманно здравеопазване и социална работа“

Според последните публикувани данни на НСИ към 2013 г. в Община Вълчи дол има регистрирани 346 бр. нефинансови предприятия, което е 1,1% дял спрямо тези на областно ниво според ТСБ-Варна. Това е крайно недостатъчно и чрез определянето на третата приоритетна зона на въздействие, чрез прилагане на интегрираният подход, Община Вълчи дол съобразно нагласите на заинтересованите страни има амбицията да подобри, чрез фокусиране на мерки, които да спомогнат за благоприятното въздействие на местният бизнес и стимулиране на предприемачеството.

С цел по добро онагледяване, в следващата таблица е представена обвързаността между приоритетните зони за въздействие, стратегическите цели, приоритети и мерки:

Таблица 20 Йерархични връзка между приоритетните зони за въздействие, стратегическите цели, приоритети и мерки

Приоритетна зона на въздействие (ПЗВ)	Стратегически цели (СЦ)	Приоритети (П)	Мерки (М)
ПЗВ3.	СЦ1.	СЦ1/П1.	СЦ1/П1/М1. СЦ1/П1/М2.
ПЗВ2.		СЦ1/П2.	СЦ1/П2/М1. СЦ1/П2/М2.

		СЦ1/П3.	СЦ1/П3/М1. СЦ1/П3/М2. СЦ1/П3/М3.
		СЦ1/П4.	СЦ1/П4/М1. СЦ1/П4/М2.
ПЗВ1.	СЦ2.	СЦ2/П1.	СЦ2/П1/М1. СЦ2/П1/М2. СЦ2/П1/М3. СЦ2/П1/М4.
		СЦ2/П2.	СЦ2/П2/М1. СЦ2/П2/М2. СЦ2/П2/М3.
		СЦ2/П3.	СЦ2/П3/М1. СЦ2/П3/М2. СЦ2/П3/М3. СЦ2/П3/М4.
ПЗВ2.	СЦ3.	СЦ3/П1.	СЦ3/П1/М1. СЦ3/П1/М2. СЦ3/П1/М3. СЦ3/П1/М4.
		СЦ3/П2.	СЦ3/П2/М1. СЦ3/П2/М2.
ПЗВ1. ПЗВ3.	СЦ4.	СЦ4/П1.	СЦ4/П1/М1. СЦ4/П1/М2. СЦ4/П1/М3.
		СЦ4/П2.	СЦ4/П2/М1. СЦ4/П2/М2. СЦ4/П2/М3.

Забележка: Текстовите наименования на стратегическите цели, приоритети и мерки са подробно разписани в Част II от настоящото ПИРО.

Идентифицираните общи мерки за влияние на приоритетните зони на въздействие, чрез прилагане на интегрираният подход, са в подкрепа на удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциала за развитие

и възможностите за сътрудничество. Чрез тях бъдещите интервенции/дейности следва да донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

Широкият обхват на приоритетните зони за въздействие се обосновава от влошеното социално-икономическо състояние, породено от високия дял на икономически неактивното население, при същевременно високо ниво на безработица. Поради това, чрез тях се предвижда да се реализират в максимална степен идентифицираните възможности за развитие на ключови области с потенциал за развитие с висока добавена стойност.

Част V

Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие

Доколкото ПИРО представлява стратегически документ относно политиката за постигане на устойчиво интегрирано развитие на общината, то в програмата за реализация всички описани стратегически цели, приоритети и насоки за тяхната реализация се конкретизират в мерки и дейности/проектни идеи за постигане на целите за развитие. Същата е отворен документ, като има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Програмата е обединяващ документ и е водеща предпоставка за реализацията на плана и неговите цели

Дефинираните и включените в състава на ПИРО дейности/проектни идеи принадлежат към определена мярка, която има принос към постигане на конкретен приоритет от дадена стратегическа цел. Поради синергичния характер на приоритетите, обаче, всеки резултат от изпълнени дейности/проектни идеи по Програмата носи реални ползи върху останалите цели и приоритети и така се генерира общ кумулативен ефект от реализацията на Програмата върху развитието на територията.

Поради многогодишния характер на Програмата за реализация на ПИРО, същата може да бъде периодично актуализирана в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Разработването на Програмата за реализация на ПИРО е на базата прилагането на интегриран подход, за постигането на който е избрана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които целенасочено да се използват за постигането на конкретна цел или приоритет. Комбинирани са отделни елементи на секторните политики на

местно ниво, така че като резултат да доведат до постигане на определените в Част II цели. ПИРО, респ. програмата за реализацията му, е синхронизиран и е в съответствие с НКПР, както и с други секторни политики, концепции и документи, установени със законодателни разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие като: НСРР, АНСДРНРБ, АНКПР, ИТСРСИР, ПЕЕОВ, СИАРРБ, Национална програма за развитие: България 2030, в която е обърнато специално внимание на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“ и на включените в нея 17 глобални цели за устойчиво развитие. Така ПИРО отразява общия контекст на целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г., които допринасят в максимална степен, съобразно общинските възможности и намерения, към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Най – общо целите на политиката са насочени към икономическото, социалното и териториалното сближаване на Европейския съюз, като допринасят за намаляване на различията, които все още съществуват между европейските региони и държави. В настоящия план тези цели и отделни елементи на политиките са отразени в стратегическите цели, които са насочени именно към икономическото развитие (икономически растеж и развитие на бизнеса), културно туристическо и екологично развитие (включително чрез политики насърчаващи културните прояви, развитие на местния туристически потенциал, с мисъл за опазване на околната среда), повишаване качеството на живот (чрез повишаване качеството на социалната, здравната и образователната инфраструктура, с включени политики за интеграция на рискови групи с оглед предотвратяване социалното изключване и повишаване на жизнения статус) и инфраструктурното развитие на Общината.

Прилагането на интегрирания подход е отразен и по отношение на приоритетните зони за въздействие в Общината. Предвидените мерки за развитие в приоритетните зони са представени в Програма за реализация на ПИРО на Община Вълчи дол за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности.

Предвидените мерки за развитие в приоритетните зони допринасят за развитието на културата, спорта, отдых и туризъм, опазване на природните дадености и околната среда, развитие на индустрията и селското стопанство и функции с обществено-икономическо и социално значение.

Неразделна част от програмата за реализация е Приложение № 1А – Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО на Община Вълчи дол за периода 2021 – 2027 г., по образец съгласно Методическите указания. В приложението финансовите източници са индикативни и са актуални съобразно наличната информация към момента на изготвяне на ПИРО. Прогнозирането на точни финансови източници е затруднено и от факта, че към настоящия момент програмите за периода 2021-2027 г. са в процес на разработване. Това обстоятелство най-вероятно ще наложи последваща актуализация на програмата за реализация, след финализиране процеса на разработване на програмите, предоставящи финансиране. Обстоятелствата за актуализиране на ПИРО са посочени в чл. 22 от ППЗРР.

Част от ПИРО е и Приложение № 2 – Индикативна финансова таблица, която представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана. Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. Сумата на посочените финансови ресурси е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

Част VI

Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

1.Обща постановка и принципи при формулиране на мерките

Климатичните фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия. В тази част от ПИРО Вълчи дол е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и посочените в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

Изпълнението на тези мерки следва допълнително да бъде ресурсно обезпечено с реализирането на възможности за изпълнение на определени проекти в плановият период, като в настоящото ПИРО изпълнението е обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на плана, както и при извършване на междинна оценка или актуализация.

Екологичната проблематика, като е взето предвид, че за Община Вълчи дол няма изразени открояващи се рискове с негативен екологичен ефект и такива вследствие на изменението на климата, намира отражение във формулираните цели и приоритети и има конкретен израз в мерките, включени в програмата за реализация. В нея са формулирани мерки с положително влияние за адаптиране към климатичните промени

и за намаляване на риска от природни бедствия, като се отчита спецификата на Община Вълчи дол.

Мерките, включени в програмата за реализация, могат да бъдат разглеждани като „идентифициране на инфраструктурни проектни идеи“, но също така своето място имат и „меки мерки за повишаване на информираността, за създаване и поддържане на регистри и други“.

В процеса на стратегическо планиране са спазвани следните основни принципи по отношение интегрирането на екологичните цели:

- „Мисли глобално, действай локално” - интегрирането на цели в планирането на регионално развитие следва да отразява съществуващите специфични проблеми, възможности и ресурси на съответното ниво за планиране в контекста на глобалните проблеми по опазване на околната среда и устойчивото развитие;
- Реалистичност и ефективност - планиране на изпълними приоритети и мерки за тяхното постигане в рамките на периода за действие на съответния стратегически документ. Важно е да се избягва механичен трансфер на добре звучащи цели, мерки и дейности, които нямат пряко отношение към проблемите и спецификата в съответната територия, както и да се подхожда прекалено оптимистично към решаването на сериозни проблеми, които зависят от външни фактори или изискват сериозни усилия, ресурси или време;
- Ресурсна обезпеченост – планираните мерки, дейности и проекти следва да бъдат съобразени с възможностите за финансиране, ресурсната обезпеченост, законодателните норми и ограничения, наличните капацитет и компетенции на съответното ниво за планиране.

Екологичните въздействия от изменението на климата могат да са позитивни или негативни, свързани с настъпилите промени в околната среда, като например

промяната в средногодишната температура, въздуха, водите, замърсяване на почвата, промени в общественото здраве и т.н. Екологичният компонент в ПИРО, съответства на стратегията за опазване на околната среда и на критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.

Постигането на специфичните цели, изпълнението на залегналите в ПИРО приоритети и мерки гарантират необходимите предпоставки за опазване и подобряване на околната среда, адаптирането ѝ към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, както и защитата от бедствия и аварии.

По този начин, реализацията на ПИРО и постигането на целите на плана директно ще допринесе за реализацията на областните, регионални, национални и европейски цели, дефинирани в плановете и стратегически документи от по- високо ниво.

Изводите, направени на база анализа в плана и с които са съобразени мерките, подчертават отсъствието на вредни за околната среда процеси, липсата на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда. Това, заедно с благоприятните климатични условия и водни ресурси, е фактор за развитие на земеделие, растениевъдство и животновъдство, както и на интегриран културно-исторически, селски, еко туризъм, ловен туризъм и др.

2.Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени вследствие на предписанията от „Методическите

указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

Индикаторите са избрани в синхрон с информационните основи на стратегическите документи в областта на околната среда на национално и европейско ниво, които стратегически документи поставят общи цели и изисквания, свързани с изменението на климата и адаптацията към климатичните промени. По този начин общите индикатори следва да бъдат интегрирани в процеса на планиране на регионално и пространствено развитие, така че да измерват влиянието на мерките върху състоянието на околната среда и качеството на живот на територията на Община Вълчи дол.

Инструментариумът от индикатори ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

3.Изменението на климата в България, като фактор за съобразяване и вземане на мерки за превенция и ограничаване на негативните последици от замърсяването на околната среда

Според „Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г.“, по данни на НИМХ към БАН, изменението на климата в България се характеризира със следните факти, изведени като изводи в цитирания план за действие по изменението на климата:

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на ХХ век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).

- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.
- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

4. Значение и роля на изменението на климата

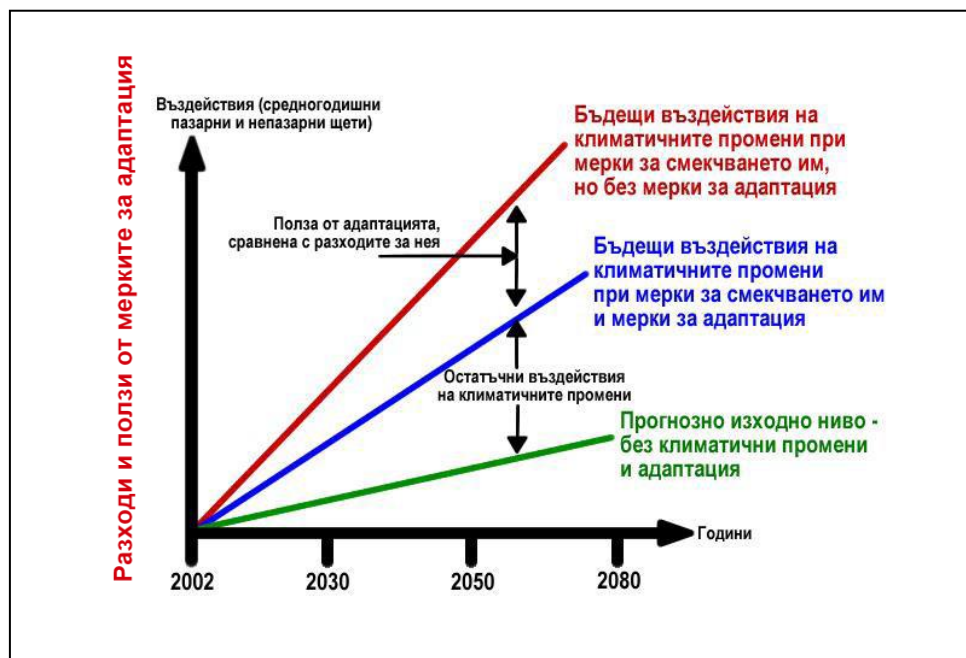
Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското ѝ положение. Изменението се отнася до „промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време“.

Според голяма част от съвременните теории и изследвания, посветени на климатичните промени, следствие на т.нар. „парников“ ефект, се наблюдава постепенно покачване на средногодишните температури на Земята. Основен принос за това имат генерираните парникови газове (ПГ), чиито количества зависят от човешката дейност. Най-голям принос за общите емисии на ПГ в България имат сектор „Енергетика“, следван от сектор „Транспорт“. Други два сектора – „Бит и услуги“ и „Отпадъци“ – също имат значителна роля за формирането на ПГ. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите от тях, дължащо се на повишения стандарт на живот, довеждащ до по-голяма енергийна консумация и отделяне на повече отпадъци от различни продукти и активности.

Свидетели сме на измененията в климата и на зачестилите екстремни климатични явления. Адаптирането към климатичните промени (АКП) означава предвиждане на неблагоприятните последици и предприемане на подходящи действия, свеждащи до минимум щетите. Очевидна е необходимостта от стратегии за адаптиране на всички нива на администрация - от местно до международно.

С ранни действия за адаптиране ще се предотврати потенциалната вреда и ще се сведат до минимум заплахите за човешкото здраве и живот, икономическо развитие, имущество, инфраструктура и екосистеми.

Местните власти имат ключова роля в насърчаването на хората да се адаптират към изменението на климата. Държавите - членки на ЕС, региони, общини и общности биха могли да преодолеят информационната празнина чрез обмен на знания и най-добри практики относно мерките за адаптация.

Фигура 28 Разходи и ползи от мерките за адаптация към климатичните промени

В областната стратегия за развитие на Област Варна 2014-2020 г. е направен анализ на стопанското развитие с констатации за най-уязвимите от въздействията на КП сектори и зони, където усилията за намаляване на риска при екстремни метеорологични събития са от особена важност. Подчертава се, че България е сред страните, които се очаква да бъдат най-сериозно засегнати от климатичните промени, а Варненска област е в групата с много неблагоприятно положение. КП ще окажат своето въздействие върху най-чувствителните сектори - селското стопанство, туризма, горския фонд, управлението на водните ресурси с висок риск от наводнения и противосвлачищната дейност.

За Община Вълчи дол от най -съществено значение е риска от засушаване и наводнения, тъй като селското стопанство е водещ сектор за препитанието на по-голямата част от населението на територията на общината.

4.1. Общи европейски и национални действия по отношение на климата.

Цели и мерки за справяне с климатични промени и природни бедствия. Изграждането на съоръжения за защита от ерозия и свлачищни процеси следва да се предхожда от превантивни мерки и недопускане на строителни действия, които усложняват обстановката в рисковите зони. Отдава се голямо значение на внедряването на мониторингова система за предпазване от наводнения, свлачища и морска абразия и за опазване на околната среда.

Предвид факта, че проявите на климатични промени оказват сериозно въздействие върху общественото здраве и допълнително се изострят от демографската тенденция към застаряващо население, ще се подкрепят дейности, насочени към повишаване качеството на инфраструктурата - на здравеопазването, пътната инфраструктура (намаление на загаденост на въздуха). Освен за живота и здравето на хората е необходимо и реализирането на мерки за превенция на въздействието на климатичните промени и върху инфраструктурата на язовири сметища и др.

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се „задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при вземането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката свързана с изменението на климата. Това се признава и от Европейския съюз, който утвърждава Европейски зелен пакет – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно

ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2012 година е приет и Трети национален план за действие по изменение на климата с хоризонт до 2020 година. Той определя политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажименти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (РКООНИК), Протокола от Киото, последващото Парижко споразумение, както и европейското законодателство в тази област.

Най-голямо влияние в периода 2021-2027 г. ще има, приетата през 2019 г. от Министерски съвет, Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година. Тя отразява новият контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В нея е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.) Това задължава България да се стреми към следното:

- Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;

- Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социално-икономическото развитие;
- Насърчаване на научните изследвания, свързани с въвеждането на ниско въглеродна икономика;
- Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства.
- На всеки пет години да представя подробен план с мерки, които ще спомогнат за справянето с изменението на климата.
- Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Чл. 2 от ЗОИК определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.
- Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:
- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Улавяне и оползотворяване на метан;
- Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена“ икономика;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Законът за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

4.2.Общи хоризонтални мерки свързани с изменението на климата

Представената рамка на проблематиката поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- Мерки за ограничаване изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- Мерки за адаптация към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се

разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегическа и законова рамка позволяват да бъдат открити някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на Община Вълчи дол в периода 2021-2027 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите Трети национален план за действие по изменение на климата.

Таблица 21 Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата

Мерки за ограничаване изменението на климата	Мерки за адаптация към изменението на климата
2.3.2. Поддържане и създаване на зелени площи.	2.3.1. Почистване, поддържане и опазване на природните ресурси в Общината вкл. и т.н. меки мерки
2.3.3. Опазване на околната среда и ефективно управление на отпадъците на територията на Общината.	3.1.2. Модернизиране на инфраструктурата във връзка с предоставяне на обществени услуги (в контекста на намаляване риска от бедствия и аварии и ролята и значението на инфраструктурата за това)
2.3.4. Подобряване на енергийната ефективност	4.2.3. Благоустрояване, развитие на общинската инфраструктура и повишаване безопасността на гражданите.
1.3.3. Подпомагане и промотиране на възможностите за партньорства (в контекста на ограничаване изменението на климата)	1.3.1. Повишаване знанието и информираността за развитие на иновации, с акцент върху възможностите на територията на Общината (в контекста на

	възможностите за реализиране на проекти за био земеделие, дигитализация в областта на земеделието, както и животновъдството)
--	--

5. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата

Разработването на ПИРО Вълчи дол се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и екологичната сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Проблемите на околната среда са пряко застъпени и в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към Приоритет 2.3.: Прилагане на политики за опазване на околната среда от Стратегическа цел 2: Постигане на устойчиво културно, туристическо и екологично развитие.

В значително по-малка степен са засегнати и в Мярка 1.3.1. Повишаване знанието и информираността за развитие на иновации, с акцент върху възможностите на територията на Общината (в контекста на възможностите за реализиране на проекти за био земеделие, дигитализация в областта на земеделието, както и животновъдството), 1.3.3. Подпомагане и промотиране на възможностите за партньорства (в контекста на ограничаване изменението на климата) и 3.1.2. Модернизиране на инфраструктурата във връзка с предоставяне на обществени услуги (в контекста на намаляване риска от бедствия и аварии и ролята и значението на инфраструктурата за това)

Проблемите на околната среда са пряко застъпени в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към всяка приоритетна област. В следващата таблица са показани мерките от ПИРО, които допринасят за

постигането на целите, заложи в Национална стратегия за адаптация към изменението на климата, групирани по сектори на българската икономика.

Изброените мерки направляват конкретните инициативи и инвестиции на Община Вълчи дол. Мерките са обезпечени от дейности (на по-късен етап и от конкретно дефинирани проекти), систематизирани в Програмата за реализация на ПИРО.

Конкретните предизвикателства, произтичащи от изменението на климата за Община Вълчи дол не се различават с предизвикателствата на национално ниво – те са свързани с негативното влияние на изменението на климата за селското стопанство, биологичното разнообразие и екосистемите (БРиЕС), енергетиката, горското стопанство, здравеопазването, транспорта, туризма, градската среда и управлението на водните ресурси.

Таблица 22 Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК

Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО допринасящи за постигане на целите
<p>- Промени в продължителността на вегетационния сезон.</p> <p>- По-ранно цъфтене на дърветата и промени в другите естествени цикли на културите, което оказва влияние върху крайните добиви.)</p> <p>-Добиви от реколтата. Прогнозират се промени в обема на добивите от</p>	<p>- Устойчиво управление на селскостопанските практики за адаптиране към изменението на климата</p> <p>- Насърчаване на капацитета за адаптиране и информираност в селскостопанския сектор</p> <p>- Насърчаване на</p>	<p>1.3.1. Повишаване знанието и информираността за развитие на иновации, с акцент върху възможностите на територията на Общината (в контекста на възможностите за реализиране на проекти за био земеделие, дигитализация в областта на земеделието, както и животновъдството) Включва дейности като:</p> <p>„Разширяване на засадените площи“,</p> <p>„Развитие на биологично земеделие“, „Развитие на съвременно животновъдство и пчелни стопанства“</p> <p>Подкрепа за изследователска (научно-приложна) и др.</p>

<p>основните култури (зимна пшеница, царевица и слънчоглед) поради предвижданото покачване на температурата и намалените валежи.</p> <p>-Повишен риск от разпространение на вредители, болести и плевели.</p> <p>- Риск от недостиг на вода;</p> <p>- Неблагоприятно въздействие върху рибарството и аквакултурите</p> <p>- Загуба на генетично разнообразие</p> <p>- Образуването на нерегламентирани сметища в Община Вълчи дол;</p> <p>- Недостатъчен контрол на състоянието на почвите, предвид използването от земеделските стопани на торове за подхранване на почвата и</p>	<p>научните изследвания и иновациите за адаптиране към изменението на климата</p> <p>- Създаване условия и предпоставки за подобряване на добивите от някои култури.</p> <p>- Укрепване на политиката и правната рамка за адаптиране на селскостопанския сектор, при едновременна оценка на влиянието на използваните торове и пестициди върху почвите и водите.</p> <p>- Насърчаване инвестициите в биосигурност за ограничаване риска от болести и зарази по животните.</p> <p>- Подобряване управлението на екосистемите</p>	<p>1.3.3. Подпомагане и промотиране на възможностите за партньорства (в контекста на ограничаване изменението на климата)</p> <p>2.3.1. Почистване, поддържане и опазване на природните ресурси в Общината вкл. и т.н. меки мерки</p> <p>2.3.2. Поддържане и създаване на зелени площи.</p> <p>2.3.3. Опазване на околната среда и ефективно управление на отпадъците на територията на Общината.</p> <p>2.3.4. Подобряване на енергийната ефективност</p> <p>3.1.2. Модернизиране на инфраструктурата във връзка с предоставяне на обществени услуги (в контекста на намаляване риска от бедствия и аварии и ролята и значението на инфраструктурата за това)</p> <p>4.2.3. Благоустрояване, развитие на общинската инфраструктура и повишаване безопасността на гражданите</p>
--	---	--

препарати за борба с плевелите.		
---------------------------------------	--	--

Забележка: Таблицата е структурирана по този начин, понеже има мерки, които покриват (влияят на) повече от един сектори и влияят за намаляването или преодоляването на повече от един риск

6.Обща характеристика на влиянието на секторите за определяне на основните рискове, формулираните цели, мерки и дейности за преодоляването им в плановият период на настоящото ПИРО Вълчи дол

6.1.Сектор „Селско стопанство“

Като цяло, страната в по-голямата си част има характера на селските райони и въпреки че са богати на природни ресурси, те се характеризират с по-ниски доходи, ограничени възможности за работа, застаряващо население, по-високи нива на бедност (по-голямата част от селското население е в риск от бедност или социално изключване) и произтичащо от всичко това задълбочаване на разделението между градските и селските райони по отношение на социалния статус и стандарта на живот. Изменението на климата ще бъде важен фактор за бъдещото развитие на българското селско стопанство; първите негативни въздействия вече са реалност- по-дълги засушавания, горещи вълни, интензивни валежи и наводнения. Екстремните метеорологични явления и постепенните климатични промени могат да окажат силно въздействие върху добивите и качеството на продукцията.

Секторът на селското стопанство е силно уязвим от въздействието на изменението на климата като източник на адекватна храна, стълб за икономически растеж, доставчик на екосистемни услуги и на поминък за селското население.

6.2. Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми“

Прогнозираните постепенни климатични промени и екстремни климатични явления се очаква да окажат въздействие на всички нива на БРиЕС. Климатичните

промени и екстремните метеорологични явления вероятно ще засегнат всички нива на биоразнообразие: генетично, видово и екосистемно.

6.3. Сектор „Енергетика“

Екстремните промени в климата представлява значителен проблем за енергийната сигурност не само поради прякото въздействие върху инфраструктурата и енерго-разпределението, но и поради последващото въздействие върху други сектори и области, вкл. продоволствената сигурност и здравето.

6.4. Сектор „Гори“

Прогнозите за повишаване на температурата поради изменението на климата, по-топлите зими и повече летни засушавания, заедно с по-големия брой и величина на екстремни климатични явления като топлинни и студени вълни, силни бури, мокър сняг и натрупване на лед, ще влошат здравето на горите и растежа на дърветата, ще увеличат атаките от патогенни насекоми и гъби, включително инвазивни видове, и ще причинят сериозни загуби вследствие на пожари и щети, причинени от бури. В бъдеще те може да допринесат за много високи икономически загуби, за влошаване способността на горите да фиксират въглерода и да повлияят на качеството на живот в България чрез намаляване възможностите за изпълняване на ценни екосистемни услуги.

6.5. Сектор „Човешко здраве“

Човешкото здраве може да бъде повлияно от голям брой метеорологични прояви, свързани с изменението на климата. Климатичните промени в България се проявяват чрез повишаване на средните годишни температури на въздуха и водата, увеличаване на горещите и студени вълни, промяна в режима на годишните валежи,

нарастване броя на интензивните валежи, увеличаване на екстремните метеорологични явления (ветрове, циклони, наводнения и суши) и промени в интензитета на ултравиолетовото (UV) излъчване. Всички тези промени засягат здравето по сложен и индивидуален начин, в зависимост от различните социално-икономически, здравни, лични и други фактори.

Измененията на климата и тяхното влияние върху здравето могат да бъдат диференцирани като влияние в следните групи: заболяемост и смъртност, свързани с топлината; заболяемост и смъртност, свързани с екстремни метеорологични условия; сърдечносъдови заболявания, включително инсулти, астма, респираторни алергии и заболявания на дихателните пътища; болести, причинени от храна и хранителни фактори; заболявания, свързани с водата; психично здраве и свързани със стреса разстройства, неврологични заболявания и нарушения.

Въздействията върху здравето, свързани с климата, засягат непропорционално по-уязвимите групи от населението, по-специално деца и възрастни, хора с хронични заболявания, хора с нисък социално-икономически статус, живеещите в бедност и тези с вредни навици (употреба на алкохол, наркотици и тютюн). Сериозността на здравословното въздействие, произтичащо от посочените по-рано рискове, ще зависи от капацитета на сектора на общественото здравеопазване да се справи с тези условия и да се подготви за тях, както и от фактори като поведението на индивидите, възраст, пол, социално-икономически статус и местоположение.

6.6. Сектор „Туризм“

Метеорологичните условия и климатът са от съществено значение за туризма, като Община Вълчи дол може да се възползва от близостта си до гр. Варна и обособените курортни комплекси около нея, като предприеме дейности за организиране условия за алтернативен туризъм, включително и чрез ски пистата си и басейна на територията на общината.

Климатът е ключов фактор, определящ привлекателността на дестинацията, който влияе и върху периода за почивки, както и върху избора и разходите за туристическа дейност. Метеорологичните условия допринасят за удовлетворението от пътуването в дестинацията по време на ваканциите.

Неблагоприятните климатични събития, включително топлинни и студени вълни, интензивни валежи, бури или промени в природните туристически атракции, като липса на сняг, може да имат отрицателни последици за преживяванията на туристите в дадена дестинация и за желанието на туриста да се върне отново там. климатичните промени пораждат различни краткосрочни и дългосрочни заплахи за туризма в България, въпреки че по-високите температури по-рано и по-късно през годината може да направят страната по-привлекателна в извън-пиковия сезон (между силния и слабия сезон).

Основните рискове, свързани с очакваното изменение на климата и екстремните метеорологични явления, пред които е изправен българският туристически сектор, могат да бъдат обобщени както следва: По-малък брой туристи: Комбинация от тенденции, свързани с изменението на климата, включително по-високи температури, по-чести горещи вълни и повишени валежи и влажност може да доведе до намаляване на туристите.

6.7.Сектор „Транспорт“

Най-значимите въздействия върху инфраструктурата от метеорологичните събития в България са резултат от наводнения и свлачища. Най-уязвими са Републиканската пътна мрежа и общинската транспортна инфраструктура (улици и пътища).

6.8.Сектор „Градска среда“

Градовете и селищата са изпитали средно годишно повишаване на температурата и увеличен брой дни с интензивни валежи, често придружени от бури или градушка и свързани с нарастващ брой наводнения, които са причинили значителни щети през последните години. Градската среда в България е уязвима и е изложена на значителен риск от бъдещите климатични промени. Тези рискове се изострят от остарялата и често неадекватна инфраструктура както в големите, така и в малките населени места и от големия дял на застаряващото население, предимно с ниски доходи и под прага на бедността. Тази уязвимост се увеличава от слабо осъзнаване на проблемите, причините за тях и евентуалната им превенция и управление както сред лицата, отговорни за вземането на решения, така и сред широката общественост.

6.9. Сектор „Води“

Опасностите от наводнения и суша са идентифицирани като най-съществени за водния сектор. По-високите рискове от наводнения засягат цялата страна, докато по-сериозните засушавания застрашават районите с прогнозиран недостиг на вода. Очаква се в районите, които използват подземни водни източници, да има по-малък риск от недостиг, предвид прогнозите, че изменението на климата няма да се отрази на наличието на подземни води, прогнозирания спад на населението в България и бавния растеж на промишлените и селскостопанските дейности. Висок риск от недостиг може да се очаква в районите с водоснабдяване от повърхностни източници и с интензивни туристически дейности, които се предвижда да нарастват.

Ключовите уязвимости към тези климатични опасности (и тяхното въздействие върху недостига на вода) са:

- 🏛️ Състояние и подготвеност на инфраструктурата: Претоварена, застаряваща, слабо поддържана инфраструктура и следователно силно уязвима и най-вероятно, неадекватна за справяне с изменението на климата.

- Готовност на човешкия фактор, оператор или ползвател: Населението и операторите на инфраструктура нямат исторически опит и не разполагат с добри практики при наводнения и суши и следователно са силно уязвими.
- Водноелектрически централи - уязвими от експлоатацията при суши.
- Водни услуги (водоснабдяване, канализация, мелиорация) - уязвими при суша.
- Основните рискове за управляваните системи, следователно са рискове за инфраструктурата и услугите: Щети, неправилна експлоатация и с ниско ниво или недостатъчни услуги; Рискове за водноелектрическите централи поради ниски или високи речни потоци.
- Основните рискове за природните системи са увреденото биологично разнообразие, което се дължи както на наводненията, така и на сушите.

7. Примерни действия в обхвата на мерките в ПИРО за ограничаване изменението на климата и адаптиране към климатичните промени и намаляване на риска от бедствия и аварии.

Действията за адаптиране ще бъдат насочени към изграждане на устойчивост на обществото и бизнеса, които са в състояние да вземат своевременни и добре информирани решения, за да се справят с предизвикателствата и възможностите, които представляват промените в климата. Някои мерки, без претенции за изчерпателност, са идентифицирани в Доклада от 2017 г. относно синергиите за смекчаване и адаптиране в национално определените приноси на Северния съвет и се считат за относими към секторите във всяка страна.

7.1. Селско стопанство

- Дейности за намаляване на почвената ерозия и подобряване на почвеното здраве, мерки за опазване на почвената влага, подобряване и оптимизиране на ротациите на културите чрез избор на сортове или разновидности.
- Дейности за подобряване на здравето на екосистемите чрез включване на практики като биологично земеделие и устойчиво управление на земите, които повишават устойчивостта, като същевременно намаляват емисиите.
- Дейности в областта на животновъдството с фокус върху повишаване на капацитета за адаптиране както чрез развъждане, така и чрез управление на водите, като същевременно се подобряват производствените практики, които могат да доведат до намаляване на емисиите от добитъка, доходите на земеделските производители и по-голяма продоволствена сигурност.

7.2. Гори

- Дейности за предотвратяване деградацията на почвите, подобряване опазването на биологичното разнообразие, повишаване производителността на ресурсите, както и подобряване на горското стопанство като икономическа дейност и потенциално важен източник на доходи.
- Дейности за залесяване и повторно залесяване дават възможност да се запази един от най-важните абсорбатори на ПГ в света, но също така да се предотврати ерозията на почвата и следователно да се намали рискът от наводнения и свлачища.
- Дейности по подобряване и развитие на агролесовъдството като интегрирана система, съчетаваща земеделието и горското стопанство, за създаване на продуктивни и устойчиви системи за земеползване чрез отглеждане на дървета и храсти покрай или между пасищата или полетата. Когато се прилагат правилно, агролесовъдните системи

допринасят за адаптиране, включително защита от наводнения, повишен капацитет за задържане на вода, като същевременно генерират ползи от действия за смекчаване на последиците като съхранение на въглерод и намаляване на загубата на органични вещества в почвата.

7.3. Енергетика

- Дейности за насърчаване използване на възобновяемата енергия, най-вече по отношение на енергия от биомаса, но също и слънчева енергия и от водни ресурси по отношение на доходите и енергийната сигурност, както и енергийна ефективност.
- Дейности за подобряване достъпа до енергия и намалената енергийна бедност притежават важни възможности за смекчаване и адаптиране. Развитието на енергията и достъпът до енергия, особено енергията от биогорива, могат да се разглеждат като действие за смекчаване на последиците, но да допринесат допълнително за повишаване на капацитета за адаптиране на хората.
- Дейностите за повишеното използване на системи за биогаз имат допълнителна полза от осигуряването на органични торове, което ще стимулира производството на храни.

7.4. Градска среда / Транспорт

- Дейности за увеличаване на зелени площи за осигуряване на топлинни острови, капацитет за поемане на дъждовните води, подобро качество на въздуха и отдих.
- Дейности за прилагането на ефективни практики за управление на отпадъците осигурява потенциал за производство на биогаз и торове, които могат да увеличат селскостопанските добиви, както и да намалят

емисиите на метан в атмосферата. По-доброто управление на отпадъците води също така до повишаване ефективността на ресурсите с широко положително въздействие върху материалните потоци.

- Дейности за подобрените транспортни системи, които позволяват нисковъглероден, енергийно ефективен транспорт за създаване възможности за подобряване мобилността и достъпа до работните места.

8. Проблематика на описаните мерки, цели и дейности за ограничаване на изменението на климата, значение, роля и финансиране на мерките

Съществен проблем е липсата на инвестиционен интерес за подобряване на транспортната свързаност и друга довеждаща инфраструктура в общината. Поради това е необходимо общината да се ориентира към мерки за развитие на инвестиционния потенциал чрез инструменти за финансов инженеринг и ПЧП.

Не се използва възможността за развитие на механизми за добро управление на собствеността и привличането на инвестиции за местна „социална“ инфраструктура, чрез маркетизиране на неизползвани терени. Стратегията за управление на общинската собственост изисква тя да се координира по-пълно със стратегията за туризма, което да позволи достъпност и актуализация на информацията, мониторинг и управление на собствеността и да се генерира инвестиционен интерес и повече приходи в общината.

Идентифицирането и интегрирането на съответните аспекти на адаптирането и смекчаването на всички равнища на секторното планиране, бюджетирането, програмните и проектните цикли, води до осезаем потенциал за разширяване и включване на повече синергия в политиките в областта на климата, включително рационализиране на наличното финансиране.

Финансирането на мерките за АИК изисква значително мобилизиране на средства. Като се има предвид мащаба на нуждите от финансиране, ще са необходими

както публични, така и частни ресурси, които ще изпълняват допълващи се роли за постигане на ефективна адаптация.

Основните публични източници за финансиране на адаптирането са средства на ЕС (безвъзмездни средства, субсидии, нисколихвени заеми, финансови инструменти) или национални източници (държавен бюджет). В условията на фискално затягане, за България финансирането от ЕС се оказва един от най-достъпните източници. Това е в съответствие с текущите дискусии относно увеличаване съотносимостта на бюджета на ЕС към климата. Що се отнася до държавния бюджет - то в бъдеще може да се обмисли допълнително или увеличено данъчно облагане, част от приходите от продажбата на квоти за емисии биха могли да се насочат към финансиране на адаптирането.

Бюджетът на ЕС остава важен източник на средства за редица области от нисковъглеродно развитие до чиста инфраструктура и устойчиво регионално развитие. В предложението за бюджет на ЕС за периода 2021–2027 г., Европейската комисия предлага увеличаване на дела на разходите за климата от 20 на 25 процента. В цифри, това би означавало разходи за климата в размер на около 16 милиарда евро годишно. Според предложението увеличаването на разходите за климата в области като научните изследвания и иновациите, икономическото развитие и селското стопанство се очаква да бъде още по-изразително, отколкото в настоящата МФР. За следващия дългосрочен бюджет на ЕС, Комисията предлага също така да се увеличи финансирането с 60 процента за LIFE, програмата на ЕС за околна среда и действия в областта на климата.

Ролята на държавния бюджет и бюджетите на местните общини е да съфинансират гореспоменатите европейски и международни източници и да финансират самостоятелно мерки. Тъй като мерките по АИК често се припокриват с мерките за смекчаване на последиците от изменението на климата, мерките за устойчива енергетика и транспортна политика и мерките на политиката, насочени към подобряване на качеството на околната среда, е необходимо да се определят областите на съвместимост, които могат да улеснят мобилизирането на средства както на местно и регионално, така и на национално ниво.

Местните органи са основни двигатели на енергийния преход и на борбата срещу климатичните промени на най близкото до гражданите равнище на управление. Местните органи споделят отговорността за действия в областта на климата с органите на регионално и национално равнище и са решени да действат независимо от ангажиментите на други страни. Местните и регионалните органи във всички социално икономически условия и географско местоположение са водещи в усилията за намаляване на уязвимостта на техните територии към различните въздействия на климатичните промени.

Съвместното справяне с климатичните промени открива нови възможности за насърчаване на устойчиво местно развитие. Това включва изграждане на приобщаващи, устойчиви към изменението на климата и енергийно ефективни общности; подобряване на качеството на живот; стимулиране на инвестициите и иновациите; импулс за местната икономика и създаване на работни места; засилване на ангажираността и сътрудничеството. Местните решения за предизвикателствата на енергията и климата спомагат за осигуряването на сигурна, устойчива, конкурентна и финансово достъпна енергия за гражданите и така допринасят за намаляване на енергийната зависимост и за защита на уязвимите потребители.

Изводите, направени на база анализа, подчертават отсъствието на вредни за околната среда процеси, липсата на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда. Това, заедно с благоприятните климатични условия и водни ресурси, е фактор за развитие на земеделие, растениевъдство и животновъдство, както и на интегриран културно- исторически, селски, еко туризъм, ловен туризъм и др.

В обобщение: Община Вълчи дол се характеризира като екологично чист район, като по отношение на компонент “въздух” липсват големи източници на замърсяване. Отдалечеността на Община Вълчи дол от Девненски промишлен комплекс, розата на ветровете и липсата на крупни замърсители са факторите обусловили решението на

МОСВ за невключването ѝ в единната система за наблюдение и контрол на атмосферния въздух.

На територията на Община Вълчи дол липсват големи източници на замърсяване на атмосферния въздух. Основен замърсител на приземния въздух на територията на общината са битовите отоплителни тела, като все още населението се отоплява в зимния сезон приоритетно с дърва и въглища и по-ограничено с електрическа енергия.

Качеството на атмосферния въздух в Община Вълчи дол не създава риск за здравето на хората от общината, но трябва да се отбележи, че след изпълнение на заложените в плана цели ще се елиминират и съществуващите минимални източници на замърсяване.

В другия основен компонент на околната среда - водите, в това число повърхностните, подземните и отпадъчните (битови, производствени и др.) също не се идентифициране открояващи се рискове извън тези по поддръжка, рехабилитация и разширяване на наличната инфраструктура.

9. Препоръки за фокусиране на дейности (вкл. по подобряване на инфраструктурата) в обхвата на мерките за ограничаване изменението на климата, адаптиране към климатичните промени и намаляване на риска от бедствия и аварии

- По отношение на „предпазване от наводнения“ – необходими са допълнителни дейности за подобряване на водоснабдителната и електроразпределителна мрежа.
- По отношение на „опазване на околната среда - „Опазването качеството на атмосферния въздух изисква: изграждане на трайни настилки на уличната мрежа във всички населени места от общината; рехабилитация и реконструкция на трасета от общинската пътна мрежа.

- По отношение на „свлачища и ерозия“ - На територията на Община Вълчи дол свлачищата се наблюдават.
- По отношение „опазване на земите и почвите“ е необходимо запазване, възстановяване и изграждане на пояси и площи с едроразмерна растителност с цел овладяване на ерозионните процеси в общинската територия, както и рекултивация на нарушени земи и възстановяването им като земеделски територии.
- По отношение „управлението на отпадъците“ на територията на Община Вълчи дол са предприети необходимите мерки и дейности за управление на отпадъците.
- По отношение „биоразнообразието“ е необходимо да се установи превантивна защита на земеделските територии, за защитните и специалните горски територии, като се запазва ползването, но без да се влошават качествата им.
- По отношение „енергийната ефективност“ - в програмите за енергийна ефективност е необходимо да се обърне повече внимание и на подобряването на ефективността на сградните инсталации и енергийните характеристики на сградите.

Примерни дейности за подобряване на „енергийната ефективност,, , които следва да намерят място в плановият период, чрез конкретни проекти в обхвата на описаните мерки са:

- Повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление;
- Изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация;
- Подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата;

- Високоэффективно комбинирано производство на енергия, районни отоплителни и охладителни системи;
- Насърчаване и намаляване на енергийната интензивност в домакинствата.
- Включване в инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени;
- Развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми.

В обобщение: от съществен принос за изпълнението на ПИРО може да бъде изграждането на система за координация на основата на ефективни партньорства и широка информираност и публичност на действията, включително за оперативните програми, действащи за общината и на територията на региона. Действията на партньорите са важен фактор за интегриране на глобалните екологични въпроси в процеса на планиране, избягване на потенциалните рискове от климатичните промени и постигане на климатична сигурност.

Част VII

Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО

1. Същност, предмет и значение на системата за наблюдение и оценка

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие, програмирането, управлението и ресурсното им осигуряване.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за продукт, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за резултат, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени вследствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и в Община Вълчи дол. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена система за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлеченото звено. Ключовите събития са точно разположени във времето, за да се въведе управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът за интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ПИРО, когато това е необходимо.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на ПИРО. Системата за наблюдение обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;

- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, Община Вълчи дол, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация.

1.1. Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината се осигурява от бюджета на общината или със средства от фондовете на Европейския съюз.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. За резултатите от наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се разработва годишен доклад.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Докладът се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО е публичен и се

оповестява на страницата на общината в интернет. Годишните доклади осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на плана.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:
 - мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;
 - мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

- мерките за прилагане принципа на партньорство;
- резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

В цялостния процес на наблюдение и оценка, при спазване на принципа за партньорство, участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината

1.2. Изменение и актуализация на ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните

доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие.

Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси.

Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана. Същото важи и за актуализацията на програмата за реализация на ПИРО: изменение и актуализация на програмата за реализация се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия, описани в част III от плана. Актуализацията на програмата за реализация се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

2. Методи и принципи, използвани при изготвянето на ПИРО

2.1. Методи

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на плана са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространственото развитие на общината, като интегрална част от СИР. Планът е съобразен със специфичните изисквания за прилагане на

нормативните документи, регламентиращи дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. От методологическа гледна точка разработването на плана се основава на „стратегическия подход“, „интегрирания подход“, „териториалния подход“, както и на „ориентирания към резултатите подход“.

В рамките на разработването на ПИРО са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно е подходено към инструментите за реализация на плана, изградени на основата на прилаганите европейски подходи, но и на реалните опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

2.2. Принципи

Принципите, на база на които е разработен ПИРО са:

- Структурираност. Общинският интегриран план е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърдения метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.
- Интегрираност. Изследванията и изводите на ПИРО касаят разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- Точност. Приложените анализи се основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от текущата статистика на НСИ, както и други официални източници – ДБТ,

ОДЗ, ОПУ, оператори на комунални услуги и др. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност.

- Публичност. Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ПИРО. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ПИРО.

Системата от индикатори е структурирана в два основни направления, напълно удовлетворяващи „Методическите указания...” на МРРБ – **индикатори за продукт** и **индикатори за резултат**. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите заложи в ПИРО на Община Вълчи дол. Допълнително, в „Методическите указания...“ са регламентирани **специфични индикатори**, които са свързани с определение в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщат различни индикатори.

3. Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на плана се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва последваща оценка

не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие.

Последващата оценка включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

4. Индикатори за наблюдение

Индикаторите за наблюдение на плановете за интегрирано развитие на общините отчитат степента на постигане на определените цели и приоритети за развитие. Индикаторите за наблюдение отчитат конкретните, резултати и въздействието от изпълнението на целите и приоритетите за развитие.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите (Приложение № 3). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са включени общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие,

като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. За целите на плана се използват два вида индикатори: за резултат и за продукт.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона. Индикаторите за резултат отразяват очаквания синергичен ефект от изпълнението на заложените мерки по приоритетни направления. В този смисъл, те надграждат тези за продукт, като стремежът е да покажат цялостно ситуацията в общината.

Индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат – по отношение на целите.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО Вълчи дол са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района. Те са сведени до по-малко на брой, отразяващи най-вече основните такива залегнали в Проекта на „България 2030“. В същото време те са :

- Конкретни – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на специфична информация;
- Измерими – за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- Достъпни – има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- Адекватни – обосновани са, и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;

- Обвързани са с времето – на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

Избраните индикатори за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област. Те комбинират разнообразни източници на информация, представящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики.

Индикатори за резултат ще отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие ще се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Добре подбраните индикатори позволява да се изгради ефективна система за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021 – 2027 г. Те са конкретни, ясно формулирани, добре подбрани, лесно измерими. Заложените целеви стойности за всеки индикатор са адекватни на ситуацията и възможностите за развитие на общината, което от своя страна е гаранция за реалистичност и приложимост на ПИРО.

Оценката на изпълнението на ПИРО Вълчи дол за периода 2021- 2027 г. ще се базира на така формулираните критерии за оценка, кореспондиращи с отчитането на общи количествени индикатори (индикаторите към Европа 2030 и синтезиран пакет от макроикономически критерии). За тази цел са посочени изходни и целеви стойности, чрез които ще се наблюдава и измерва постигането на целите.

5. Матрица на индикаторите

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите (Приложение №3, към Методически указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор е посочена мерната единица, в която ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност (където е приложимо) за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана. При наличие на достатъчно информация и данни на периодична база могат да се определят и междинни стойности на индикаторите по ключови приоритети. Тези междинни стойности на индикаторите ще се отчитат в годишните доклади за изпълнението на плана.

В цялостния процес на наблюдение и оценка на ПИРО, при спазване на принципа за партньорство, участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Част VIII

Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021 – 2027 г., по преценка на кмета на Община Вълчи дол, може да се извърши предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР.

Предварителната оценка на ПИРО съдържа оценка за социално – икономическото въздействие на плана върху развитие на общината и евентуално екологична оценка по реда на Закона за опазване на околната среда.

1. Предварителна оценка за социално – икономическо въздействие на ПИРО Вълчи дол

Съгласно чл. 32, ал. 2 от Закона за регионалното развитие, предварителната оценка за социално – икономическо въздействие на план за интегрирано развитие, няма задължителен характер. Поради това, няма да бъде изготвяна предварителна оценка за социално – икономическото въздействие на ПИРО Вълчи дол.

2. Екологична оценка

Община Вълчи дол изпълнява разпоредбите на чл. 32, ал. 1 от Закона за регионалното развитие, като е предприела стъпки за получаване на преценка за необходимостта от извършване на екологична оценка. Полученото Решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, подписано от Директора на РИОСВ – Варна, указва „да не се извършва екологична оценка“ на ПИРО Вълчи дол, тъй като при прилагането на плана няма вероятност да се окаже значително

отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве. В документа има подробни мотиви за взетото решение.

Важно е да се отбележи, че в ПИРО Вълчи дол за периода 2021 – 2027, не се предвиждат дейности и проекти, които да имат значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Също така, извършената преценка за необходимостта от екологична оценка на ПИРО Вълчи дол, не отменя задължението за инвестиционните проекти/ проектни идеи/ проекти, включени в ПИРО, да се извършват законово установените екологични оценки, респ. ОВОС, за всеки проект поотделно.